ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

ΣΤΟ ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΕΝΕΡΓΩΝΤΑΣ ΩΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 153.8 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 10(7) ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ (ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΥ, Ν. 33/64, ΩΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΗΚΕ.

(ΑΙΤΗΣΗ ΑΡ. 1/2024)

18 Σεπτεμβρίου, 2024.

[ΛΙΑΤΣΟΣ, Π., ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, ΨΑΡΑ-ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ, ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ, ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ, ΚΑΡΑΚΑΝΝΑ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΚΑΛΛΙΓΕΡΟΥ, Μέλη]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 113, 115, 133.8, 153.7 ΚΑΙ 8 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 9(1)(β), 10(6) ΚΑΙ (7) ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 33/1964, ΩΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΗΚΕ.

ΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΕΝΙΚΟ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΓΙΑ ΑΠΟΛΥΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΔΙΑ ΑΝΑΡΜΟΣΤΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ.

_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Κωνσταντίνος Καλλής, Νίκος Γεωργίου, Αναστασία Καλλή (κα), Αρσενία Σεργίδη (κα), για Καλλής & Καλλής ΔΕΠΕ και Λέανδρος Παπαφιλίππου, Γιώργος Βαλιαντής, Παντελής Χριστοφίδης και Χριστίνα Παρασκευά (κα) για Λ. Παπαφιλίππου & Σία ΔΕΠΕ, εκ μέρους του Αιτητή/Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

Πάμπος Ιωαννίδης με Αννα Χρίστου (κα) και Δημήτρη Καΐλη, Γιώργος Τριανταφυλλίδης με Ριάνα Πασιουρτίδου (κα) και Χρίστος Κληρίδης με Γιώργο Πασιά, εκ μέρους του Καθ΄ ου η αίτηση/Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

Γενικός Εισαγγελέας και Γενικός Ελεγκτής, παρόντες.

_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Η απόφαση του Συμβουλίου είναι ομόφωνη
και θα δοθεί από τον **Λιάτσο, Π**.

_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Α Π Ο Φ Α Σ Η

ΛΙΑΤΣΟΣ, Π.:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο (Πλήρης Ολομέλεια), ενεργώντας ως Συμβούλιο, καλείται να εκπληρώσει την συνταγματική του ευθύνη, κατά τα διαλαμβανόμενα στα ***΄Αρθρα 115,***

παράγραφος 3 και ***153, παράγραφος 8, του Συντάγματος***, αποφασίζοντας επί Αιτήσεως που υπέβαλε ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας (στη συνέχεια θα αναφέρεται και ως ο Αιτητής), η οποία αποσκοπεί στην απόλυση του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας (στη συνέχεια θα αναφέρεται και ως ο Καθ΄ ου η αίτηση).

Η Αίτηση εδράζεται στο ***Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας*** και ειδικά στα ***΄Αρθρα 113, 115, 133.8, 153.7*** και ***8,*** στον ***περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμο του 1964, Ν. 33/1964*** (ως έχει τροποποιηθεί), στον ***περί Δικηγόρων Νόμο, Κεφ. 2*** (ως έχει τροποποιηθεί), στον ***περί του Συμβουλίου του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου (΄Ελεγχος και Διαδικασία) Διαδικαστικό Κανονισμό του 2023***, στη Νομολογία, στη σύμφυτη εξουσία του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, καθώς και στον ***Οδηγό Δικαστικής Συμπεριφοράς***.

Σύμφωνα με την Αίτηση, ο Καθ΄ ου η αίτηση είναι υπόλογος ανάρμοστης συμπεριφοράς και υπόκειται σε άμεση απόλυση από τα καθήκοντά του ως Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας, κατ΄ ακολουθίαν των ***΄Αρθρων 115.3 και 153.8(β) του Συντάγματος.***

Η προβαλλόμενη ως ανάρμοστη συμπεριφορά παρατίθεται στην έκθεση γεγονότων που συνοδεύει την Αίτηση, αναπτύσσεται σε 208 παραγράφους, στις παραγράφους 11-219 και αφορά 15 ενότητες, στις οποίες, με, εκτεταμένη, αναγκαία λεπτομέρεια, θα αναφερθούμε στη συνέχεια.

Το βασικό και καθοριστικό για την Αίτηση μαρτυρικό υλικό, συνιστά κοινό, κατ᾽ ουσίαν, έδαφος. Αποτυπώνεται σε 203 τεκμήρια και αποτελείται από επιστολές, δηλώσεις σε ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές ή άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης (ΜΜΕ) και αναρτήσεις σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Επιπρόσθετα, προφορική μαρτυρία δόθηκε ενώπιον του Συμβουλίου από τα εμπλεκόμενα μέρη, Αιτητή και Καθ᾽ ου η αίτηση, η οποία, οφείλουμε να καταγράψουμε, δεν πρόσθεσε οτιδήποτε ιδιαίτερα σημαντικό για σκοπούς της υπό κρίση περίπτωσης. Ουσιαστικά, κατέθεσαν για τη διαχρονική εξέλιξη της μεταξύ τους σχέσης και αναφέρθηκαν στα ενώπιον του Δικαστηρίου κατατεθέντα τεκμήρια, επεξηγώντας τις συνθήκες που τα περιέβαλλαν και τη σημασία που οι ίδιοι τους απέδιδαν. Η πλευρά του Καθ᾽ ου η αίτηση κάλεσε ακόμη ένα

μάρτυρα, τον κ. Freddy Yves Ndjemba, Ανώτερο Διευθυντή στην Πρωτοβουλία Ανάπτυξης του INTOSAI (International Organization of Supreme Audit Institutions)/IDI-Intosai Development Initiative), (Διεθνούς Οργανισμού των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων), όπου είναι επικεφαλής της ομάδας εργασίας για την ανεξαρτησία των Ανωτάτων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ). Κλήθηκε προκειμένου να εξηγήσει στο Συμβούλιο την κεφαλαιώδη σημασία που έχει η ανεξαρτησία κάθε ΑΕΙ, την στήριξη του INTOSAI προς την κατεύθυνση αυτή και τα Πρότυπα λειτουργίας του. Αναφέρθηκε επίσης σε δύο καταγγελίες του Γενικού Ελεγκτή, τον Νοέμβριο του 2020 και τον Απρίλιο του 2023, σχετικά με περιορισμούς που αντιμετώπιζε η Ελεγκτική Υπηρεσία στην πρόσβαση σε πληροφορίες, στο πλαίσιο του Προγράμματος Επενδύσεων της Κύπρου και ελέγχου του Υπουργείου 'Αμυνας, αντίστοιχα.

Σε κατοπινό στάδιο και στην έκταση που αυτό είναι απαραίτητο, θα παρεμβάλουμε τα σχετικά μέρη της μαρτυρίας που τέθηκε προφορικά ενώπιον του Συμβουλίου.

ΤΟ ΒΑΘΡΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ

Ως ήδη λέχθηκε, η Αίτηση στηρίζεται στα στοιχεία και γεγονότα 15 ξεχωριστών ενοτήτων, αλλά και στον συνδυασμό του συνόλου αυτών. Η φύση της διαδικασίας σε συνάρτηση με το νοηματικό εύρος του όρου «ανάρμοστη συμπεριφορά», επιβάλλουν, παρά το ανεπιθύμητο της έκτασης, λεπτομερή παράθεση της κάθε ενότητας. Θα τηρήσουμε την σειρά, τον τίτλο και την αρίθμηση που καταγράφεται στην έκθεση γεγονότων που συνοδεύει την Αίτηση και αυτούσιο, σε πολλές περιπτώσεις, το, κοινώς αποδεκτό, κείμενο, καθώς επίσης και τις υπογραμμίσεις επί των σχετικών τεκμηρίων:

(A) Αναφορές εναντίον Γενικού Εισαγγελέα και Υπουργείου Άμυνας.

Περί το τέλος Σεπτεμβρίου 2022, η Ελεγκτική Υπηρεσία έγινε δέκτης καταγγελίας, σύμφωνα με την οποία, κληρωτοί εθνοφρουροί υπηρετούσαν τη θητεία τους υπό ευνοϊκές και προνομιακές συνθήκες στη διοίκηση του Υπουργείου Άμυνας και του ΓΕΕΦ. Ο Γενικός Ελεγκτής κρίνοντας ότι προέκυπτε σπατάλη δημοσίων

πόρων, ζήτησε σχετικά στοιχεία από το πιο πάνω Υπουργείο και το ΓΕΕΦ. Το αίτημα δεν έγινε αποδεκτό και οδήγησε στην αποστολή επιστολής του Γενικού Ελεγκτή προς τον Γενικό Εισαγγελέα, ημερομηνίας 13.1.23, η οποία κοινοποιήθηκε στους, Υπουργό Ἀμυνας, Πρόεδρο και Μέλη Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Παρακολουθήσεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών και Επιτροπής Ἀμυνας, Αρχηγό ΓΕΕΦ και Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς. Παραθέτουμε αυτούσιο το περιεχόμενό της:

«1. Αναφέρομαι στο πιο πάνω θέμα και σας πληροφορώ ότι, περί το τέλος Σεπτεμβρίου 2022, <u>η Υπηρεσία μας έγινε δέκτης καταγγελίας ότι, γόνοι κρατικών αξιωματούχων και άλλων προσώπων που ασκούν πολιτική επιρροή ή επώνυμων οικογενειών, υπηρετούν κατά τη θητεία τους στην Εθνική Φρουρά υπό ευνοϊκές και προνομιακές συνθήκες στη διοίκηση του Υπουργείου Άμυνας και ΓΕΕΦ και μάλιστα σε θέσεις που ενδεχομένως να μην απαιτούνται αλλά να έχουν επί τούτου δημιουργηθεί, κάτι που θα σήμαινε σπατάλη δημόσιων πόρων, αφού η μετάθεση των οπλιτών αυτών από μονάδες της Εθνικής Φρουράς οδηγεί στη δημιουργία αναγκών που καλύπτονται με δημόσια δαπάνη από Συμβασιούχους Οπλίτες (ΣΥΟΠ).</u> Για παράδειγμα, αριθμός οπλιτών φαίνεται να ασκούν καθήκοντα σε βοηθητικού τύπου υπηρεσίες στο γραφείο του Υπουργού και γενικότερα στον όροφο που στεγάζεται η ηγεσία του Υπουργείου και του ΓΕΕΦ, όπως προσφορά καφέδων και άλλων αφεψημάτων κ.λπ., τη στιγμή μάλιστα που στο ισόγειο του κτηρίου λειτουργεί παράρτημα της Λέσχης Αξιωματικών στο οποίο

επίσης είναι τοποθετημένοι κάποιοι εκ των οπλιτών αυτών. Μετά την έναρξη διερεύνησης της υπόθεσης, γίναμε από άλλη πηγή δέκτες πληροφοριών που ήταν πλέον συγκεκριμένες και αφορούσαν τους υιούς νυν και πρώην κρατικών αξιωματούχων και άλλων προσώπων που ασκούν πολιτική επιρροή, αλλά και άλλων επώνυμων προσώπων έστω κι αν δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι κατέχουν θέση επιρροής. Είναι αξιοσημείωτο ότι, με βάση τις πληροφορίες μας, υιός Κρατικού Αξιωματούχου ολοκλήρωσε τη θητεία του τον Σεπτέμβριο του 2022 και αμέσως μετά τον διαδέχθηκε στο Υπουργείο Άμυνας σε τέτοια προνομιακή θέση ο πρώτος εξάδελφός του.”

2. Θεωρώντας ότι ο έλεγχος θα ήταν ευχερές να γίνει με τη βοήθεια της ίδιας της διοίκησης του Υπουργείου Άμυνας και τού ΓΕΕΦ, τους ενημερώσαμε αρχικά προφορικώς και στην συνέχεια, στις 5.10.2022, με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου <u>και ζητήσαμε κατάλογο με τους κληρωτούς στρατιώτες/αξιωματικούς που υπηρετούν στα γραφεία του Υπουργείου Άμυνας και του ΓΕΕΦ, με αναφορά για τον καθένα εάν, εξ όσων ήταν σε αυτούς γνωστό, έχουν οποιαδήποτε μορφής συγγένειας ή ιδιάζουσα σχέση με νυν ή πρώην κρατικούς αξιωματούχους ή υψηλόβαθμα στελέχη της Εθνικής Φρουράς.</u>

3. Το άρθρο 3 του περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμο (Ν.113(Ι)/2002) παρέχει σαφείς εξουσίες στον Γενικό Ελεγκτή, να ζητά στοιχεία σε οποιαδήποτε μορφή, περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής μορφής, επεξηγήσεις και πληροφορίες, γραπτές ή προφορικές, που κατά την κρίση του μπορούν να τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου του.

Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, κατά παράβαση του άρθρου 4 του πιο πάνω Νόμου, το οποίο επιβάλλει νομική υποχρέωση σε Υπουργούς και δημόσιους υπαλλήλους, μεταξύ άλλων, να μην αποκρύπτουν οποιεσδήποτε πληροφορίες ή στοιχεία, <u>το Υπουργείο Άμυνας και το ΓΕΕΦ</u>

<u>παραλείπουν ή αρνούνται να μας προσκομίσουν κατάλογο με τους κληρωτούς στρατιώτες/αξιωματικούς που υπηρετούν ή υπηρέτησαν εντός του 2022 στα γραφεία του Υπουργείου Άμυνας και του ΓΕΕΦ.</u> Με βάση το άρθρο 5 του ίδιου Νόμου, κάθε πρόσωπο που αναφέρεται στο άρθρο 3, που αρνείται ή εν γνώσει του αποκρύπτει ή παραλείπει να συμμορφωθεί με τις διατάξεις του άρθρου 4 ανωτέρω, είναι ένοχο αδικήματος.

4. Με την παρούσα σας υποβάλλεται επίσημη καταγγελία για παρακώλυση του έργου της Υπηρεσίας μας, με την παράκληση όπως ασκώντας τις συνταγματικές σας εξουσίες, ενεργήσετε προς προάσπιση του θεμελιώδους δικαιώματος της Υπηρεσίας μας για πρόσβαση στα στοιχεία και πληροφορίες που χρειαζόμαστε για την άσκηση του αναγκαίου ελέγχου στους ελεγχόμενους οργανισμούς ,και κινήσετε διαδικασίες διερεύνησης του ενδεχομένου διάπραξης ποινικού αδικήματος με βάση το άρθρο 5 του Νόμου Ν.113(Ι)/2002.

5. Επειδή η τοποθέτηση των υπό αναφορά οπλιτών στο Υπουργείο Άμυνας <u>ενδεχομένως να σχετίζεται με πράξεις διαφθοράς</u>, και ειδικότερα με παραβίαση του άρθρου 105Α του Ποινικού Κώδικα, και/ή με <u>κατάχρηση εξουσίας</u> κατά παράβαση του άρθρου 105 του Ποινικού Κώδικα, διαβιβάσαμε σήμερα με ξεχωριστή επιστολή μας καταγγελία στην Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς.

6. Θεωρώντας ότι το θέμα όχι μόνο επηρεάζει τις δημόσιες δαπάνες αλλά επιπλέον αφορά θέματα ισονομίας και ισοπολιτείας στην Εθνική Φρουρά, η παρούσα κοινοποιείται τόσο στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παρακολουθήσεις Σχεδίων Αναπτύξεις και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών όσο και στην Επιτροπή Άμυνας.»

Ο Γενικός Εισαγγελέας απάντησε με επιστολή του ημερομηνίας 13.2.2023 και, μεταξύ άλλων, ανάφερε ότι:

«Όπως αναφέρετε στην επιστολή σας, η Υπηρεσία σας, «… έγινε δέκτης καταγγελίας ότι γόνοι κρατικών αξιωματούχων και άλλων προσώπων που ασκούν πολιτική επιρροή ή επώνυμων οικογενειών, υπηρετούν κατά τη θητεία τους στην Εθνική Φρουρά υπό ευνοϊκές και προνομιακές συνθήκες στη διοίκηση του Υπουργείου Άμυνας και ΓΕΕΦ και μάλιστα σε θέσεις που ενδεχομένως να μην απαιτούνται αλλά να έχουν επί τούτου δημιουργηθεί, κάτι που θα σήμαινε σπατάλη δημοσίων πόρων, αφού η μετάθεση των οπλιτών από μονάδες της Εθνικής Φρουράς οδηγεί στη δημιουργία αναγκών που καλύπτονται με δημόσια δαπάνη από Συμβασιούχους Οπλίτες (ΣΥΟΠ)».

Αφού λάβαμε την επιστολή σας, ζητήσαμε και λάβαμε τη θέση του και τα σχόλια του Υπουργείου Άμυνας. Από την πληροφόρηση και τα στοιχεία που μας απέστειλαν, μεταξύ άλλων, δεν διαπιστώνεται η οποιαδήποτε αύξηση των αναγκών της Εθνικής Φρουράς σε Συμβασιούχους Οπλίτες (ΣΥΟΠ) λόγω του γεγονότος ότι κάποιοι στρατιώτες υπηρετούν στο Υπουργείο Άμυνας και στο ΓΕΕΦ αλλά ούτε και οποιαδήποτε σύνδεση μεταξύ τους.

Για να τεθεί θέμα ποινικής διερεύνησης υπόθεσης δυνάμει του άρθρου 5 του Ν. 113(Ι)/2002 θα πρέπει να δημιουργηθεί εύλογη υποψία ότι η άρνηση παροχής στοιχείων είναι αδικαιολόγητη και παραβιάζει το νόμιμο και δικαιολογημένο αίτημά της Υπηρεσίας σας με βάση το Ν.113(Ι)/2002, έχοντας υπόψη ότι το δικαίωμα σας αυτό δεν είναι απεριόριστο αλλά συνδέεται με την άσκησή των καθηκόντων της Υπηρεσίας σας.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη και τις απαντήσεις που δόθηκαν από το Υπουργείο Άμυνας*, *δεν διαπιστώνεται επαρκής θεμελίωση του αιτήματος σας για πρόσβαση στα ζητούμενα στοιχεία, απαραίτητο στοιχείο για να δικαιολογείται η έναρξη διαδικασιών διερεύνησης του ενδεχομένου διάπραξης ποινικού αδικήματος με βάση το άρθρο 5 του Ν.113(Ι)/2002.

3. Όσον αφορά τον ισχυρισμό σας για ενδεχόμενη διάπραξη αδικημάτων/πράξεων διαφθοράς, και την καταγγελία σας στην Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς, θεωρώ ότι τέτοιες σοβαρές καταγγελίες, οι οποίες, εκτός των άλλων, αγγίζουν και θέματα ασφάλειας και άμυνας της Δημοκρατίας, δεν θα ήταν ορθό να υποβάλλονται αβασάνιστα, αλλά να συνοδεύονται με στοιχεία που τουλάχιστον δημιουργούν εύλογες υποψίες για τη διάπραξη τέτοιων αδικημάτων.»

Ο Γενικός Ελεγκτής απάντησε με επιστολή του ημερομηνίας 15.2.2023, η οποία επίσης κοινοποιήθηκε στους, Υπουργό Άμυνας, Πρόεδρο και Μέλη Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Παρακολουθήσεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών και Επιτροπής Άμυνας, Αρχηγό ΓΕΕΦ και Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς. Αναφέρονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

Παράγραφος 8: *«Όσον αφορά στο ατυχές σχόλιό σας για την υποβολή καταγγελίας επί του θέματος στην Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς, με λυπεί το γεγονός ότι δεν θεωρείτε επαρκές το γεγονός ότι, τόσο ο υιός, όσο και ο ανιψιός Κρατικού Αξιωματούχου, «τυχαία» βρέθηκαν να υπηρετούν, ο ένας μετά τον άλλο, σε τέτοιες*

θέσεις. Μας κατακρίνετε επίσης ότι το πράξαμε χωρίς να συνοδεύουμε την καταγγελία μας με στοιχεία, παραγνωρίζοντας το γεγονός ότι αυτό προϋπόθετε το να μας επιτραπεί η πρόσβαση στα στοιχεία και τις πληροφορίες που ζητήσαμε, πράγμα που το Υπουργείο Άμυνας αρνήθηκε, <u>με τη δική σας εκ των υστέρων κάλυψη</u>. Τη δε αναφορά σας σε θέματα ασφάλειας και άμυνας της Δημοκρατίας, για οπλίτες που παρασκευάζουν ροφήματα στο Υπουργείο και το ΓΕΕΦ, είναι περιττό να την σχολιάσω.»

Παράγραφος 9: *«Είναι λυπηρό, την ώρα που καταβάλλονται διεθνώς προσπάθειες για ενδυνάμωση των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων, στη δική μας χώρα να παρατηρείται μια συστηματική προσπάθεια περιορισμού του ρόλου του Γενικού Ελεγκτή και η δημιουργία προσκομμάτων στην εκπλήρωση του έργου και της αποστολής μας, μέσω <u>δεσμευτικών για τους ελεγχόμενους μας γνωματεύσεων και μέσω της κάλυψης που τους παρέχετε στην άρνηση συνεργασίας ασκώντας τον ανέλεγκτο (με βάση το Σύνταγμα) ρόλο σας ως δημόσιος κατήγορος</u>. Να σας υπενθυμίσω ότι η Υπηρεσία σας μας ζήτησε πρόσφατα να συμπληρώσουμε σχετικό ερωτηματολόγιο προς το Γραφείο του ΟΗΕ για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UN Office on Drugs and Crime), σε σχέση με επίσκεψη που θα πραγματοποιήσει στην Κύπρο με κύριο θέμα την «Ενίσχυση του ρόλου των Ανωτάτων Ελεγκτικών Οργάνων για την πρόληψη και καταπολέμηση της διαφθοράς» και σας απαντήσαμε (χωρίς να λάβουμε ακόμη τη δική σας απάντηση) ότι θα το πράξουμε μόνο εάν οι απόψεις μας θα καταγραφούν αυτούσιες, δεδομένου ότι θα θέλαμε να θίξουμε και τις δικές σας παρεμβολές στην απρόσκοπτη διεξαγωγή του έργου μας. Το περιστατικό αυτό είναι ακόμα ένα παράδειγμα των αρνητικών αυτών παρεμβολών στις οποίες επιθυμούμε να αναφερθούμε.»*

Παράγραφος 10: *«Τα γεγονότα της παρούσας περίπτωσης αναδεικνύουν για ακόμη μια φορά τη στρέβλωση που δημιουργείται από τη διπλή ιδιότητα του Γενικού Εισαγγελέα ως νομικού συμβούλου των Υπουργών και της δημόσιας υπηρεσίας και ως δημόσιου κατήγορου.* ***<u>Τούτο υπονομεύει το κράτος δικαίου και τη δυνατότητα αναζήτησης λογοδοσίας από Υπουργούς και δημόσιους υπαλλήλους που μπορούν να καταχρώνται την εξουσία τους και να παρανομούν χωρίς συνέπειες εάν ο</u>***

Γενικός Εισαγγελέας τους παρέχει, ως νομικός σύμβουλος και δημόσιος κατήγορος, εκ των προτέρων ή εκ των υστέρων κάλυψη*. Μας αφορά δε ευθέως ως Υπηρεσία αφού ο διπλός αυτός ρόλος υπονομεύει και τη δική μας ανεξαρτησία. Προς τούτο, και με δεδομένο ότι ο εκλελεγμένος Πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε περιλάβει στο Προεκλογικό του Πρόγραμμα σχετική δέσμευση, όπως και δέσμευση για ενίσχυση της Υπηρεσίας μας, πρόθεση μας είναι να θέσουμε το θέμα αυτό ενώπιον του ευθύς μόλις αναλάβει τα καθήκοντά του. Ταυτόχρονα, επειδή το θέμα αφορά το κράτος δικαίου, σχετική ενημέρωση θα γίνει και στον αρμόδιο για θέματα κράτους δικαίου Επίτροπο Δικαιοσύνης».*

Ακολούθησε, στις 16.2.2023, απάντηση του Γενικού Εισαγγελέα:

«Σε συνέχεια αλληλογραφίας που καταλήγει με την επιστολή σας με αρ. φακ. 26.11.003.001, ημερομηνίας 15/02/2023, περιορίζομαι να σας αναφέρω ***ότι για ακόμα μια φορά κρίνετε κατά τρόπο απαράδεκτο και ανεπίτρεπτο την άσκηση των συνταγματικών μου αρμοδιοτήτων.***

Θεωρώ ότι η περαιτέρω συζήτηση του θέματος δεν θα οδηγήσει σε τίποτα άλλο παρά μόνο στη διασπάθιση χρόνου και πόρων της Νομικής Υπηρεσίας.

Η επιστολή σας αυτή καταγράφεται ως ακόμα μία εκδήλωση της ανάρμοστης συμπεριφοράς που επιδεικνύετε, με αποκορύφωμα τις παντελώς ανυπόστατες κατηγορίες που εξαπολύετε εναντίον του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για συγκάλυψη ποινικών αδικημάτων*.»*

Ανταπάντησε ο Γενικός Ελεγκτής με επιστολή ημερομηνίας 16.2.2023 αναφέροντας τα ακόλουθα:

«Αναφέρομαι στη σχετική με το πιο πάνω θέμα επιστολή σας με αρ, Φακ, Γ.Ε. 14(Δ)/1960/39 και σημερινή ημερομηνία και εκφράζω για ακόμη μία φορά την απογοήτευσή μου από την περιφρόνηση που επιδεικνύετε στην Υπηρεσία μας.

Ασκώντας τις ανέλεγκτες με βάση το Σύνταγμα εξουσίες σας, αποφασίσατε να εμποδίσετε έλεγχο που διεξάγει η Υπηρεσία μας, και τώρα μας καλείτε σε τάξη επειδή τολμήσαμε να εκφράσουμε τη διαφωνία μας. Οι εξουσίες σας για άσκηση ποινικής δίωξης είναι δικαστικά ανέλεγκτες αλλά προφανώς όχι υπεράνω κριτικής, ειδικά όταν επηρεάζουν καθοριστικά τις συνταγματικές εξουσίες άλλης ανεξάρτητης Υπηρεσίας.

Σημειώνω με ενδιαφέρον ότι χαρακτηρίζετε τη συμπεριφορά μου ως ανάρμοστη, λέξη που παραπέμπει σε απόλυσή μου. Σας υπενθυμίζω ότι, όπως το Ανώτατο Δικαστήριο καθόρισε, ανάρμοστος ορίζεται η συμπεριφορά που είναι «τόσο κακή, τόσο μεμπτή δηλαδή, ώστε να καθιστά το πρόσωπο που είναι υπόλογο γι' αυτήν, ανίκανο να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματός του ή να δημιουργεί, ευλόγως, αμφιβολίες σε τρίτους, αντικειμενικά κρίνοντες, ως προς την καταλληλόλητά του να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματός του κατά τρόπο έντιμο, ορθό και εξυπηρετούντα το δημόσιο συμφέρον, το οποίον το αξίωμα προορίζεται να εξυπηρετεί». Οι παραλήπτες της επιστολής σας προφανώς μπορούν να κρίνουν τη συμπεριφορά όλων μας.

Θα ανέμενα μέχρι σήμερα να είχατε αντιληφθεί πως τυχόν προσπάθειες εκφοβισμού (intimidation risk) είναι από χρόνια διεθνώς γνωστές στις Ελεγκτικές Υπηρεσίες και συνεπώς δεν επηρεάζουν το έργο της Υπηρεσίας μας.

Ουδέποτε σας κατηγόρησα για συγκάλυψη οποιοδήποτε αδικήματος. Αυτό που είπαμε, και το επαναλαμβάνω, είναι πως τα γεγονότα της παρούσας περίπτωσης αναδεικνύουν για ακόμη μια φορά τη στρέβλωση που δημιουργείται από

τη διπλή ιδιότητα του Γενικού Εισαγγελέα ως νομικού συμβούλου των Υπουργών και δημόσιας υπηρεσίας και ως δημόσιου κατήγορου.

Τούτο υπονομεύει το κράτος δικαίου και τη δυνατότητα αναζήτησης λογοδοσίας από Υπουργούς και δημόσιους υπαλλήλους που μπορούν να καταχρώνται την εξουσία τους και να παρανομούν χωρίς συνέπειες εάν ο Γενικός Εισαγγελέας τους παρέχει, ως νομικός σύμβουλος και δημόσιος κατήγορος, εκ των προτέρων ή εκ των υστέρων κάλυψη. Αυτό ανάφερα, και αυτή τη στρέβλωση, η οποία ευτυχώς έχει γίνει πλέον αντιληπτή από όλη την κοινωνία, είναι που θα προσπαθήσω στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, να αρθεί.»

(Β) Αναφορές εναντίον Γενικού Εισαγγελέα και Υπουργείου Οικονομικών.

Τα γεγονότα που καλύπτουν το υπό συζήτηση κεφάλαιο είχαν ως γενεσιουργό αιτία δύο συμβάσεις του Υπουργείου Οικονομικών με ελεγκτικούς οίκους, ημερομηνίας 18.11.2021 και 14.7.2022, για παροχή υπηρεσιών, χωρίς να έχουν εξασφαλισθεί προηγουμένως οι διαθέσιμες πιστώσεις. Κατά την άποψη του Γενικού Ελεγκτή, οι δύο αυτές συμβάσεις υπογράφηκαν ενώ οι αναγκαίες πιστώσεις ήταν δεσμευμένες στον Κρατικό Προϋπολογισμό. Στις 2.1.2023 ο Γενικός Ελεγκτής απέστειλε επιστολή στον Γενικό Εισαγγελέα με την οποία

πληροφορούσε ότι προκύπτει το ενδεχόμενο διάπραξης ποινικών ή αστικών αδικημάτων. Η επιστολή διαβιβάστηκε στο Υπουργείο Οικονομικών για τις δικές του απόψεις, οι οποίες αποτυπώνονται σε επιστολή του Υπουργείου ημερομηνίας 19.1.2023, προς τον Γενικό Εισαγγελέα. Αναφέρονται τα ακόλουθα:

«Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και σε συνέχεια επιστολής με αρ. φακ. 26.21.001.011 και ημερομηνία 2 Ιανουάριου 2023, η οποία σας έχει αποσταλεί από τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας και μας έχει κοινοποιηθεί, θα ήθελα να σας πληροφορήσω τα ακόλουθα.

2. Στην εν λόγω επιστολή, αποσιωπάται το γεγονός ότι, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού (ΚΕΟΠ) της Βουλής, αναφορικά με το αίτημα αποδέσμευσης που αφορούσε την παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών από τον ελεγκτικό οίκο Ernst Young έχει παράσχει τη γραπτή της συγκατάθεση δύο φορές (και όχι μία), δηλαδή στις 7/12/2021 και στις 11/7/2022. Γίνεται αντιληπτό ότι, τουλάχιστον κατά τη δεύτερη ημερομηνία, η ΚΕΟΠ δεν μπορεί παρά να γνώριζε την υπογραφή της σύμβασης και εγκρίνοντας το αίτημα (δύο φορές) ουσιαστικά ενέκρινε την ανάγκη για τη διενέργεια διαπραγματεύσεων για την επίτευξη ενδεχόμενου συμβιβασμού μεταξύ Κυπριακής Δημοκρατίας και της διαχειρίστριας εταιρείας των αεροδρομίων Hermes καθώς και την ανάγκη για την εξασφάλιση χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

3. Με βάση τα πιο πάνω, όταν το Υπουργείο Οικονομικών, στις 14/7/2022, προχώρησε με την υπογραφή σύμβασης με τον ελεγκτικό PwC για το ίδιο έργο αλλά επιπρόσθετες υπηρεσίες χρηματοοικονομικού συμβούλου, είχε ήδη λάβει την έγκριση της ΚΕΟΠ αναφορικά με τη σκοπιμότητα των

διαπραγματεύσεων με τη Hermes και την αναγκαιότητα εξασφάλισης χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Υπογραμμίζω δε, ότι η δεύτερη γραπτή συγκατάθεση της ΚΕΟΠ για την αποδέσμευση κονδυλίου για τις υπηρεσίες του ελεγκτικού οίκου Ernst Young που αφορούσε το ίδιο έργο, δόθηκε στις 11/7/2022, δηλαδή τρεις ημέρες πριν από την υπογραφή της σύμβασης με τον ελεγκτικό οίκο PwC.

4. Αναφορικά με τα όσα υποστηρίζονται στην επιστολή για τις ευθύνες των ελεγχόντων λειτουργών στη βάση των προνοιών του Περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου (Ν.38(Ι)/2014), επισημαίνω ότι «ανάλογες πιστώσεις» υπήρχαν στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών για το έτος 2022. Επιπλέον, ουδέποτε διενεργήθηκε δαπάνη χωρίς να έχει εξασφαλιστεί η γραπτή συγκατάθεση της ΚΕΟΠ.

5. Αναφορικά με τον Κανονισμό 24 των περί του Συντονισμού των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων. Συμβάσεων Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών (Γενικών) Κανονισμών (ΚΔΠ 201/2007), ο ισχυρισμός ότι η υπογραφή της σύμβασης με τον ελεγκτικό οίκο PwC εξέθετε το κράτος σε κίνδυνο αποζημίωσης έχει ξεπεραστεί από τα ίδια τα γεγονότα καθώς, σχεδόν 4 μήνες μετά την άρνηση της Επιτροπής για αποδέσμευση του κονδυλίου, ουδεμία απαίτηση έχει εγερθεί.

6. Αναφορικά με την απευθείας ανάθεση των δύο συμβάσεων για λόγους κατεπείγουσας ανάγκης, η ορθότητα και το σύννομο της απόφασης του Υπουργείου Οικονομικών, επιβεβαιώνεται από τη γνωμάτευσή σας ημερομηνίας 25 Οκτωβρίου 2022 και ως εκ τούτου δεν θα ήθελα να προβώ σε οποιοδήποτε άλλο σχόλιο.

7. Τέλος, λαμβάνω την ευκαιρία να επισημάνω τα ακόλουθα:

(α) Κατά τη συνεδρία της ΚΕΟΠ της 26ης Σεπτεμβρίου 2022, ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας, παρότι η Ελεγκτική

Υπηρεσία δεν είχε ολοκληρώσει την ερευνά της για το θέμα, αναφέρθηκε σε ενδεχόμενη σκόπιμη αντικατάσταση του ελεγκτικού οίκου Ernst Young από το Υπουργείο Οικονομικών επειδή, σύμφωνα με τον Γενικό Ελεγκτή, ενδεχομένως τα αποτελέσματα των μελετών της Ernst Young δεν εξυπηρετούσαν το υπουργείο, αφήνοντας να εννοηθεί ότι οι στόχοι του Υπουργείου Οικονομικών ήταν η επίτευξη αποτελέσματος στις διαπραγματεύσεις που θα ευνοούσαν τη διαχειρίστρια εταιρεία και θα έβλαπταν το δημόσιο συμφέρον. Σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη αναφορά δεν ήταν απομονωμένη αλλά ερχόταν ως συνέχεια αναφορών του σε εμπλοκή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της διαχειρίστριας εταιρείας Hermes σε σκάνδαλα μιζών καθώς και σε διαρροή έκθεσής του από το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων στη Hermes και σε σαφή υπονοούμενα για συνδιαλλαγή. Σημειώνεται ότι, τα τεκμήρια που αποδεικνύουν ότι το Υπουργείο Οικονομικών απευθύνθηκε πρώτα στον ελεγκτικό οίκο Ernst Young και ότι η συγκεκριμένη εταιρεία για δικούς της λόγους αποφάσισε να απόσχει από την παροχή των υπηρεσιών, υποβλήθηκαν στην Ελεγκτική Υπηρεσία, μετά την εν λόγω συνεδρία της ΚΕΟΠ και αφού ο Γενικός Ελεγκτής είχε αφήσει τα απαράδεκτα υπονοούμενα. Ουδέποτε δε, ο Γενικός Ελεγκτής αποκατέστησε την αλήθεια για το συγκεκριμένο θέμα.

(β) Κατά τις ημέρες που ακολούθησαν την εν λόγω συνεδρία της ΚΕΟΠ, ο Γενικός Ελεγκτής με διάφορες δημόσιες τοποθετήσεις του, αναφερόταν σε «συμφωνία» μεταξύ της Hermes και της Δημοκρατίας για τη χρονική επέκταση της σύμβασης παραχώρησης των αεροδρομίων, παρότι, το Υπουργείο Οικονομικών είχε υποβάλει και η Ελεγκτική Υπηρεσία κατείχε όλα τα στοιχεία που αποδείκνυαν ότι ουδεμία συμφωνία είχε συνομολογηθεί και πολύ περισσότερο ότι, το κράτος είχε επιβάλει ότι η συνομολόγηση οποιασδήποτε συμφωνίας θα ήταν δυνατή μόνο μετά την ολοκλήρωση σχετικών μελετών από συμβούλους αλλά και τη λήψη εγκρίσεων με κορυφαία αυτής της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της

Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ως συνέπεια των δημόσιων αναφορών του Γενικού Ελεγκτή, είχε εμπεδωθεί στο ευρύ κοινό η εντύπωση ότι είχε υπογράφει μια συμφωνία και μάλιστα η συμφωνία αυτή διασφάλιζε τα συμφέροντα της διαχειρίστριας εταιρείας και όχι του κράτους.

(γ) στο πλαίσιο της έρευνας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας για το θέμα, το Υπουργείο Οικονομικών υπέβαλε στην Ελεγκτική Υπηρεσία, με σαφή ένδειξη "Confidential", προσχέδιο μνημονίου κατανόησης για την επίτευξη συμβιβασμού, οι όροι του οποίου ήταν υπό επεξεργασία και διαπραγμάτευση μεταξύ των δύο μερών. Παρά τον προφανή εμπιστευτικό χαρακτήρα του εγγράφου, μεταφρασμένα αποσπάσματά του δημοσιεύθηκαν λίγες ημέρες μετά, σε ιστοσελίδα. Σημειώνεται δε ότι, οι εξωτερικοί νομικοί σύμβουλοι του κράτους είχαν επανειλημμένα τονίσει την ανάγκη διασφάλισης εμπιστευτικότητας λόγω της εκκρεμούσας διαδικασίας διαιτησίας καθώς κάθε διαρροή τεχνικών λεπτομερειών και πολύ περισσότερο δημόσιος σχολιασμός τους θα μπορούσε να βλάψει τα συμφέροντα της δημοκρατίας.

8. Με βάση τα πιο πάνω, παρακαλώ όπως διερευνήσετε το ενδεχόμενο διάπραξης αδικήματος που σχετίζεται με τη δημοσίευση ψευδών ειδήσεων ή πληροφοριών που δύνανται να κλονίσουν την εμπιστοσύνη του κοινού προς το κράτος ή τα όργανά του σύμφωνα με το άρθρο 50 του Ποινικού Κώδικα Νόμου (ΚΕ 154) για τα σημεία (α) και (β) πιο πάνω καθώς και ενδεχόμενο διάπραξης αδικήματος παραβίασης υπηρεσιακού απόρρητου και αποκάλυψης κρατικού απόρρητου σύμφωνα με το άρθρο 135 του Ποινικού Κώδικα Νόμου (ΚΕ 154) για το σημείο (γ).»

Στη βάση των πιο πάνω, η Νομική Υπηρεσία δεν δέχθηκε τη θέση του Γενικού Ελεγκτή περί διάπραξης ποινικών αδικημάτων. Ο

τελευταίος, αντιδρώντας, με επιστολή του ημερομηνίας 27.3.2023 αναφέρει τα ακόλουθα:

«3. Ο συνταγματικός νομοθέτης σας έχει δώσει την ανέλεγκτη εξουσία να αποφασίζετε για την έναρξη ή μη οποιασδήποτε ποινικής έρευνας. Αυτό είναι σεβαστό. Θα πρέπει όμως να γίνει αντιληπτό, τόσο από την εκτελεστική όσο και από τη νομοθετική εξουσία ότι, ουσιαστικά, οι νόμοι που ψηφίζει η ΒτΑ μπορούν με τις αποφάσεις σας να μένουν γράμμα κενό. Και εξηγούμαι:

Στην προκειμένη περίπτωση, η ΒτΑ από το 2017 δεσμεύει κάθε χρόνο το κονδύλι των συμβουλευτικών υπηρεσιών και θεωρούσε, μέχρι πρότινος, ότι με αυτό τον τρόπο ασκούσε κοινοβουλευτικό έλεγχο στην εκτελεστική εξουσία. Στην πράξη, αποδεικνύεται ότι πως ο νόμος της ΒτΑ αχρηστεύετε από την ανέλεγκτη (με βάση το Σύνταγμα) απόφαση ενός διορισμένου κρατικού αξιωματούχου ο οποίος κρίνει ότι ουδέν μεμπτό έχει πράξει ο Γενικός Διευθυντής του ΥΟ ο οποίος δύο φορές υπέγραψε συμβάσεις χωρίς να λάβει έγκριση από την ΒτΑ, παραπλανώντας την μάλιστα όταν εκ των υστέρων υπέβαλλε το σχετικό αίτημα. Όταν δε αυτή η περίπτωση κρίνεται ως νόμιμη, τη στιγμή που αφορά εκείνον τον δημόσιο υπάλληλο που εκ της θέσεως του γνωρίζει καλύτερα από όλους τις διαδικασίες και ο οποίος εκδίδει εγκυκλίους για να εξηγεί στους άλλους ότι θα πρέπει να αποτείνονται στην ΒτΑ προτού υπογράψουν μία σύμβαση, εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς γιατί ουσιαστικά ο νόμος της ΒτΑ αποδεικνύεται γράμμα κενό.» [...]

Είναι στο πλαίσιο αυτής μας της αρμοδιότητας που κοινοποιούμε την παρούσα επιστολή στην εκτελεστική και νομοθετική εξουσία με την ισχυρή σύσταση να ενεργήσουν από κοινού ώστε να υπάρξει υλοποίηση της προεκλογικής δέσμευσης του Προέδρου της Δημοκρατίας για διαχωρισμό των εξουσιών του νομικού συμβούλου της Δημοκρατίας από

το δημόσιο κατήγορο και φυσικά ενίσχυση της διαφάνειας και αντικειμενικότητας στη δράση του δημόσιου κατήγορου.»

Ακολούθησε καταγγελία του Γενικού Ελεγκτή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στη συνέχεια ανακοίνωση της Υπηρεσίας του περί πλήρους δικαίωσης των θέσεών του και ότι «*η εκ των υστέρων και/ή εκ των προτέρων γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα ότι η απευθείας ανάθεση στις 2 πιο πάνω συμβάσεις ήταν νόμιμη είναι εσφαλμένη*». Η ανακοίνωση αυτή προκάλεσε την αντίδραση του Γενικού Εισαγγελέα, ο οποίος απάντησε:

«Απαντώντας στην άκρως παραπλανητική ανακοίνωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, σημειώνω ότι:

1. Η ανακοίνωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας παραποιεί, κατά τρόπο απαράδεκτο, την απάντηση την οποία αυτή έλαβε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την οποίαν η ίδια κοινοποίησε στη Νομική Υπηρεσία.

2. Πουθενά στην απάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υπάρχει κατάληξη, ή έστω κατ' αρχήν εκτίμηση, ότι η έγκριση που είχε δώσει ο Υπουργός Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου του για απευθείας ανάθεση των δύο συμβάσεων, ήταν παράνομη, όπως η Ελεγκτική Υπηρεσία ισχυρίζεται στην παράγραφο 2 της ανακοίνωσής της.

3. Πουθενά στην απάντησή της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρει ότι η σχετική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας

ήταν νομικά εσφαλμένη. Αντίθετα, από το περιεχόμενο της απάντησης της Επιτροπής, επιβεβαιώνεται πλήρως η ορθότητα της νομικής βάσης, των αρχών και της νομολογίας στις οποίες εδράζεται η γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας.

4. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν καταλήγει σε διαπίστωση ύπαρξης οιασδήποτε παράβασης εκ μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ούτε κρίνει καν σκόπιμο να εκκινήσει οποιαδήποτε διαδικασία περαιτέρω διερεύνησης για το θέμα.

5. Σε κανένα σημείο της επιστολής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής φαίνεται να υιοθετούνται οι θέσεις του Γενικού Ελεγκτή, όπως αυτές προβάλλονται στην ανακοίνωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

6. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζει ότι, το ισχύον εναρμονιστικό νομοθετικό πλαίσιο στην Κύπρο, παρέχει την κατάλληλη βάση για αξιολόγηση τυχόν παραβιάσεων και δεν διαπιστώνει γενική πρακτική και/ή συστημική αποτυχία της Δημοκρατίας να συμμορφωθεί με το ενωσιακό δίκαιο.

7. Από την απάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καταδεικνύεται ξεκάθαρα το αβάσιμο και αχρείαστο της καταγγελίας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας σε θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η ανακοίνωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας παραποιεί την απάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αποκρύπτει πληροφόρηση και διαστρεβλώνει τα γεγονότα εις βάρος της ενημέρωσης των πολιτών.

Εν κατακλείδι, θεωρώ το περιστατικό αυτό ως ακόμα μια απαράδεκτη εκτροπή του ρόλου και των εξουσιών του Γενικού Ελεγκτή, ο οποίος, για ακόμη μία φορά, προφασιζόμενος ανυπόστατες και κατ' ισχυρισμό παρανομίες, κατήγγειλε τη χώρα μας στους ευρωπαϊκούς θεσμούς.»

Στις 22.4.2023 η Ελεγκτική Υπηρεσία εξέδωσε ανακοίνωση, η οποία δημοσιεύτηκε από τον Γενικό Ελεγκτή και στο Twitter, με την οποία ανάφερε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

«Ο Γενικός Εισαγγελέας, ασκώντας τις εκ του Συντάγματος ανέλεγκτες εξουσίες του ως δημόσιος κατήγορος, αποφάσισε ότι δήθεν η υποχρέωση για λήψη έγκρισης από τη Βουλή αφορά μόνο τη στιγμή που θα γίνει μία πληρωμή στο πλαίσιο σύμβασης, και όχι και πριν την υπογραφή της σύμβασης, ανατρέποντας μια καλά εμπεδωμένη επί σειρά ετών πρακτική στη Δημόσια Υπηρεσία, η οποία προκύπτει από τη νομοθεσία και από σχετικές εγκυκλίους που υπογράφονται μάλιστα από τον ίδιο τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, ο οποίος τις παραβίασε. Αποφάσισε, επίσης, ότι δήθεν ήταν νόμιμη η απευθείας ανάθεση στους δύο οίκους συμβούλων, τη στιγμή που η ανάθεση αυτή παραβίαζε κατάφωρα τη σχετική Ευρωπαϊκή Οδηγία, όπως η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξήγησε αργότερα μετά από δικό μας αίτημα.»

Η πιο πάνω ανακοίνωση παράπεμπε σε προηγούμενη ανακοίνωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας ημερομηνίας 23.1.2023 και επιστολή ημερομηνίας 2.1.2023 προς τον Γενικό Εισαγγελέα στην οποία αναφέρονταν τα ακόλουθα:

«Αυτό που επιβεβαιώνεται από την επιστολή του Υπουργείου Οικονομικών είναι ότι ο Γενικός Εισαγγελέας καλείται να

εξετάσει πιθανά ποινικά αδικήματα των ιθυνόντων του Υπουργείου <u>Οικονομικών οι οποίοι όμως ενέργησαν στη βάση δικής του καθοδήγησης και/ή δικής του εκ των υστέρων κάλυψης</u>.»

«Επειδή δε προφανώς ο Γενικός Εισαγγελέας δεν μπορεί αντικειμενικά να εξετάσει το θέμα..»

«β. Στην επιστολή του ημερομηνίας 19.1.23 το Υπουργείου Οικονομικών <u>ψεύδεται</u> ως προς την εξασφάλιση πιστώσεων πριν την υπογραφή των δύο συμβάσεων.»

Με άλλη προηγούμενη ανακοίνωση της ημερομηνίας 21.1.2023 για το ίδιο θέμα η Ελεγκτική Υπηρεσία ανάφερε τα εξής:

«<u>Το 2015 ο τότε Γενικός Εισαγγελέας, αναφωνώντας το ιστορικό «ντροπή», είχε εξηγήσει πως «οι κατηγορούμενοι μετατρέπονται σε κατηγόρους» στη βάση αστήρικτων καταγγελιών που αποτελούν «προπέτασμα καπνού και αποπροσανατολισμού</u>». Υπενθυμίζουμε, επίσης, την πρόσφατη περίπτωση σχετικά με τις φυλακές όταν, μόλις η Διευθύντρια των Φυλακών κατήγγειλε συγκεκριμένο στέλεχος της Αστυνομίας για αδικήματα διαφθοράς, αίφνης ξεκίνησαν εναντίον της δύο ποινικές έρευνες.»

Με ανάρτηση του στο Twitter ημερομηνίας 23.1.2023, ο Γενικός Ελεγκτής αναφέρει:

«Ήθελαν ν' αναθέσουν στην Hermes απευθείας εργασία ύψους €1,5 δις και μας καταγγέλλουν επειδή ενημερώσαμε την Βουλή. Προπέτασμα καπνού για να πέσει στα μαλακά η δική μας καταγγελία. ***Για την παράνομη απευθείας ανάθεση σε συμβούλους με την οποία συμφώνησε ο Γ.Ε*** *ενημερώνουμε την Ε.Ε.»*

(Γ) Αναφορές εναντίον Γενικού Εισαγγελέα και Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα σε σχέση με το θέμα των πολιτογραφήσεων.

Ο Γενικός Εισαγγελέας ανέλαβε τα καθήκοντά του στις 29.6.2020, διαδεχόμενος τον τέως Γενικό Εισαγγελέα Κώστα Κληρίδη. Προηγουμένως, μεταξύ 31.5.2019 – 29.6.2020, διετέλεσε Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως. Δύο μήνες αργότερα, στις 28.8.2020, ο Υπουργός Εσωτερικών ζήτησε γνωμοδότηση από τον Γενικό Εισαγγελέα σε σχέση με αίτημα του Γενικού Ελεγκτή για πιθανό έλεγχο αριθμού φακέλων, αναφορικά με το Κυπριακό Επενδυτικό Πρόγραμμα των Κατ᾽ Εξαίρεση Πολιτογραφήσεων (ΚΕΠ). Σε συνέντευξή του στις 31.8.2020 ο Γενικός Εισαγγελέας επιβεβαίωσε το αίτημα του Γενικού Ελεγκτή προς τον Υπουργό Εσωτερικών. Ακολούθησε σειρά δηλώσεων και τοποθετήσεων της

Ελεγκτικής Υπηρεσίας σε τηλεοπτικούς σταθμούς και μέσα κοινωνικής δικτύωσης επί του όλου θέματος. Είχαν ως κεντρική αναφορά τη θέση ότι η όποια νομική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα δεν θα γίνει αποδεκτή και δεν θα δεσμεύει την Ελεγκτική Υπηρεσία και, σε περίπτωση που δεν δοθούν τα έγγραφα που ζητούνται από το Υπουργείο Εσωτερικών, θα απευθυνθεί στο Ανώτατο Δικαστήριο στη βάση του ***'Αρθρου 139 του Συντάγματος***. Γινόταν επίσης λόγος για το ενδεχόμενο ποινικής δίωξης εναντίον του Υπουργείου Εσωτερικών και καταγγελίας της Κυπριακής Δημοκρατίας στον INTOSAI. Καταγγελία που όντως έλαβε χώραν.

Παρεμβάλλουμε ότι, ως ήταν η θέση του Γενικού Εισαγγελέα κατά την ενώπιον του Συμβουλίου προφορική μαρτυρία του, από τη χρονική αυτή στιγμή άρχισαν οι προστριβές μεταξύ Νομικής και Ελεγκτικής Υπηρεσίας, λόγω της συνεχούς αμφισβήτησης των συνταγματικών εξουσιών του από τον Γενικό Ελεγκτή. Προστριβές που συνεχίστηκαν για τέσσερα περίπου χρόνια, έλαβαν τη μορφή που καταγράφεται στις 15 ενότητες της Αίτησης και οδήγησαν, τελικά, στην ενώπιον του Συμβουλίου διαδικασία.

Επανερχόμενοι στα γεγονότα της υπό συζήτηση ενότητας καταγράφουμε ότι το Υπουργικό Συμβούλιο, με ανακοίνωσή του ημερομηνίας 3.9.2020, γνωστοποίησε την πρόθεσή του να ζητήσει από τον Γενικό Εισαγγελέα τον διορισμό Ερευνητικής Επιτροπής για να ερευνήσει όλα τα θέματα που αφορούσαν στο ΚΕΠ. Στις 7.9.2020 διορίστηκε Ερευνητική Επιτροπή με Πρόεδρο τον πρώην Πρόεδρο του Ανωτάτου Δικαστηρίου κ. Νικολάτο και ένα εκ των Μελών της τον Βοηθό Γενικού Ελεγκτή. Με δεδομένη αυτή την εξέλιξη, ο Γενικός Εισαγγελέας γνωμάτευσε, στις 7.9.2020, προς το Υπουργείο Εσωτερικών, όπως μη παραδοθούν, προσωρινά, οποιοιδήποτε φάκελοι στην Ελεγκτική Υπηρεσία, κρίνοντας ότι δεν θα ήταν ορθή παράλληλη διερεύνηση, τόσο από την Ερευνητική Επιτροπή, που είχε ήδη διοριστεί, όσο και από την Ελεγκτική Υπηρεσία. Σημείωσε, περαιτέρω, ότι τα έγγραφα θα μπορούσαν να δοθούν στην Ελεγκτική Υπηρεσία με το πέρας του έργου της Ερευνητικής Επιτροπής.

Η Ελεγκτική Υπηρεσία αντέδρασε με δημόσιες τοποθετήσεις, με αποτέλεσμα ο Γενικός Εισαγγελέας να αποστείλει επιστολή προς τον Γενικό Ελεγκτή, στις 30.9.2020, προβάλλοντας το απρεπές και απαράδεκτο των δημοσίων τοποθετήσεων και την υπόσκαψη, τόσο

της αξιοπιστίας και αξιοπρέπειας του Γενικού Εισαγγελέα, αλλά και άλλων Θεσμών και Οργάνων της Πολιτείας. Προειδοποιούσε, επίσης, για τον κίνδυνο να πληγεί η αξιοπιστία και της Ερευνητικής Επιτροπής. Παρά ταύτα, οι δημόσιες τοποθετήσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας συνεχίστηκαν.

Υπό το φως αυτών των δεδομένων και σε μια προσπάθεια εξομάλυνσης των μεταξύ τους σχέσεων, αλλά και αποφυγής περαιτέρω οξύνσεων, έλαβε χώραν συνάντηση του Γενικού Εισαγγελέα με τον Γενικό Ελεγκτή, στις 3.11.2020 και ακολούθησε την επόμενη μέρα κοινή δήλωση, στην οποία, μεταξύ άλλων, αναφέρεται ότι «*ο Γενικός Ελεγκτής σέβεται τον Γενικό Εισαγγελέα και τις γνωματεύσεις του και αναγνωρίζει ότι η Κυβέρνηση δεσμεύεται από τις γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα.*». Αναγράφεται, περαιτέρω, ότι ο Γενικός Ελεγκτής σέβεται το έργο της Επιτροπής και εκφράζει τη βούληση και την ετοιμότητα της υπηρεσίας του να συνδράμει στο έργο της και, προς τούτο, «*θα μπορούσε να κληθεί ενώπιον της Επιτροπής, για να καταθέσει προς υποβοήθησή της, την έκθεση που έχει ετοιμάσει για τις 5 περιπτώσεις πολιτογραφήσεων καθώς επίσης και οποιαδήποτε άλλα σχετικά στοιχεία ή Εκθέσεις.*».

Παρά τα πιο πάνω και ενώ ο Γενικός Ελεγκτής είχε κληθεί ενώπιον της Επιτροπής ως μάρτυρας, απέστειλε προσχέδιο Ειδικής ΄Εκθεσης προς τον Υπουργό Εσωτερικών, στις 20.11.2020, καταγράφοντας την πρόθεσή του να τη δημοσιοποιήσει και κοινοποιώντας την απόφασή του προς τον Γενικό Εισαγγελέα. Στις 26.11.2020 ο Γενικός Εισαγγελέας και ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα με απαντητική επιστολή τους, συμβούλευσαν τον Γενικό Ελεγκτή να παραθέσει όλα τα στοιχεία ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής και του επεσήμαναν του κινδύνους που δημιουργούνται από τη δημοσίευση έκθεσής του, τόσο ως προς την πορεία και παρέμβαση στο έργο της Επιτροπής, όσο και ως προς τα συνταγματικά δικαιώματα τρίτων προσώπων. Παρά ταύτα, ο Γενικός Ελεγκτής προχώρησε στη δημοσίευση της Ειδικής ΄Εκθεσής του, στις 27.11.2020. Την 1.12.2020 κατέθεσε ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής ως μάρτυρας.

Προσθέτουμε ότι ο Γενικός Εισαγγελέας κατά την ενώπιον του Συμβουλίου παράθεση της μαρτυρίας του κατέθεσε ότι η Ερευνητική Επιτροπή εξέτασε το όλο φάσμα και το σύνολο των φακέλων κατ΄ εξαίρεση πολιτογράφησης, συμπεριλαμβανομένων και των όσων ο

Γενικός Ελεγκτής είχε προηγουμένως εξετάσει και εκθέσεις που παρέθεσε ενώπιον της Επιτροπής κατά τη μαρτυρία του. Κατέθεσε επίσης ότι αμέσως μετά την ολοκλήρωση των εργασιών της Επιτροπής παραχωρήθηκε πλήρης πρόσβαση στο σύνολο των φακέλων στη Ελεγκτική Υπηρεσία. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Γενικός Ελεγκτής ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα για πλήρη πρόσβαση, αφού προηγουμένως κλήθηκε σε τρεις περιπτώσεις από λειτουργούς της Νομικής Υπηρεσίας να το πράξει.

(Δ) Αναφορές εναντίον Πανεπιστημίου Κύπρου, του Πρύτανη Δρα Χριστοφίδη και της θυγατέρας του και του Δρα Χρ. Πισσαρίδη.

Το παρόν κεφάλαιο καλύπτει τρεις πτυχές γεγονότων:

(α) Οι αναφορές εναντίον του Πρύτανη έχουν ως σημείο εκκίνησης την εκ μέρους του απόφαση για εργασία μερικών ημερών εξ αποστάσεως του προσωπικού του Πανεπιστημίου, απόφαση που λήφθηκε στις 4.8.2022. Ο Γενικός Ελεγκτής με επιστολή του προς τον Γενικό Εισαγγελέα ημερομηνίας 6.10.2022, έκαμε λόγο για

κατάχρηση εξουσίας σύμφωνα με το ***Άρθρο 105 του Ποινικού Κώδικα***. Ο Γενικός Εισαγγελέας, αφού έλαβε και την άποψη του καταγγελλόμενου Πρύτανη, ενημέρωσε, με επιστολή ημερομηνίας 1.2.2023, ότι δεν εντόπιζε διάπραξη ποινικού αδικήματος και πως η υπόθεση δεν θα παραπέμπετο στις αστυνομικές αρχές για περαιτέρω διερεύνηση. Ο Γενικός Ελεγκτής, αντιδρώντας, απέστειλε εκτενή επιστολή, στις 2.2.2023, προς τον Γενικό Εισαγγελέα, αναλύοντας επί του ποινικού αδικήματος της κατάχρησης εξουσίας, εμμένοντας στις αρχικές καταγγελίες και τοποθετήσεις του και χωρίς να κάνει καμία αναφορά στη θέση του Πρύτανη, που τέθηκε και είχε ήδη υπόψιν του. Αναφέρει, καταληκτικά «*εφόσον όμως εσείς κρίνετε ότι δεν τίθεται ζήτημα διάπραξης οποιουδήποτε αδικήματος και δη του αδικήματος της κατάχρησης εξουσίας, το θέμα για μας έχει κλείσει και ο δικός μας ρόλος έχει ολοκληρωθεί.*».

Όμως, παρά την πιο πάνω προσέγγιση, ο Γενικός Ελεγκτής δήλωσε τα ακόλουθα σε πρωινή τηλεοπτική εκπομπή στις 24.2.2023:

«Ο.Μ.: Σας είπα και προηγουμένως ότι τις περισσότερες φορές δεν παραπέμπονται. Υπάρχουν περιπτώσεις που αυτό κόβεται από τη Νομική Υπηρεσία. Θα σας πω δύο

παραδείγματα. Διαπιστώσαμε κάποια στιγμή ότι το Πανεπιστήμιο Κύπρου -ποιοι ακριβώς πήραν την απόφαση είναι θέμα έρευνας- αποφάσισαν να κλείσουν το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Είχαν σαν κεκτημένο σε συλλογική σύμβαση άδειες την εβδομάδα του Δεκαπενταύγουστου, τους είπε ότι θα πάτε και την προηγούμενη εβδομάδα και την επόμενη εβδομάδα, σύνολο τρεις εβδομάδες, την προηγούμενη και την επόμενη θα πούμε ότι τηλεργάζεστε, και το λέω συνειδητά το «θα πούμε», γιατί μιλάμε για πρόσωπα που εκ φύσεως δεν μπορούσαν να τηλεργάζονται, όπως είναι οι νοσοκόμοι, όπως είναι οι κηπουροί, οι συντηρητές. Άρα αυτοί σίγουρα δεν μπορούν να τηλεργάζονται. Το ίδιο έκανε και για την πρώτη εβδομάδα του χρόνου, όταν είπε ότι «επειδή είναι τα Θεοφάνια μια μέρα, θα κλείσουμε όλη την εβδομάδα το Πανεπιστήμιο και θα σας αφαιρέσω από 4 μέρες». Τις δύο μέρες άδεια, άρα τους έδωσε 2 μέρες άδεια από χέρι το Πανεπιστήμιο και <u>εμείς είπαμε ότι αυτό είναι κατάχρηση εξουσίας</u>. Ο Γενικός Εισαγγελέας, ασκώντας τις ανέλεγκτες εξουσίες του, που του δίνει το Σύνταγμα, αποφάσισε ότι δεν υπάρχει καμία κατάχρηση εξουσίας. <u>Άρα είναι μια περίπτωση στην οποία εμείς λέμε ότι κάποιος, κατ' εμάς, καταχράστηκε την εξουσία του και έβλαψε το Δημόσιο</u>, γιατί κάποια άτομα, πολλά, 500 άτομα, πληρώθηκαν χωρίς να δουλέψουν. Αυτό σημαίνει απώλεια δημόσιου χρήματος. <u>Δεν υπάρχει οποιαδήποτε τιμωρία</u>.»

Αναφορά στο ίδιο ζήτημα, έκαμε ο Γενικός Ελεγκτής και στη Βουλή των Αντιπροσώπων, στην απουσία του Πρύτανη ή εκπροσώπου του Πανεπιστημίου, ενώ θέμα προς συζήτηση δεν ήταν το Πανεπιστήμιο Κύπρου αλλά η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Οι τοποθετήσεις του και στις δύο πιο πάνω περιπτώσεις επίσης έλαβαν χώραν χωρίς αναφορά

στις θέσεις του Πρύτανη, οι οποίες αντέκρουαν τον ισχυρισμό του και τις οποίες είχε υπόψη του εφόσον είχαν τεθεί ήδη ενώπιον της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

(β) Σε σχέση με το διορισμό του νομπελίστα και πανεπιστημιακού Δρα Πισσαρίδη, ο Γενικός Ελεγκτής στα πλαίσια συνεδρίασης της Επιτροπής Ελέγχου της Βουλής, στις 9.3.2023, αποκάλεσε «*παράνομη*» την εργοδότησή του. Ο Πρύτανης, ο οποίος επίσης ήταν παρών, επεξήγησε τη διαδικασία που ακολουθήθηκε, σημειώνοντας τη δυνατότητα επέκτασης συμβολαίου, σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Η επί του θέματος αντιπαράθεση συνεχίστηκε και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με παρεμβάσεις, μεταξύ άλλων και Βουλευτών. Ο Γενικός Ελεγκτής σε προσωπικό tweet του, ημερομηνίας 10.3.2023, επιμένοντας ότι ο Δρ Πισσαρίδης δεν διδάσκει και δεν ασκεί ερευνητικό έργο καταλήγει: «*πέραν της ηθικής πτυχής, η εργοδότηση συνταξιούχων είναι παράνομη*».

(γ) Ενώ υπόβοσκε ακόμη η αντιπαράθεση μεταξύ Γενικού Ελεγκτή και Πανεπιστημίου, η Ελεγκτική Υπηρεσία εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «*Σύγκρουση Συμφέροντος εκ μέρους του Πρύτανη του ΠΚ*».

Αφορούσε σε, κατ᾽ ισχυρισμό, σύγκρουση συμφέροντος, στη βάση ότι «*η θυγατέρα του Πρύτανη εργοδοτείται ως ερευνητής στην ιατρική σχολή του ΠΚ.*». Τονίζουμε ότι, της ως άνω ανακοίνωσης, προηγήθηκε σειρά αναρτήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αποτέλεσμα των οποίων ήταν η έκδοση ανακοίνωσης από το Κέντρο Αριστείας biobank.cy, προς διευκρίνηση ότι η συγκεκριμένη δόκτορας εργάζεται ως ειδική επιστήμονας και αμείβεται από κονδύλια συγχρηματοδοτούμενου έργου και ότι η μόνη σχέση του Κέντρου Αριστείας - το οποίο είναι αυτόνομο και εποπτεύεται από δικό του συμβούλιο - με το Πανεπιστήμιο Κύπρου, είναι ότι στεγάζεται προσωρινά στα κτίρια της ιατρικής σχολής του Πανεπιστημίου.

Χρήσιμο είναι να παραθέσουμε σχετικές επί του θέματος αναρτήσεις τόσο του Γενικού Ελεγκτή όσο και της Ελεγκτικής Υπηρεσίας σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης:

- **Ελεγκτική Υπηρεσία:** ***«Έχουμε ενημερωθεί για την παραπλανητική επιστολή του Πρύτανη του ΠΚ προς την Βουλή ενόψει της απογευματινής συνεδρίας της. Οι εισηγήσεις μας θα αυξήσουν τα διαθέσιμα κονδύλια για νεαρούς ερευνητές και θα μειώσουν τα λεφτά που καταλήγουν στην τσέπη υψηλόμισθών καθηγητών.»***

- **Odysseas Michaelides:** ***«Οι εισηγήσεις της ΕΥ βασίζονται στις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές. Ο Πρύτανης επιχειρηματολογεί ό,τι οι καθηγητές θα πρέπει να διπλοπληρώνονται για την ίδια εργασία και αντί τα λεφτά να καταλήγουν στους νέους ερευνητές ,η μερίδα του λέοντος να καταλήγει στις δικές τους τσέπες.»***

- **Ελεγκτική Υπηρεσία*:*** ***«Ενημερώσαμε την Πρόεδρο της Βουλής ότι ο Πρύτανης του Π.Κ, ο οποίος της απέστειλε επιστολή ώστε να μην τεθεί οροφή στις πρόσθετες αμοιβές των Καθηγητών Ιατρικής Σχολής (ΙΣ), δεν αποκάλυψε (ως όφειλε) ότι τέκνο του εργοδοτείται από την ΙΣ. Μελετούμε τις περαιτέρω ενέργειες μας.»***

- **Odysseas Michaelides*:*** ***«Κλασική περίπτωση σύγκρουσης συμφέροντος την οποία δεν αποκαλύψατε. Για λόγους διαφάνειας πείτε δημόσια την αμοιβή της. Το θέμα δεν αφορά την θυγατέρα σας αλλά εσάς. Εσείς είχατε την ευθύνη να μην χειριστείτε το θέμα και ιδίως να στείλετε επιστολή χωρίς την έγκριση του Συμβουλίου.»***

- **Odysseas Michaelides*:*** ***«Είναι ενδιαφέρον. Στείλατε επιστολή στην Βουλή ώστε να μην μειωθούν οι αμοιβές των καθηγητών Ιατρικής Σχολής χωρίς να αποκαλύψετε ότι παιδί σας εργοδοτείται εκεί, σας υποδείχθηκε ,και ζητάτε απολογία. Όντως δεν βοηθά η συζήτηση. Αν υπάρχουν άλλες πτυχές θα φανούν στον Έλεγχο.»***

(Ε) Προηγούμενη στάση και τοποθετήσεις του Γενικού Ελεγκτή ως προς τις γνωματεύσεις του τέως Γενικού Εισαγγελέα Κώστα Κληρίδη – η μεταβολή της στάσης αυτής και η σχέση του Γενικού Ελεγκτή με τον τέως Γενικό Εισαγγελέα.

Το κεφάλαιο αυτό και το σχετικό μέρος της μαρτυρίας που τέθηκε ενώπιόν μας, σκοπόν έχει να καταδείξει την προηγούμενη στάση του Γενικού Ελεγκτή, ενώ Γενικός Εισαγγελέας ήταν ο κ. Κώστας Κληρίδης και τη ριζική μεταβολή της, από την μέρα διορισμού στη θέση, του νυν Γενικού Εισαγγελέα κ. Γιώργου Σαββίδη, Αιτητή.

Όπως θέτει ο Αιτητής η μόνη περίπτωση διαφωνίας του Γενικού Ελεγκτή με γνωματεύσεις του τέως Γενικού Εισαγγελέα έλαβε χώραν το 2014, όταν ο τέως Γενικός Εισαγγελέας του απέστειλε την ακόλουθη επιστολή ημερομηνίας 7.8.2014:

«*Έχω μελετήσει με προσοχή το περιεχόμενο της επιστολής σας ημερομηνίας 20/07/2014 την οποία είχατε απευθύνει προς τον Διευθυντή του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού με κοινοποίηση προς τον Πρόεδρο Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών, Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Οικονομικών και Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας αναφορικά με το Θέμα του επιδόματος περιοδείας προς ωρομίσθιους υπαλλήλους.*

Κατ' αρχάς Θα πρέπει να εντοπίσω το άτοπο του πράγματος, του να ασχολείται δηλαδή η επιστολή σας αποκλειστικά με Θέματα που προκύπτουν από γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας και να κοινοποιείται στους πιο Πάνω φορείς και στον Τύπο, όπου δημοσιεύτηκαν αυτούσια αποσπάσματα, και να μη λαμβάνει γνώση και ο Γενικός Εισαγγελέας.

Δεύτερον και έτι σοβαρότερον, αναφέρεστε στην επιστολή σας σε δύο Θέματα τα οποία προκύπτουν από την δοθείσα γνωμάτευση, με μια έκδηλη τάση διαφωνίας, επιφυλάξεων και ειρωνείας, χρησιμοποιώντας ακόμα και Θαυμαστικό.

Τρίτον, κοινοποιείτε τις απόψεις και διαφωνίες σας στους πάνω φορείς, κατά τρόπο ο οποίος αποδίδει μόνο τις δικές σας εμφανώς διαφορετικές ερμηνείες του Νόμου και τις νομικές απόψεις σας, χωρίς αρμοδιότητα.

Τέταρτο, καλείτε ουσιαστικά τον Διευθυντή ενός Τμήματος της Δημόσιας Υπηρεσίας να μή ενεργήσει στη βάση γνωμάτευσης της Νομικής Υπηρεσίας, επισείοντας του επιπτώσεις τις οποίες θα έχει.

Επειδή όλα τα πιο πάνω σημεία, φαίνονται να εγείρουν ένα τεράστιο θέμα τάξεως και σύγκρουσης αρμοδιοτήτων: παρακαλώ όπως, προτού προβώ σε οποιαδήποτε άλλα σχόλια και/ή προβώ σε οποιαδήποτε άλλα διαβήματα, έχω άμεσα τις απόψεις σας.

Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας»

Ο Γενικός Ελεγκτής δεν αντέδρασε στα πιο πάνω, αντιθέτως με επιστολές του προς τον Βοηθό Γενικού Ελεγκτή, ημερομηνίας 11.12.2015 και 17.5.2017, αντίστοιχα, ανέφερε τα εξής:

«Σας καλώ πάντως για ακόμα μία φορά να σεβαστείτε τις γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα, οι οποίες σημειώνω δόθηκαν αφού τέθηκαν ενώπιον του όλα τα επιχειρήματα σας. Θεωρώ αδιανόητο, τη στιγμή που η Υπηρεσία μας καλείται να ελέγχει, μεταξύ άλλων, κατά πόσο οι ελεγχόμενοι οργανισμοί σέβονται τη νομιμότητα, ο δεύτερος τη τάξει στην Υπηρεσία μας να δείχνει ότι περιφρονεί γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα.»

*«..σκοπεύω ως ο Προϊστάμενός σας, να εξετάσω το ενδεχόμενο να απευθυνθώ στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, ως τον κατεξοχήν αρμόδιο για την προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος και της νομιμότητας, και αφού θέσω ενώπιον του όλα τα γεγονότα, **να το καλέσω να εξετάσει κατά πόσο θα ήταν ορθό και πρέπον να καταχωριστεί ενώπιον του Συμβουλίου, το οποίο καθιδρύθηκε δυνάμει του Άρθρου 153.8(1) του Συντάγματος, αίτηση για απόλυσή σας, λόγω ανάρμοστης συμπεριφοράς.**»*

(Ζ) Προσφυγή Γενικού Ελεγκτή για τίτλους Αξιωματούχων.

Ο Γενικός Εισαγγελέας με γνωμάτευσή του ημερομηνίας 24.3.2022, γνωμοδότησε ως προς την ορθή διατύπωση του τίτλου των Βοηθών Γενικού Εισαγγελέα, Γενικού Ελεγκτή και Γενικού Λογιστή της Δημοκρατίας. Συμβούλευσε, ως ορθή διατύπωση, το «Βοηθός Γενικός», αντίστοιχα, αντί «Βοηθός Γενικού».

Ο Γενικός Ελεγκτής, διαφωνώντας και παρά την περί του αντιθέτου γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα ως προς τις πιθανότητες επιτυχίας, προχώρησε σε διάβημα στο, τότε, Ανώτατο Δικαστήριο στη βάση του ***'Αρθρου 139 του Συντάγματος***. Προς τον σκοπό αυτό χρησιμοποίησε την υπηρεσία τριών δικηγορικών γραφείων, ενημερώνοντας, μέσω του Εκπροσώπου Τύπου της Ελεγκτικής

Υπηρεσίας, ότι ο ίδιος πλήρωσε με δικά του έξοδα τους δικηγόρους. Περαιτέρω, με ανάρτησή του στο twitter στις 21.2.2023, ανέφερε:

«Το θέμα με τον τίτλο των βοηθών προέκυψε από τη ματαιοδοξία αυτών που ντρέπονται για τον ορθό τίτλο τους. Ο ΒΓΕις υπέγραφε παράνομα ως Βοηθός Γενικός από την πρώτη μέρα διορισμού του. Ο ΒΓΛογ υπογράφει ως Β. Γενικός Λογιστής και ο ΒΓΕλ πήγε στο πάρκιγκ και άλλαξε την πινακίδα.»

(Η) Χειρισμός καταγγελιών κατά Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα στην Αρχή κατά της Διαφθοράς για κατάχρηση εξουσίας.

Το υπό ανάπτυξη κεφάλαιο χαρακτηρίστηκε ως ιδιαίτερα σοβαρό καθότι, αφενός, εμπλέκεται με ζήτημα, κατ᾽ ισχυρισμό, παραβίασης του τεκμηρίου αθωότητας και δη του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα και, αφετέρου, για τον λόγο ότι αποτέλεσε τον τελευταίο κρίκο της αλυσίδας των γεγονότων, οδηγώντας στην τελική απόφαση για λήψη του ενώπιον του Συμβουλίου διαβήματος προς απόλυση του Γενικού Ελεγκτή.

Σύμφωνα με τον εκπρόσωπο τύπου του Γενικού Ελεγκτή, με δήλωσή του στις 21.5.2023, στο δελτίο ειδήσεων του ΡΙΚ, η

Ελεγκτική Υπηρεσία προώθησε ως «*διαμεσολαβητής*» και χωρίς να «*διατυπώνει κατηγορίες εναντίον οποιουδήποτε*» ανώνυμες καταγγελίες στην Αρχή κατά της Διαφθοράς που αφορούσαν συμπεριφορά του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα. Είχε ως εξής η υπό αναφορά δήλωση:

«Η Υπηρεσία έλαβε και προώθησε πριν από 2 εβδομάδες στην Αρχή κατά της Διαφθοράς, καταγγελία που περιλαμβάνει ισχυρισμούς που αφορούν στη συμπεριφορά του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα για την υπόθεση του μαύρου βαν. Την περασμένη εβδομάδα στάλθηκε και δεύτερη επιστολή η οποία περιλαμβάνει τρείς ξεχωριστές. Η πρώτη άπτεται διερεύνησης σοβαρής μορφής φορολογικών θεμάτων εταιρείας συμφερόντων προσώπων που ασκούν δημόσια επιρροή. Αυτή η υπόθεση αποτελεί εύρημα ελέγχου της Υπηρεσίας μας και έχει εντοπιστεί παρεμπιπτόντως στο πλαίσιο ελέγχων για τα χρυσά διαβατήρια. Η δεύτερη υπόθεση αφορά κατ' ισχυρισμό κατάχρηση εξουσίας ως προς την αναστολή ποινικών διώξεων του κοινού ποινικού κώδικα. Πρόκειται γι' αυτή που είδε το φως της δημοσιότητας. Παράλληλα, η Ελεγκτική Υπηρεσία σημείωσε πως για τις εν λόγω καταγγελίες, έκανε απλώς τον διαμεσολαβητή και δεν διατυπώνει κατηγορίες εναντίον οποιουδήποτε.»

Ακολούθησε δήλωση μέσω tweet του υιού του Γενικού Ελεγκτή, ημερομηνίας 21.5.2023:

«Οι καταγγελίες για κατάχρηση εξουσίας και αναστολή ποινικών διώξεων από @AngelidesSavvas παραπέμπουν σε

διαφθορά και θυμίζουν τον Ρίκκο Ερωτοκρίτου. Μπορεί ο προϊστάμενος του να μην είναι ο Κληρίδης, αλλά ο @SavvidesGl (τεράστια διαφορά) αλλά η πορεία προδιαγράφεται κοινή.»

Το όλο ζήτημα έλαβε έκταση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η Ελεγκτική Υπηρεσία με ανακοίνωσή της, ημερομηνίας 22.5.2023 και σε απάντηση προηγούμενης ανακοίνωσης, ιδίας ημερομηνίας, του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, αναφέρει:

«Διαβίβαση καταγγελιών στην Αρχή κατά της Διαφθοράς για θέματα που αφορούν, μεταξύ άλλων, ενέργειες του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα

Σε απάντηση σημερινής ανακοίνωσης του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα σημειώνουμε τα ακόλουθα:

(α) Η Υπηρεσία μας είχε λάβει καταγγελία που περιλαμβάνει ισχυρισμούς που αφορούν τη συμπεριφορά του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα για την υπόθεση του μαύρου βαν. Το θέμα αυτό δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της Υπηρεσίας μας. Ωστόσο, εξετάζοντας πτυχές της καταγγελίας ώστε να επιβεβαιώσουμε κάποια στοιχεία προτού τη διαβιβάσουμε στην Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς (στο εξής «η Αρχή»), προέκυψαν θέματα που αφορούν συμβάσεις προμηθειών προς το κράτος για τις οποίες έχουμε πολύ σοβαρά ευρήματα. Όλο το πακέτο, δηλαδή η αρχική καταγγελία και τα δικά μας ευρήματα, στάλθηκαν στην Αρχή στις 10.5.2023. Για αυτή την υπόθεση δεν προτιθέμεθα να πούμε οτιδήποτε άλλο γιατί αφορά απόρρητες δημόσιες συμβάσεις. Αυτό ήταν εξ αρχής δική μας επιλογή και σε αυτή τη θέση θα παραμείνουμε.

(β) Στις 17.5.2023 διαβιβάσαμε στην Αρχή δεύτερη επιστολή. Αυτή περιλαμβάνει τρεις ξεχωριστές υποθέσεις.

Η πρώτη άπτεται της διερεύνησης σοβαρής μορφής φορολογικών θεμάτων εταιρείας συμφερόντων προσώπων που ασκούν δημόσια επιρροή. Αυτή η υπόθεση αποτελεί εύρημα ελέγχου της Υπηρεσίας μας και είχε εντοπιστεί παρεμπιπτόντως στο πλαίσιο ελέγχων για το Κυπριακό Επενδυτικό Πρόγραμμα (ΚΕΠ). Θεωρούμε το θέμα ως πάρα πολύ σοβαρό γιατί η κατάληξη των χειρισμών ήταν να εμποδιστούν οι φορολογικές αρχές από τον έλεγχο εταιρείας. Η ίδια εταιρεία ήταν αντικείμενο πολύ σοβαρών ευρημάτων μας και σε σχέση με το ΚΕΠ, τα οποία η Νομική Υπηρεσία δεν έκρινε αναγκαίο να διερευνήσει.

Η δεύτερη υπόθεση αφορά κατ' ισχυρισμό κατάχρηση εξουσίας ως προς την αναστολή ποινικών διώξεων του κοινού ποινικού κώδικα. Πρόκειται για μία υπόθεση που είδε χθες το φως της δημοσιότητας και για την οποία το ΡΙΚ έκανε ρεπορτάζ και μας ζήτησε σχόλια. Η τρίτη υπόθεση είναι παρόμοιας φύσεως. Για αυτές τις δύο υποθέσεις απλώς ενεργήσαμε ως διαβιβαστές προς την Αρχή.

(γ) Έχουμε σε όλες μας τις δηλώσεις τονίσει ότι, με τις πιο πάνω αναφορές μας, παρά τη σοβαρότητα των καταγγελιών, δεν διατυπώνουμε κατηγορία εναντίον οποιουδήποτε προσώπου, αφού αυτό πρέπει να είναι το αποτέλεσμα διερεύνησης από τις αρμόδιες αρχές. Τονίζουμε ωστόσο ότι, όπως έχουμε κατ' επανάληψη τονίσει, η Υπηρεσία μας δεν τελεί υπό την κηδεμονία ούτε του Γενικού Εισαγγελέα, ούτε και του Βοηθού του. Ούτε και χρειαζόμαστε την άδεια τους για να ενημερώσουμε υπεύθυνα και επίσημα το κοινό για θέματα που βλέπουν το φως της δημοσιότητας. Ούτε και πρόκειται να δεχθούμε φίμωσή μας από οποιονδήποτε ο οποίος, εν είδει απειλής, κάνει αναφορά σε «εσκεμμένη προσπάθεια στοχοποίησης», «επικίνδυνη συμπεριφορά» και «αυθαιρεσία και κακοπιστία», στα οποία πρέπει να «δοθεί ένα τέλος». Πραγματικά, αυτό που συμβαίνει, με την ανοχή

του ίδιου του Γενικού Εισαγγελέα όπως αντιλαμβανόμαστε, είναι πρωτοφανές.

(δ) Απορρίπτουμε ως παντελώς απαράδεκτη και την αναφορά του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα που στρέφεται κατά του Γενικού Ελεγκτή επειδή μέλος της οικογένειάς του, και συγκεκριμένα ο 25-χρονος υιός του, ασκεί σε αυτόν κριτική στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Είναι και αυτό ενδεικτικό της ίδιας πιο πάνω απαράδεκτης νοοτροπίας φίμωσης των πάντων.

Λευκωσία, 22 Μαΐου 2023»

Ακολούθησε άλλη ανακοίνωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας την επόμενη ημέρα, 23.5.2023:

«Η Ελεγκτική Υπηρεσία θα παραμείνει υπηρέτης της διαφάνειας

Στο Γενικό Εισαγγελέα απαντά η χθεσινή μας ανακοίνωση. Στους απαράδεκτους χαρακτηρισμούς και κατηγορίες που επέλεξε να εκτοξεύσει δεν θα απαντήσουμε.

Ο ίδιος εξηγεί με κάθε ευκαιρία γιατί η Υπηρεσία του αφήνει τους πολίτες, ακόμη και την Βουλή των Αντιπροσώπων, στο απόλυτο σκοτάδι σε σχέση με τις υποθέσεις που εξετάζει. Για αυτή του την επιλογή κρίνεται από τους πολίτες και δεν θα τη σχολιάσουμε.

Αυτό που εμείς διαβεβαιώνουμε τους πολίτες είναι ότι δεν θα επιτρέψουμε στο Γενικό Εισαγγελέα να επιβάλει πολιτική συσκότισης και στη δική μας Υπηρεσία. Δεν έχει καμία αρμοδιότητα ή εξουσία επιβολής πολιτικών επί της Υπηρεσίας μας.

Εμείς θα παραμείνουμε, όπως μας τάσσουν τα διεθνή πρότυπα που εφαρμόζουμε, υπηρέτες της διαφάνειας προς ενημέρωση των πολιτών για τα πεπραγμένα των ασκούντων δημόσια εξουσία.

Λευκωσία, 23 Μαΐου 2023»

Ο υιός του Γενικού Ελεγκτή την ίδια ημέρα στο twitter αναφέρει:

«Καταχραζόμενος τις εξουσίες που του χορηγούνται ,αναστέλλει ποινικές διώξεις αυθαίρετα ,χωρίς επεξήγηση ,χωρίς διαφάνεια, κουνώντας το δάκτυλο , απειλώντας τους καταγγέλλοντες και εμπαίζοντας την νοημοσύνη της κοινωνίας. Ντροπή! @AngellidesSavvas @SavvidesGL»

Ακολούθησε ακόμη μια δήλωση του εκπροσώπου τύπου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας στις 24.5.2023, στον τηλεοπτικό σταθμό ΄Αλφα:

«Κ. Αγαπητού: Γιατί δημοσιοποιήσατε τις καταγγελίες τις οποίες μετά διαβιβάσατε ; Γιατί δημοσιοποιήσατε το γεγονός ότι διαβιβάσατε κάποιες καταγγελίες στην Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς; Γιατί βγήκατε και το είπατε ; Γιατί σας κρίνουν και γι' αυτό .Γιατί άλλα πράγματα δεν τα δημοσιοποιείτε πριν έχετε κάποια Έκθεση .

Μ.Π : <u>Όχι είχαν γίνει και με συγχωρείτε για την λέξη – βούκινο στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης οι καταγγελίες αυτές . Και μας πήραν συνάδελφοι σας- και αυτές οι</u>

καταγγελίες έλεγαν έχει ενημερωθεί ο Γενικός Ελεγκτής - και μας πήραν οι συνάδελφοι σας από τον Ρεπόρτερ και από το ΡΙΚ και μας είπαν έχετε αυτές τις καταγγελίες ενώπιον σας και τις στείλατε στην Αρχή κατά της διαφθοράς; και τους είπαμε ναι».

Επιπρόσθετη δήλωση ημερομηνίας 23.5.2023 του Γενικού Ελεγκτή προς απάντηση δηλώσεων του Γενικού Εισαγγελέα, αναφέρει:

«Σε ανακοίνωση-απάντησή της η Ελεγκτική Υπηρεσία παραπέμπει στη χθεσινή της ανακοίνωση, ενώ χαρακτηρίζει ως απαράδεκτους τους χαρακτηρισμούς του.

«Στο Γενικό Εισαγγελέα απαντά η χθεσινή μας ανακοίνωση. Στους απαράδεκτους χαρακτηρισμούς και κατηγορίες που επέλεξε να εκτοξεύσει δεν θα απαντήσουμε», υποδεικνύει ο Γενικός Ελεγκτής, ενώ εξηγεί ότι, ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας, «με κάθε ευκαιρία γιατί η Υπηρεσία του αφήνει τους πολίτες, ακόμη και την Βουλή των Αντιπροσώπων, στο απόλυτο σκοτάδι σε σχέση με τις υποθέσεις που εξετάζει. Γι' αυτή του την επιλογή κρίνεται από τους πολίτες και δεν θα τη σχολιάσουμε».

«Την ίδια ώρα διαβεβαιώνει τους πολίτες, «πως δεν θα επιτρέψουμε στο Γενικό Εισαγγελέα να επιβάλει πολιτική συσκότισης και στη δική μας Υπηρεσία……"

(Θ) Συμπεριφορά Γενικού Ελεγκτή κατά τη διάρκεια των ερευνών της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς.

Στις 4.9.2023, αμέσως μετά την κατάθεση του στην Αρχή κατά της Διαφθοράς, ο Γενικός Ελεγκτής προέβη σε δηλώσεις σε τηλεοπτική εκπομπή του ΡΙΚ. Αναφέρθηκε στα εξής σε σχέση με τις καταγγελίες στην εν λόγω Αρχή:

- Ότι η μια καταγγελία ήταν το προϊόν ευρημάτων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας

- Ότι η αναστολή Ποινικής Δίωξης σε σχέση με φορολογικό θέμα αφορούσε φυσικό πρόσωπο το οποίο ήταν πολιτικά εκτεθειμένο πρόσωπο ή πρόσωπο με πολιτική επιρροή.

- Ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία διαβίβασε και μια καταγγελία η οποία αφορούσε αναστολή ποινικών διώξεων για δύο υποθέσεις του κοινού ποινικού δικαίου.

- Ότι η Αρχή κατά της Διαφθοράς θα εξετάσει πρώτα τις τρεις περιπτώσεις που είχαν διαβιβάσει από την Ελεγκτική Υπηρεσία.

- Ότι μεταξύ των υποθέσεων που η Υπηρεσία διαβίβασε στην Αρχή κατά της Διαφθοράς ήταν και η υπόθεση που περιλάμβανε κάποιες πτυχές του μαύρου ΒΑΝ.

- Ότι την απόφαση για την αναστολή των πιο πάνω ποινικών διώξεων την είχε λάβει ο «Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα», αλλά δεν γνώριζε «εάν υπήρχε ενημέρωση ή έγκριση από το Γενικό Εισαγγελέα.»

– Ότι γίνεται προσπάθεια από την Νομική Υπηρεσία να τον περιορίσουν – η προσπάθεια περιλαμβανόταν σε γνωματεύσεις της Νομικής Υπηρεσίας.

– Ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία δεν τελεί υπό την Κηδεμονία της Νομικής Υπηρεσίας και δεν έχει αρμοδιότητα να ελέγξει τον τρόπο με τον οποίο ασκεί τις εξουσίες της.

– Η Νομική Υπηρεσία δεν έχει εξουσία να κηδεμονεύσει καθ᾽ οιονδήποτε τρόπο την Ελεγκτική Υπηρεσία και να της υπαγορεύσει τον τρόπο με τον οποίο θα ασκεί τις αρμοδιότητές της.

– Ότι ο Γενικός Ελεγκτής επιμένει «στο ζήτημα της ανάγκης διαχωρισμού των εξουσιών του Γενικού Εισαγγελέα και στην ανέλεγκτη άρση των εξουσιών του ως Δημόσιου Κατήγορου».

– Ότι η αιτία της εμμονής του σχετίζεται με δύο γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα στον Υπουργό Άμυνας και σε ένα άλλο Υπουργό.

Στις 8.9.2023 ο Γενικός Ελεγκτής ανέφερε, σχολιάζοντας δηλώσεις του Γενικού Εισαγγελέα:

«Τις απορρίπτουμε και τις θεωρούμε ως παντελώς απαράδεκτες. <u>Αγγίζουν τα όρια του εκφοβισμού</u> οι ψεσινές αναφορές του Γενικού Εισαγγελέα, δήθεν ισχυριζόμενος ότι έχει και τέτοια αρμοδιότητα. Έχω την άποψη ότι ο Γενικός Εισαγγελέας δεν ασκεί πειθαρχικό έλεγχο επί του Γενικού Ελεγκτή», είπε.

Απαντώντας σε σχετική ερώτηση, ο κ. Μιχαηλίδης είπε ότι «είναι με έκπληξη που άκουσα χθες τον Γενικό Εισαγγελέα

να ποινικοποιεί και ουσιαστικά να καθιστά κολάσιμη τη διαβίβαση καταγγελιών στην Αρχή κατά της διαφθοράς και να καθιστά κολάσιμη τη διαβίβαση καταγγελιών στην Αρχή κατά της διαφθοράς».

Υπενθύμισε ότι στον νόμο για προστασία των πληροφοριοδοτών, που ψήφισε η Κύπρος στις αρχές του 2022, αναφέρεται ρητά ότι «ποινικά κολάσιμη είναι η κακόβουλη κίνηση διαδικασίας εναντίον προσώπου που έχει προβεί σε καταγγελία και ότι ο καταγγέλλων έχει μόνο αν συνειδητά και εν γνώσει του προβεί σε ψευδή αναφορά εναντίον προσώπου».

Στις 20.12.23, στο πλαίσιο τηλεοπτικής εκπομπής του ΡΙΚ ο

Γενικός Ελεγκτής δήλωσε:

- ότι οι σχέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας επί προηγούμενου Γενικού Εισαγγελέα ήταν εξαιρετικές.

- ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία έχει διαφορετικές προσεγγίσεις με τον νυν Γενικό Εισαγγελέα. Η προσπάθεια που γίνεται από τον Γενικό Εισαγγελέα είναι να θέσει υπό την κηδεμονία του την Ελεγκτική Υπηρεσία.

- ότι η καταγγελία εναντίον του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, όπως είχε διαβιβαστεί στην Ελεγκτική Υπηρεσία είχε τα εξωτερικά γνωρίσματα μιας βάσιμης καταγγελίας και την διαβίβασαν , δεν ανάφεραν οτιδήποτε.

- ότι η Κυβέρνηση θέλει να υπαγάγει και την Ελεγκτική Υπηρεσία κάτω από τη Νομική Υπηρεσία.

- ότι το μήνυμα προς την Κυβέρνηση είναι «*Αφήστε μας να κάνουμε τη δουλειά μας. Αυτό μόνο. Αφήστε μας να κάνουμε τη δουλειά μας. Να μας δίνει η Κυβέρνηση στοιχεία όταν κάνουμε ελέγχους, να μην εμποδίζει ελέγχους και η Νομική Υπηρεσία δεν έχουμε κανένα πρόβλημα, μπορεί να συμβουλεύει ότι θέλει την Κυβέρνηση δεν παρεμβαίνουμε στο έργο τους και εμείς έχει φορές που ζητούμε τη συμβουλή τους για συγκεκριμένα θέματα, εκτιμούμε το έργο τους, εκεί που ζητούμε τη συμβουλή τους τη θέλουμε και μας την δίνουν. Το μήνυμα είναι κυρίως προς την Κυβέρνηση, αφήστε μας να κάνουμε τη δουλειά μας.*»

(Ι) Δηλώσεις Γενικού Ελεγκτή μετά την έκδοση του Πορίσματος της Αρχής κατά της Διαφθοράς.

Οι δύο πρώτες καταγγελίες που διαβίβασε ο Γενικός Ελεγκτής κατά του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, εξετάσθηκαν από την Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς, η οποία, όπως σημειώνει στο πόρισμά της/ανακοίνωση, ημερομηνίας 29.12.2023, δεν διαπίστωσε «*ύπαρξη οποιουδήποτε αδικήματος διαφθοράς ήτοι κατάχρηση εξουσίας*» και ότι «*οι Λειτουργοί Επιθεώρησης κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει επαρκής μαρτυρία για την ύπαρξη αδικημάτων διαφθοράς αναφορικά με την τρίτη κατηγορία.*».

Την ίδια μέρα, αμέσως μετά την έκδοση της πιο πάνω ανακοίνωσης, η Ελεγκτική Υπηρεσία, με δική της ανακοίνωση, ανέφερε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«Συγχαίρουμε κατ' αρχάς την Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς («η Αρχή») για τη σημερινή έκθεσή της και τον επαγγελματισμό με τον οποίο ενήργησαν, τόσο η ίδια η Αρχή, όσο και οι Λειτουργοί Επιθεώρησης τους οποίους διόρισε.

2. Ως προς την ουσία του Πορίσματος, επιβεβαιώνεται η ύπαρξη σύγκρουσης συμφέροντος και η άμεση ανάγκη άρσης του ανέλεγκτου του Γενικού Εισαγγελέα. Η παρούσα υπόθεση είναι η δεύτερη, μετά την υπόθεση του παυθέντος τέως Γενικού Εισαγγελέα, που αποδεικνύουν ότι το ανέλεγκτο δεν συνάδει με πρακτικές κράτους που ισχυρίζεται ότι επιθυμεί να πατάξει τη διαφθορά.

3. Όπως έχει επιβεβαιωθεί πλέον από την Αρχή, ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα ήταν στο πρόσφατο παρελθόν προσωπικά δικηγόρος σε πρόσωπο που κατηγορείτο για πολύ σοβαρό κακούργημα. Έχει ιδιαίτερη σημασία ότι το όνομα του προσώπου αυτού είναι σπάνιο και καθόλου κοινότυπο. Ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα ανέστειλε την ποινική δίωξη του προσώπου αυτού επειδή, όπως ισχυρίστηκε, δεν είχε αντιληφθεί ότι επρόκειτο για τον πρώην πελάτη του.

Η Αρχή υιοθετεί το Πόρισμα των Λειτουργών Επιθεώρησης ότι υπήρξε μεν σύγκρουση συμφέροντος αλλά ότι δεν υπάρχει επαρκής μαρτυρία για την ύπαρξη αδικημάτων διαφθοράς. Δεν έχουμε κανένα λόγο να αμφισβητήσουμε την κατάληξη αυτή. Ακόμη όμως κι αν υιοθετήσει κανείς τη θέση για μη ύπαρξη επαρκούς μαρτυρίας για έναρξη διερεύνησης ποινικών αδικημάτων, τούτο (με κάθε σεβασμό στο τεκμήριο της αθωότητας) δεν αποκλείει το ενδεχόμενο

<u>κατάχρησης εξουσίας που απλώς δεν ήταν δυνατό να στοιχειοθετηθεί</u>. Εν πάση περιπτώσει, τα γεγονότα εύλογα καταδεικνύουν τον μη σοβαρό και ουδόλως τεκμηριωμένο τρόπο με τον οποίο αποφασίζονται αναστολές ποινικών διώξεων.

4. Υπενθυμίζουμε ότι ενώπιον της Αρχής εκκρεμούν άλλες τρεις καταγγελίες που υπέβαλε η Υπηρεσία μας σε σχέση με αναστολές ποινικών διώξεων:

- *Η πρώτη αφορά ισχυρισμούς σε σχέση με τη συμπεριφορά του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα <u>για την υπόθεση του μαύρου βαν παράνομων παρακολουθήσεων και σχετίζονται και πάλιν με θέματα σύγκρουσης συμφέροντος</u>.*

- *Η δεύτερη άπτεται της διερεύνησης σοβαρής μορφής φορολογικών θεμάτων εταιρείας συμφερόντων προσώπων που ασκούν δημόσια επιρροή. Αυτή η υπόθεση αποτελεί εύρημα ελέγχου της Υπηρεσίας μας και είχε εντοπιστεί παρεμπιπτόντως στο πλαίσιο ελέγχων για το Κυπριακό Επενδυτικό Πρόγραμμα(ΚΕΠ). Θεωρούμε το θέμα ως πάρα πολύ σοβαρό γιατί η κατάληξη των χειρισμών ήταν να εμποδιστούν οι φορολογικές αρχές από τον έλεγχο εταιρείας. Η ίδια εταιρεία ήταν αντικείμενο πολύ σοβαρών ευρημάτων μας και σε σχέση με το ΚΕΠ, τα οποία η Νομική Υπηρεσία δεν έκρινε αναγκαίο να διερευνήσει.*

- *Η τρίτη υπόθεση αφορά την αναστολή ποινικών διώξεων πέντε φυσικών προσώπων που κατηγορούνταν για το αδίκημα της συνωμοσίας προς διάπραξη κακουργήματος, της τήρησης ψευδών λογαριασμών, της κλοπής από διευθυντή και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, όλα στο πλαίσιο δημόσιας σύμβασης και εις βάρος του δημοσίου. Οι κατηγορούμενοι, οκτώ αρχικά, αιτήθηκαν από το δικαστήριο διακοπή της διαδικασίας και απαλλαγή τους. Τον Μάρτιο του 2021 το Δικαστήριο έκανε δεκτό το αίτημα των δύο (είχαν καταδικαστεί πριν σε άλλη, παρόμοια υπόθεση) αλλά απέρριψε το αίτημα των άλλων έξι, τονίζοντας ότι, «το συμφέρον της δικαιοσύνης επιβάλλει την συνέχιση και όχι την διακοπή της παρούσας υπόθεσης.». Αμέσως μετά ο ένας εκ των έξι παραδέχθηκε ενοχή και του επιβλήθηκε ποινή. Τρεις μήνες μετά, τον*

Ιούνη του 2021, δηλαδή ***<u>πριν προλάβει να στεγνώσει το μελάνι της πένας του δικαστή</u>****, ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα ανέστειλε την ποινική δίωξη των άλλων πέντε, ενεργώντας αντίθετα από την βούληση του Δικαστηρίου να εκδικάσει την υπόθεση.*

<u>Ο αδελφός ενός εκ των πέντε είναι γνωστός δικηγόρος.</u>

5. Αναφέρουμε τα πιο πάνω υπενθυμίζοντας ότι στις 22.5.2023, μετά τη δημοσιοποίηση του γεγονότος ότι η Υπηρεσία μας είχε διαβιβάσει καταγγελία στην Αρχή, <u>ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα είχε εκδώσει ανακοίνωση στην οποία, εν είδει απειλής, έκανε αναφορά σε «εσκεμμένη προσπάθεια στοχοποίησης», «επικίνδυνη συμπεριφορά» και «αυθαιρεσία και κακοπιστία», στα οποία πρέπει να «δοθεί ένα τέλος». Ακολούθησαν την επόμενη ημέρα ανάλογοι απαράδεκτοι χαρακτηρισμοί και κατηγορίες από τον ίδιο τον Γενικό Εισαγγελέα, ο οποίος μάλιστα, μιλώντας στις 7.9.2023 σε εκπομπή του ΡΙΚ είχε απειλήσει ευθέως τον Γενικό Ελεγκτή, δηλώνοντας ότι θα εξετάσει το ενδεχόμενο προσφυγής στο Ανώτατο Δικαστήριο για παύση του Γενικού Ελεγκτή, αν η Αρχή απορρίψει τις κατηγορίες για τον Βοηθό του</u>. Θεωρούμε ότι πλέον οι πολίτες μπορούν να αντιληφθούν ποιοι είναι οι λόγοι που συχνά οδηγούν σε ευθεία σύγκρουσή μας με την Νομική Υπηρεσία.

6. Ως Υπηρεσία, που διεθνώς θεωρείται ότι αποτελεί την ναυαρχίδα στην προσπάθεια αναζήτησης λογοδοσίας των ασκούντων δημόσια εξουσία, καλούμε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να επισπεύσει την υλοποίηση όσων περιλαμβάνονται στο προεκλογικό του πρόγραμμα και όσα κατ' επανάληψη έχουν συστήσει η Ομάδα GRECO και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω της Έκθεσής της για το Κράτος Δικαίου: Άμεσο διαχωρισμό των εξουσιών του δημόσιου κατήγορου και του νομικού συμβούλου και άμεση κατάργηση του ανέλεγκτου στην μη έναρξη και στην αναστολή ποινικών διώξεων.

Δυστυχώς όμως, μέχρι σήμερα, η Κυβέρνηση, αντί να κινηθεί προς αυτή την κατεύθυνση, επιχειρεί να διευρύνει έτι περαιτέρω τις εξουσίες του Γενικού Εισαγγελέα υπάγοντας την Ελεγκτική Υπηρεσία στις δικές του γνωματεύσεις και αποφάσεις.

7. Χαιρετίζουμε την κατάληξη της Αρχής στον ορισμό του τι αποτελεί «κατάχρηση εξουσίας». <u>Είναι εξαιρετικά σημαντικό ότι κατάχρηση εξουσίας υπάρχει ακόμη και χωρίς ίδιον όφελος, που συνήθως είναι δύσκολο να τεκμηριωθεί.</u> Αυτό ανοίγει το δρόμο για την εξέταση πολύ μεγάλου αριθμού υποθέσεων που έχουμε διαβιβάσει στην Αρχή.

Λευκωσία, 29 Δεκεμβρίου 2023»

Στις 29.12.2023 η Ελεγκτική Υπηρεσία μέσω του λογαριασμού της στο Twitter (X) ανέφερε τα ακόλουθα, τα οποία αναδημοσίευσε τόσο ο Γενικός Ελεγκτής στον προσωπικό του λογαριασμό, όσο και ο υιός του:

«ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ (AUDIT OFFICE OF CYPRUS) @Audit_Office_Cy, Dec 29, 2023

Ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα (ΒΓΕ) τον Μάιο 2023, έκανε αναφορά σε «επικίνδυνη συμπεριφορά» και «αυθαιρεσία και κακοπιστία», στα οποία πρέπει να «δοθεί ένα τέλος». Η Αρχή διαπίστωσε καλή πίστη εκ μέρους του Γενικού Ελεγκτή. Αντί απολογίας, ο ΒΓΕ κατηγορεί εκ νέου τον ΓΕ. Ντροπή.’’

«ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ (AUDIT OFFICE OF CYPRUS) @Audit_Office_Cy, Dec 29, 2023

Μόνο απογοήτευση προκαλεί η ανακοίνωση του Γενικού Εισαγγελέα. Ο Βοηθός του έδωσε αναστολή σε πρώην πελάτη του, η Αρχή διαπιστώνει ανυπαρξία δικλείδων αποτροπής της σύγκρουσης συμφέροντος και, αντί μέτρων, ισχυρίζεται ότι η ΕΥ εκφεύγει των αρμοδιοτήτων της.»

Tweet του υιού του Γενικού Ελεγκτή (Φίλιππου Μιχαηλίδη):

«Παραδέχεται ότι ανέστειλε δίωξη πελάτη του, χωρίς δήθεν να αναγνωρίσει το όνομα. @SavvidesGL @AngelidesSavvas εσείς θα διαλέξετε τι είστε: α. ανεύθυνοι κ ανίκανοι, ή β. διεφθαρμένοι αν το κάνατε καταχρηστικά για ίδιον όφελος. Η κοινωνία πιστεύει το δεύτερο. Παραιτηθείτε. Ντροπή!»

Στις 30.12.2023 η Ελεγκτική Υπηρεσία με 2η ανακοίνωση της ανάφερε τα ακόλουθα:

«Σε συνέχεια ψεσινών και σημερινών αναφορών σε Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ), θεωρούμε υποχρέωσή μας να ενημερώσουμε για τα ακόλουθα προς υποστήριξη των ενεργειών μας.

1. Νομικό πλαίσιο

(α) Με βάση το νόμο που αφορά την προστασία των πληροφοριοδοτών (Ν.6(Ι)2022), η Ελεγκτική Υπηρεσία, η Αστυνομία και η Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς (στο εξής «η Αρχή») αποτελούν «αρμόδιες αρχές», ως «εξωτερικοί δίαυλοι αναφοράς» για υποβολή καταγγελιών για αδικήματα διαφθοράς.

(β) Το άρθρο 12 του ίδιου Νόμου προβλέπει ότι, εάν κάποιος δίαυλος αναφοράς λάβει καταγγελία την οποία δεν είναι αρμόδιος να διερευνήσει, τη διαβιβάζει στην αρμόδια αρχή.

(γ) Με βάση το άρθρο 11 του νόμου που αφορά τη σύσταση της Αρχής (Ν.19(Ι)/2022), η Αρχή συνεργάζεται με το Γενικό Ελεγκτή για την ανταλλαγή πληροφοριών και τη λήψη τεχνικής βοήθειας για την καταπολέμηση της διαφθοράς.

(δ) Στις καταγγελίες που διαβιβάζονται στην Αρχή από την Υπηρεσία μας, ως «καταγγέλλων» θεωρείται η Υπηρεσία μας. Με βάση τον Νόμο Ν.6(Ι)/2022, όποιος προβαίνει σε αντίποινα εις βάρος καταγγέλλοντος είναι ένοχος ποινικού αδικήματος.

(ε) Με βάση το άρθρο 9 του Νόμου Ν.19(Ι)/2022, η Αρχή, προτού αρχίσει οποιαδήποτε διαδικασία διερεύνησης, μελετά την καταγγελία, προκειμένου να καταλήξει κατά πόσο αφορά πράξη διαφθοράς.

2. Τα γεγονότα

(α) Στις 17.5.2023, με καλή πίστη όπως διαπίστωσε και η Αρχή, διαβιβάσαμε στην Αρχή επιστολή που περιλαμβάνει τρεις ξεχωριστές υποθέσεις.

Η πρώτη άπτεται της διερεύνησης σοβαρής μορφής φορολογικών θεμάτων εταιρείας συμφερόντων προσώπων που ασκούν δημόσια επιρροή, όπως εξηγήσαμε στη χθεσινή ανακοίνωσή μας.

Η δεύτερη και τρίτη υπόθεση αφορούσαν κατ' ισχυρισμό κατάχρηση εξουσίας ως προς την αναστολή ποινικών διώξεων του κοινού ποινικού κώδικα και είναι αυτές για τις οποίες εκδόθηκε χθες το Πόρισμα της Αρχής. Στις 21.5.2023 ειδησεογραφική ιστοσελίδα δημοσίευσε στοιχεία της καταγγελίας που είχε λάβει από τον καταγγέλλοντα (όχι μέσω της Υπηρεσίας μας) και την ίδια μέρα το ΡΙΚ έκανε ρεπορτάζ.

(β) Πέραν της υπόθεσης σχετικά με φορολογικά θέματα, στην Αρχή εκκρεμούν άλλες τρεις καταγγελίες μας για αναστολή ποινικών διώξεων, όπως εξηγήσαμε στη χθεσινή ανακοίνωσή μας. Η μία, αυτή σχετικά με το μαύρο βαν, αφορά και πάλιν θέματα ενδεχόμενης σύγκρουσης συμφέροντος.

(γ) Όπως αναφέρει στο χθεσινό Πόρισμά της η Αρχή, αυτή προέβη σε προκαταρκτική εξέτασή των καταγγελιών μας και, αξιολογώντας όλα τα δεδομένα, αποφάσισε να προχωρήσει στη διερεύνησή τους. Άλλωστε, η μία ανέδειξε την ύπαρξη σύγκρουσης συμφέροντος. Αυτό απαντά σε ισχυρισμούς ότι οι καταγγελίες ήταν αβάσιμες και άρα δεν

θα έπρεπε να προωθηθούν περαιτέρω. Αλίμονο εάν η Υπηρεσία μας θα πρέπει να λογοδοτεί για υποθέσεις που ενώ έχουν εξωτερικά γνωρίσματα βάσιμης καταγγελίας δεν στοιχειοθετούνται από την αρμόδια αρχή (αστυνομία, Αρχή κ.λπ.).

(δ) Ειδικότερα ως προς την καταγγελία στην οποία η Αρχή ***επιβεβαίωσε την ύπαρξη σύγκρουσης συμφέροντος****, σημειώνουμε ότι, όπως έχει πλέον επιβεβαιωθεί από την Αρχή, ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα ήταν στο* ***πρόσφατο παρελθόν προσωπικά δικηγόρος*** *σε πρόσωπο που κατηγορείτο για* ***πολύ σοβαρό κακούργημα****. Έχει ιδιαίτερη σημασία ότι το όνομα του προσώπου αυτού είναι σπάνιο και καθόλου κοινότυπο. Θεωρούμε σημαντικό να σημειώσουμε ότι, στην υπόθεση την οποία ανέστειλε ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα, δικηγόρος του κατηγορούμενου ήταν και πάλιν το δικηγορικό Γραφείο* ***στο οποίο ήταν προηγουμένως συνεταίρος ο κ. Σάββας Αγγελίδης. Στο Γραφείο αυτό εξακολουθεί να εργάζεται η σύζυγός του****.*

Ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα ανέστειλε την ποινική δίωξη του προσώπου αυτού επειδή, όπως ισχυρίστηκε, δεν είχε αντιληφθεί ότι επρόκειτο για τον πρώην πελάτη του. ***Αυτό δεν αίρει την ύπαρξη σύγκρουσης συμφέροντος****.*

3. Το εύλογο των ενεργειών της Ελεγκτικής Υπηρεσίας

(α) Από τα πιο πάνω, είναι προφανές ότι η Υπηρεσία μας ενήργησε κατά απόλυτα ορθό και επαγγελματικό τρόπο. Το δε όφελος από τη διερεύνηση της καταγγελίας ήταν η παραδοχή για τον μη σοβαρό και ουδόλως τεκμηριωμένο τρόπο με τον οποίο αποφασίζονται ποινικές αναστολές και ειδικότερα ο τρόπος που ενήργησε ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα στη συγκεκριμένη περίπτωση. Αναδείχθηκε επίσης στην πράξη το μεγάλο θεσμικό κενό λογοδοσίας που δημιουργεί το ανέλεγκτο του Γενικού Εισαγγελέα.

(β) Θεωρούμε συνεπώς ότι, όσοι διαρρέουν σε ΜΜΕ πληροφορίες για δήθεν καταχώρηση αίτησης εκ μέρους του Γενικού Εισαγγελέα για παύση του Γενικού Ελεγκτή για ανάρμοστη συμπεριφορά, ***μόνο στόχο έχουν να αποπροσανατολίσουν από την ουσία του***

<u>θέματος που είναι η συμπεριφορά του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα. Όσοι διαρρέουν τέτοιες πληροφορίες γνωρίζουν ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει με βάση το Σύνταγμα αρμοδιότητα να αξιολογήσει κατά πόσο ο τρόπος που ενήργησε ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα είναι αυτός που αρμόζει στο αξίωμά του, και αυτή την αξιολόγηση θέλουν να θολώσουν και τελικά να εμποδίσουν.</u>

(γ) Ως προς το ενδεχόμενο αίτησης εκ μέρους του Γενικού Εισαγγελέα για παύση του Γενικού Ελεγκτή, σημειώνουμε ότι:

•αυτό είναι στη βάση του παντελώς ανυπόστατο,
•ο Γενικός Εισαγγελέας δεν έχει τέτοια εξουσία, και
•όποιος κινήσει διαδικασία κατά του Γενικού Ελεγκτή υπό μορφή αντιποίνου για τις καταγγελίες που διαβίβασε στην Αρχή διαπράττει ο ίδιος ποινικό αδίκημα.

Λευκωσία, 30 Δεκεμβρίου 2023»

Στις 3.1.2024 στο Ραδιοφωνικό Σταθμό «Πολίτης», στην εκπομπή «ΠΡΩΙΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ», ο Γενικός Ελεγκτής προέβη στις ακόλουθες δηλώσεις:

«Ο.Μ. [00:05:32] Ωραία, θα έρθω κατ' αρχήν τώρα στην ειδική περίπτωση αυτή των καταγγελιών. Όταν ήρθαν σε μας οι καταγγελίες, αυτές οι τρεις που αρχίσαμε να λέμε, πού είναι αυτές που εξέδωσε πόρισμα η αρχή, δεν δημοσιοποιήσαμε ως υπηρεσία οτιδήποτε και ούτε είχαμε σκοπό να το κάνουμε αυτό το πράγμα. Αυτό που έγινε είναι ότι ο ίδιος ο καταγγέλλων έστειλε ένα άλλο, κάπως σαν σημείωμα σε ειδησεογραφική ιστοσελίδα, στην οποία περιέγραφε την καταγγελία που μας έστειλε και μάλιστα σε

κάποια σημεία έλεγε αυτά τα έχω δώσει στον Γενικό Ελεγκτή και λοιπά κλπ. Αν θυμάμαι καλά ήταν Σάββατο, νομίζω ήταν Σάββατο ή Κυριακή, πάντως ήταν αργία, την ίδια μέρα το ΡΙΚ έκανε ρεπορτάζ για αυτό το θέμα και...

Κατ. Ηλιάδη [00:06:25] Για να πούμε το μέσο, στον Reporter είχε σταλεί.

Ο.Μ. [00:06:27] Ήταν στον Reporter, ήταν το δημοσίευμα ότι κάποιος καταγγέλλων έχει κάνει αυτές τις καταγγελίες στο Γενικό Ελεγκτή. Το ΡΙΚ το βράδυ εκείνο είχε ρεπορτάζ και ρώτησε τη θέση μας. Και είπαμε το μόνο που σας λέμε είναι ότι πήραμε αυτές τις καταγγελίες και τις όντως τις έχουμε διαβάσει στην Αρχή κατά της Διαφθοράς.

Κατ. Ηλιάδη [00:06:50] Γιατί δεν κάνατε εσείς τη διερεύνηση; Γιατί τις διαβιβάσατε στην Αρχή κατά της Διαφθοράς ή γιατί δεν τις διαβιβάσατε στη Γενική Εισαγγελία; Γιατί στην αρχή;

Ο.Μ. [00:07:00] Ωραία, γιατί τη διαβάσαμε στην αρχή κατά της διαφθοράς. Αυτό το καλύψαμε, κα Ηλιάδη και στην ανακοίνωση που βγάλαμε στις 30 του μήνα το Σάββατο, με βάση τη νομοθεσία, η οποία αφορά την αρχή κατά της Διαφθοράς. Καταρχήν και είναι ξεκάθαρο ότι η Αρχή κατά της Διαφθοράς συνεργάζεται με τον Γενικό Ελεγκτή για ανταλλαγή πληροφοριών, λήψη τεχνικής βοήθειας για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Επίσης τον νόμο των πληροφοριοδοτών, αυτών των whistleblowers, είναι σαφές ότι όταν μια αρχή παραλάβει ως λεγόμενος εξωτερικός δίαυλος αναφοράς, γιατί υπάρχουν και η εσωτερική δίαυλοι αναφοράς, δηλαδή κάποιος μπορεί να κάνει καταγγελία μέσα από τον ίδιο του τον οργανισμό, ή με κάποιες προϋποθέσεις να κάνει καταγγελία σε εξωτερικό δίαυλο αναφοράς, η Ελεγκτική Υπηρεσία και η Αστυνομία και η Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς, και σε άλλα θέματα και άλλες υπηρεσίες, είναι αρμόδιες αρχές με βάση αυτό τον νόμο. Αλλά σε αυτό το νόμο είναι ξεκάθαρο ότι εάν κάποιος δίαυλος αναφοράς λάβει μια καταγγελία για την οποία δεν

είναι ο ίδιος αρμόδιος να διερευνήσει τη διαβιβάζει στην αρμόδια αρχή. Πρέπει να σας πω κυρία Ηλιάδη, ότι μόνο μεμπτό θα ήταν εκ μέρους μας να παραλάβουμε αυτή την καταγγελία και να τη διαβάσουμε στη Νομική Υπηρεσία για παράδειγμα. Δεν θεωρώ ότι η Νομική Υπηρεσία θα ήταν η αρμόδια αρχή για να διερευνήσει αυτή την καταγγελία. Εν πάση περιπτώσει, θεωρούμε ότι αυτό που πράξαμε ήταν η μόνη επιλογή μας και οτιδήποτε άλλο θα ήταν εκ μέρους μας αν το πράτταμε θα ήταν μεμπτό. Για να ολοκληρώσω, όπως είχα πει προηγουμένως, πέραν αυτών των τριών που θα έρθω μετά να σχολιάσω την άποψη της αρχής, όπως σωστά έχετε ρωτήσει, οι άλλες δύο περιπτώσεις τις οποίες έχουμε διαβιβάσει στην αρχή, τις οποίες κυρία Ηλιάδη σας τις αναφέρω, επειδή κάλλιστα θα μπορούσαμε να τις είχαμε περιλάβει σε έκθεσή μας ως κατ' αρχήν ευρήματα, γιατί είναι θέματα για τα οποία δεν αναμένουμε επιβεβαίωση των γεγονότων που θα διαβιβάσουμε στην αρχή. <u>Αυτό που θα ελέγξει η Αρχή είναι κατά πόσο αυτό με τον τρόπο που έγινε δημιουργεί οποιουδήποτε είδους αδίκημα. Αλλά όσον αφορά τα γεγονότα, δηλαδή ότι η Νομική υπηρεσία ανέστειλε την ποινική δίωξη κατά εταιρείας για πολύ σοβαρά φορολογικά θέματα και αυτή η εταιρεία ελέγχεται από πρόσωπα τα οποία ασκούν δημόσια επιρροή, αυτά ως γεγονότα τα έχουμε στην κατοχή μας και αν αύριο βγάζαμε έκθεση για το τμήμα Φορολογίας, θα τα περιλαμβάναμε μέσα ως γεγονότα. Λέω όμως, αυτό το οποίο δεν λέμε είναι ότι αυτό το πράγμα ήταν καθ' οιονδήποτε τρόπο μεμπτή ή άλλως πώς παραβατική συμπεριφορά από οποιονδήποτε.</u>

Κατ. Ηλιάδη [00:10:01] Κύριε Μιχαηλίδη, έτσι για να μαζέψουμε λίγο τη συζήτηση. Το ένα είναι το μαύρο βαν, το άλλο που εκκρεμεί σε σχέση με την αναστολή ποιο είναι;

Ο.Μ. [00:10:07] <u>Είναι αυτό με φορολογικά θέματα εταιρείας και η τρίτη περίπτωση αφορά αναστολή ποινικών διώξεων πέντε φυσικών προσώπων σε μια υπόθεση η οποία είχε σχέση με αδικήματα κατά του κράτους, δηλαδή στο πλαίσιο δημόσιας σύμβασης η εταιρεία - είχε ήδη είχε γίνει από την αστυνομία πριν αρκετά χρόνια, δεν θα αναφέρω τώρα</u>

<u>συγκεκριμένα, πριν αρκετά χρόνια είχε γίνει έφοδος, επιχείρηση της αστυνομίας σε διάφορα υποστατικά και διερευνόντουσαν αδικήματα ουσιαστικά εξαπάτησης του κράτους από την εταιρεία στο πλαίσιο δημόσιας σύμβασης. Οι κατηγορούμενοι ήταν οκτώ. Μετά από αρκετά χρόνια αυτοί οι οκτώ κατηγορούμενοι αιτήθηκαν από το δικαστήριο διακοπή της υπόθεσης με διάφορα επιχειρήματα. Για τους δύο έγινε αποδεκτό για τους άλλους έξι το δικαστήριο αποφάσισε και διαβάζουμε επί λέξει κυρία Ηλιάδη, το συμφέρον της δικαιοσύνης επιβάλλει τη συνέχιση και όχι τη διακοπή της παρούσας υπόθεσης.</u>

Κατ. Ηλιάδη [00:11:29] Παρόλα αυτά...

Ο.Μ. [00:11:29] <u>Αμέσως μετά ένας εκ των έξι παραδέχτηκε ενοχή και του επιβλήθηκε ποινή και τρεις μήνες μετά ο βοηθός Γενικού Εισαγγελέα αποφάσισε να αναστείλει αυτή την υπόθεση. Αυτό που είναι εύρημα μας στο πλαίσιο δημόσιας σύμβασης, θα μπορούσαμε ως γεγονός να το περιλάβουμε σε μια ειδική έκθεση που θα εκδίδαμε για το υπουργείο εκείνο. Κατά πόσο αυτό που έγινε αποτελεί μεμπτή ή παραπτωματική συμπεριφορά δεν θα το πούμε εμείς. Θα το εξετάσει η Αρχή κατά της Διαφθοράς και θα το αναφέρει. Άρα αν σήμερα εκδίδαμε έκθεση, θα περιλαμβάναμε τα γεγονότα ως γεγονότα και θα λέγαμε: αυτή η υπόθεση, έχει παραπεμφθεί στην αρχή, η οποία θα την εξετάσει, και τονίζουμε ότι αυτό το πράγμα δεν κατηγορούμε οποιονδήποτε ότι αυτό που έκανε δεν έπρεπε να το είχε κάνει</u>. Αλλά όταν γνωρίζουμε ότι τα γεγονότα είναι ακριβώς αυτά τα οποία περιγράφουμε, η δική μας η διαδικασία που είναι απόλυτα ταυτισμένη και είμαστε ένας φορέας τη διαφάνειας, επιτάσσει όπως αυτά δημοσιοποιούνται.»

Σε άλλο σημείο :

[00:15:06] Κύριε Μιχαηλίδη δεν θα έπρεπε, δεν ήταν η δουλειά τους να εξετάζουν, ασχέτως τι υπάρχει θεσμοθετημένο ή όχι, ή αν υπάρχει ή αν δεν υπάρχει; Λίγο

έβγαλε ένα πόρισμα σαν το μνήμα του Αγίου Νεοφύτου. Ο καθένας όπως το διαβάζει βρίσκει δίκαιο.

[00:15:26] Κυρία Ηλιάδη, εντάξει, αντιλαμβάνομαι ότι κάποιοι θεώρησαν ότι ουσιαστικά καθήκον τους ήταν να ασχοληθούν μόνο με ενδεχόμενο διαφθοράς ή όχι. Στην ανακοίνωσή τους είπαν δεν υπάρχει επαρκής μαρτυρία για την ύπαρξη αδικημάτων διαφθοράς. Θεώρησαν εκείνοι οι ερευνητές ότι οτιδήποτε άλλο θα ήταν πέραν των δικών τους αρμοδιοτήτων. Εν πάση περιπτώσει, κυρία Ηλιάδη, θα πρέπει να πούμε ότι ούτως η άλλως τα θέματα αυτά του του ανέλεγκτου και της μη αιτιολόγησης των αποφάσεων της Νομικής Υπηρεσίας, ας μην το προσωποποιούμε, γενικά, του Γενικού Εισαγγελέα, του Βοηθού της Νομικής Υπηρεσίας γενικότερα, της αιτιολόγησης για την αναστολή ή όχι ποινικών διώξεων, ούτως ή άλλως έχουν αποτελέσει αντικείμενο και πολύ σοβαρών υποδείξεων και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του report του Rule of Law και της Ομάδας Γκρέκο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Εμείς θεωρούμε ότι οι ερευνητές, όπως εμείς το είδαμε, φαίνεται να έκαναν καλή δουλειά. Η αλήθεια είναι ότι θα αναμέναμε ότι ενδεχομένως η Αρχή να ήταν κάπως πιο επεξηγηματική στο να μεταφέρει, όχι να δώσει τα πορίσματα αυτούσια, αλλά να είναι πιο επεξηγηματική στη μεταφορά των ευρημάτων των ερευνητών, ώστε το κοινό να πληροφορηθεί τα γεγονότα σε καλύτερη λεπτομέρεια. Γιατί υπάρχουν πτυχές τις οποίες εμείς γνωρίζουμε από την καταγγελία την οποία είχαμε και είναι αυτά που έχουμε καταγράψει και στην ανακοίνωσή μας, τα οποία δεν περιέλαβε η Αρχή στη δική της ανακοίνωση. Θεωρήσαμε όμως εμείς ότι ήταν σημαντικό για να γίνει αντιληπτό και γιατί το κάναμε αυτό; Γιατί ακριβώς θέλαμε να εξηγήσουμε γιατί υπήρχε η ανάγκη, γιατί αυτή η καταγγελία είχε εξωτερικά γνωρίσματα βάσιμης καταγγελίας και γιατί η Ελεγκτική Υπηρεσία καθηκόντος και ορθά διαβίβασε αυτή την υπόθεση στην αρχή.

Κατ. Ηλιάδη [00:00:01] Κύριε Μιχαηλίδη, όμως τωρά δεν έχει τελειώσει η υπόθεση, προφανώς πρέπει ο Γενικός Εισαγγελέας να εξετάσει αυτό που λέει η Αρχή για τον βοηθό

Γενικό Εισαγγελέα, αλλά το δεύτερο και πολύ πιο σημαντικό είναι ότι φαίνεται ότι η Γενική Εισαγγελία εξετάζει θέμα που σας αφορά, ότι έχετε βασικά σπιλώσει το όνομα του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα χωρίς λόγο, αφού πλέον οι αποφάσεις είναι ότι δεν υπάρχει διαφθορά και λοιπά, κατάχρηση εξουσίας.

Ο.Μ. [00:00:31] Κυρία Ηλιάδη, αυτό το θέμα το καλύψαμε και στην ανακοίνωσή μας του Σαββάτου. Πρέπει να σας πω ότι κατ' εμάς προφανώς δεν υφίσταται τέτοιο θέμα και ούτε θεωρούμε ότι η Νομική Υπηρεσία εξετάζει, ούτε μπορεί να εξετάσει τέτοιο θέμα, όπως αυτό που έχετε περιγράψει. Να θυμίσω απλώς κυρία Ηλιάδη ότι αυτός ο νόμος, εφόσον εμείς διαβιβάζουμε στην αρχή κάτι ως καταγγέλλοντες ουσιαστικά, και μας ενημερώνουν ότι η καταγγελία μας έχει παραληφθεί κλπ., με βάση το νόμο για προστασία των πληροφοριοδοτών υπάρχει ρητή αναφορά που λέει ότι όποιος προβαίνει σε αντίποινα εις βάρος καταγγέλλοντος είναι ένοχος ποινικού αδικήματος. Άρα αυτό που λέτε δεν έχει πει η Νομική υπηρεσία ότι το εξετάζει και θεωρώ ότι δεν μπορεί να το εξετάσει αυτό το πράγμα η Νομική Υπηρεσία. Αυτό που έχουμε βάλει στην ανακοίνωσή μας είναι ότι η δική μας εκτίμηση είναι ότι αυτοί που διαρρέουν στα ΜΜΕ πληροφορίες για δήθεν ύπαρξη τέτοιου θέματος για εξέταση από τον Γενικό Εισαγγελέα πιθανότητας αίτησης για παύση του Γενικού Ελεγκτή, <u>ότι μόνο σκοπό έχουν να αποπροσανατολίσουν από την ουσία του θέματος, η οποία κατ' εμάς κυρία Ηλιάδη παραμένει η συμπεριφορά του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα. Αυτό είναι το μόνο θέμα το οποίο παραμένει.</u>

Σε άλλο σημείο:

Κατ. Ηλιάδη [00:01:51] Ναι, αλλά αυτό σημαίνει ότι αμφισβητείτε εσείς το πόρισμα της αρχής κατά της Διαφθοράς.

Ο.Μ. [00:01:58] Όχι, κυρία Ηλιάδη, γιατί αυτό το οποίο σημειώνουμε είναι ότι ο <u>Πρόεδρος της Δημοκρατίας με βάση</u>

***το Σύνταγμα έχει αυτός την αρμοδιότητα να αξιολογήσει κατά πόσο ο τρόπος που ενήργησε ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα είναι αυτός που αρμόζει στο αξίωμά του*. Και αυτή η αναφορά δεν έχει σχέση με ποινικά αδικήματα. Το θέμα του ποινικού αδικήματος η Αρχή και οι ερευνητές της έχουν καταλήξει ότι δεν υπάρχει επαρκής μαρτυρία για ύπαρξη αδικημάτων διαφθοράς, αυτό το θέμα έχει κλείσει.**

Αυτό δεν σημαίνει όμως ότι αυτά τα οποία έχουν γίνει, δηλαδή η ύπαρξη σύγκρουσης συμφέροντος, ότι αυτό το πρόσωπο για το οποίο δόθηκε αναστολή, για αυτό το πρόσωπο ήταν επί σειρά ετών δικηγόρος προσωπικά ο βοηθός Γενικού Εισαγγελέα, ότι το όνομά του είναι καθόλου κοινότυπο, ότι δικηγόρος και σε αυτή την υπόθεση, αυτή στην οποία έδωσε αναστολή ο Βοηθός Γενικού εισαγγελέα, δικηγόρος του κατηγορουμένου ήταν και πάλι το ίδιο γραφείο στο οποίο εργάζεται ως δικηγόρος, senior associate, η σύζυγος του κυρίου Αγγελίδη.

Σε άλλο σημείο:

Κατ. Ηλιάδη [00:03:59] Κύριε Μιχαηλίδη…

Ο.Μ. [00:04:01] Κυρία Ηλιάδη, αλλά να τονίσω ότι με αυτό που λέω δεν λέω εγώ ότι ο βοηθός Γενικού Εισαγγελέα επέδειξε ανάρμοστη συμπεριφορά, να το τονίσω αυτό. Αυτό που λέω είναι ότι υπάρχουν θέματα που προκύπτουν, τα οποία θα πρέπει να διερευνηθούν. Και πρέπει να σας πω κυρία Ηλιάδη ότι όχι μόνο αυτό το πρόσωπο στο παρελθόν σε πάρα πολλές περιπτώσεις ήταν πελάτης του συγκεκριμένου γραφείου και μετά και σε επόμενο στάδιο ότι μετά την αναστολή που δόθηκε, αυτό το πρόσωπο είχε καταδικαστεί λίγο καιρό πριν σε φυλάκιση με αναστολή. Άρα η προώθηση αυτής της υπόθεσης θα σήμαινε αυτόματα ότι θα ενεργοποιήσουν και η προηγούμενη αναστολή και τυχόν ποινή θα ήταν και αυξημένη, και μετά από αυτή την αναστολή το ίδιο πρόσωπο εμπλέκεται - μόνο το δικαστήριο θα κρίνει κατά πόσον οι κατηγορούμενος - σε άλλο πάρα πολύ σοβαρό αδίκημα. Αλλά όλα αυτά όλο αυτό το πλέγμα

<u>τονίζω, χωρίς να λέω ότι αυτό που έκανε ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα συνιστά ανάρμοστη συμπεριφορά, αλλά είναι κάτι το οποίο θα πρέπει να εξεταστεί</u>. Ο μόνος αρμόδιος για αυτή την πτυχή είναι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.»

Ο Γενικός Ελεγκτής σε δημόσιες δηλώσεις του στις 21.3.2024 στο Ρ.Ι.Κ. ανέφερε μεταξύ άλλων τα εξής:

*«**Κημήτρης:** Πάμε στην υπόθεση του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα σε σχέση με την Αρχή κατά της Διαφθοράς. Θέλω να σας το πω όπως το σκέφτομαι και να το συζητήσουμε στην πορεία και μαζί. Αν διαβάσει κάποιος την ανακοίνωση της Αρχής κατά της Διαφθοράς, καταλαβαίνει ότι δεν υπάρχει κάτι μεμπτό με τον κύριο Σάββα Αγγελίδη. Εάν διαβάσει μετά τη δική σας ανακοίνωση, υπάρχει εκείνη η σκιά, η υπόνοια και διερωτάται κανείς: Τι θεωρεί ο Οδυσσέας Μιχαηλίδης; Ότι είναι διεφθαρμένος ο Σάββας Αγγελίδης; Είναι διαπλεκόμενος; Διαφωνεί με την Αρχή κατά της Διαφθοράς που λέει ότι δεν ισχύει αυτό;*

*__Ο.Μ.:__ Η Αρχή κατά της Διαφθοράς εξέδωσε μια ανακοίνωση επισυνάπτοντας το πόρισμα των τριών ερευνητών τους οποίους διόρισε. **<u>Εμείς, επειδή γνωρίζουμε και την καταγγελία και γνωρίζουμε τις λεπτομέρειες της καταγγελίας</u>**, γνωρίζουμε τα ονόματα, γνωρίζουμε τα αδικήματα για τα οποία κατηγορείται ο πελάτης, ο **<u>πρώην πελάτης του κυρίου Αγγελίδη</u>** και **<u>νυν πελάτης του δικηγορικού γραφείου στο οποίο εργάζεται η σύζυγός του</u>**, που είναι το πρώην του δικηγορικό γραφείο. Άρα **<u>εμείς γνωρίζοντας αυτά</u>**, μπορέσαμε να διαβάσουμε πιο αναλυτικά και το πόρισμα των τριών ερευνητών και την ανακοίνωση της Αρχής. Δεν διαφωνήσαμε ούτε σε ένα γιώτα, ούτε με το ένα ούτε με το άλλο. Τι είπαν οι ερευνητές και υιοθέτησε η Αρχή; Είπε "Υιοθετώ το πόρισμα των ερευνητών". Αυτό είπε η Αρχή. Είπαν ότι υπήρξαν τρεις περιπτώσεις αναστολής ποινικών διώξεων. Για τις δύο, είπαν, δεν διαπιστώνεται η διάπραξη ποινικού αδικήματος. Για την τρίτη*

περίπτωση, **είπαν, δεν εξασφαλίστηκε επαρκής μαρτυρία** *-* **άλλο λεκτικό***- δεν εξασφαλίστηκε επαρκής μαρτυρία για το ενδεχόμενο διάπραξης ποινικού αδικήματος, διαπιστώθηκε σύγκρουση συμφέροντος, διαπιστώθηκε ότι ουσιαστικά δεν υπάρχει κανένας μηχανισμός στη Νομική Υπηρεσία για να αποκλείονται τέτοιες περιπτώσεις, αλλά εναπόκειται, λέει, στη μνήμη του αξιωματούχου. Δηλαδή, εγώ είμαι Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα ή Γενικός Εισαγγελέας, μου φέρνουν ενώπιον μου έναν φάκελο [με το όνομα] Αντρέας Κημήτρης.* **Δεν το λέω τυχαία αυτό το επίθετο. Τόσο σπάνιο επίθετο.** *Εντάξει; Πελάτης μου προηγουμένως σε σοβαρές ποινικές υποθέσεις, φέρνει ένας αξιωματικός της Αστυνομίας, ο οποίος, όπως φάνηκε από το πόρισμα, όταν πήγε ενώπιον των ερευνητών* **αρνήθηκε να συνεργαστεί και να τους απαντήσει σε οποιαδήποτε ερώτηση. Αυτό «κολλάει» και στο δεν εξασφαλίστηκε [μαρτυρία], άρα βασικά δεν μπόρεσαν να κάνουν τη δουλειά τους***. Τονίζω, δεν λέω ότι ο κύριος Αγγελίδης είναι ένοχος οποιουδήποτε αδικήματος. Λέω ότι αυτή η υπόθεση κατέληξε σε αυτό το συγκεκριμένο πόρισμα των τριών ερευνητών*. **Ξεκάθαρη σύγκρουση συμφέροντος. Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα έχει ενώπιόν του έναν φάκελο που αφορά σε αναστολή ποινικής δίωξης, τον οποίον του φέρνει ένας αξιωματικός της Αστυνομίας, ο οποίος αρνείται να απαντήσει στις ερωτήσεις της Αρχής***. Ένα όνομα περίεργο, όπως του Ανδρέα Κημήτρη.* **Προηγουμένως πελάτης του για σοβαρά ποινικά αδικήματα***. Δεν ήταν πελάτης του για ένα τροχαίο,* **άρα αμοιβή από αυτόν τον πελάτη***. Πρόσωπο που, από μετέπειτα γεγονότα, φάνηκε ότι είναι πολύ γνωστός στις αστυνομικές Αρχές. Του φέρνουν αυτό το πρόσωπο -και η Αρχή λέει ότι δεν έχω τρόπο να τον αμφισβητήσω, ενδεχομένως και λόγο – [και ο κ. Αγγελίδης] λέει ότι "Δεν κατάλαβα ότι είναι ο πελάτης μου", αλλά χειρίστηκε αυτήν την υπόθεση. Υπάρχει θέμα σύγκρουσης συμφέροντος.*

Κημήτρης: *Λέτε ότι το επίθετο ήταν σπάνιο και άρα, πάλι είναι ωσάν να αμφισβητείτε...*

Ο.Μ.: *Ε, μα αφού είναι σπάνιο! Να σας πω ότι είναι Γιώργος Γεωργίου; Δεν είναι Γιώργος Γεωργίου!*

Κημήτρης: ***Ότι όμως λέτε κάτι που δεν είπε η Αρχή, είναι σωστό για τον ρόλο του Γενικού Ελεγκτή****;*

Ο.Μ.: ***Είναι σωστό οι πολίτες να γνωρίζουν τα πραγματικά γεγονότα. Αυτοί θα αξιολογήσουν****. Είναι το ίδιο αν ήταν Γιώργος Γεωργίου ή αν ήταν Αντρέας Κημήτρης;*

Κημήτρης: ***Ναι, δεν θα έπρεπε να μας το πει η Αρχή κατά της Διαφθοράς****;*

Ο.Μ.: Θα μπορούσε να έπρεπε να το πει. Θα μπορούσε. Είπαμε και σε ανακοίνωσή μας ότι θα μπορούσε να είναι λίγο πιο εκτενής η ανακοίνωσή της*.*

Κημήτρης: *Και πάλι όμως. Και από την απάντησή σας τώρα και από την ανακοίνωση,* ***βάζετε σε παρένθεση με κάθε σεβασμό στο τεκμήριο αθωότητας, δεν είναι όμως ωσάν να αμφισβητείτε****;*

Ο.Μ.: *Σας το λέω ξεκάθαρα! Υπήρξε σύγκρουση συμφέροντος. Δεν είναι θέμα αν το αμφισβητώ ή αν δεν το αμφισβητώ. Αυτό που λέω είναι ότι δεν λέω ότι ο κ. Αγγελίδης διέπραξε οποιοδήποτε αδίκημα. Προς Θεού, δεν έχω πει αυτό το πράγμα.*

Κημήτρης: *Δεν λέω ότι το είπατε. Είναι σαν να αφήνετε υπόνοια.*

Ο.Μ.: *Όχι.* ***Δεν είναι θέμα υπόνοιας. Λέω ξεκάθαρα: Ενήργησε με τρόπο που συνιστά σύγκρουση συμφέροντος. Χειρίστηκε υπόθεση πρώην πελάτη του. Είναι ξεκάθαρο ότι πρόκειται περί σύγκρουσης συμφέροντος****.* ***Τώρα, το γεγονός ότι οι ερευνητές είπαν "Ουσιαστικά αποδεχόμαστε τον ισχυρισμό του ότι δεν αντιλήφθηκε ότι επρόκειτο για σύγκρουση συμφέροντος", αυτό δεν αίρει το ότι επρόκειτο περί θέμα σύγκρουσης συμφέροντος****. Είναι το ίδιο σαν να είσαστε σε μια επιτροπή πρόσληψης προσωπικού, να είναι αιτητής ένας πρώτος ξάδελφος σας και επειδή δεν ήρθε σε συνέντευξη ενώπιόν σας ώστε να τον δείτε, ήταν το όνομά του, είπατε "Είναι Γιώργος Γεωργίου, δεν κατάλαβα ότι είναι ο πρώτος μου ξάδελφος". Αλλά υπάρχει θέμα σύγκρουσης συμφέροντος. Αν πάει στο δικαστήριο αυτή η υπόθεση*

θα «πέσει», γιατί τα θέματα σύγκρουσης συμφέροντος έχουν δύο πτυχές. Το είναι και το φαίνεσθαι.

Κημήτρης: *Σε σχέση με αυτή την υπόθεση κατηγορηθήκατε και κάτι άλλο. Και μόνο που στείλατε τις κατηγορίες στην Αρχή κατά της Διαφθοράς είναι ωσάν να θεωρείς τον άλλο ότι όντως, υπάρχει θέμα σε αυτό το ζήτημα. Από την άλλη, τέθηκε και το άλλο θέμα.* ***Το να βγαίνεις στα κανάλια και να περιγράφεις αυτές τις καταγγελίες ή αυτήν την υπόθεση, είναι ωσάν να δημιουργείς την υπόνοια για τον άλλον****. Αφήνεις σκιά ότι υπάρχει θέμα με τον Οδυσσέα Μιχαηλίδη ότι τελικά είναι διεφθαρμένος.* ***Ενώ μπορούσατε να στείλετε τις καταγγελίες και να μείνετε μέχρι εκεί. Να μην χρειαστεί να το συζητάτε ξανά και ξανά, γιατί δημιουργείται αυτή εντύπωση****.*

Ο.Μ.: *Καταρχήν να πούμε ότι οποιοσδήποτε ισχυρισμός, που μάλιστα πρέπει να σας πω ότι στην περίπτωση του Γενικού Εισαγγελέα δεν παρέμεινε ως ισχυρισμός, αλλά παρέμεινε ως απειλή εναντίον μου ενώπιον σας, ότι αν δεν αποδειχθεί ενοχή του Σάββα Αγγελίδη, θα εξετάσω ενδεχόμενο έναρξης διαδικασίας παύσης του Γενικού Ελεγκτή. Λέω: Οποιοσδήποτε ισχυρισμός ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία, όταν πάρει μια καταγγελία η οποία αφορά σε κατ' ισχυρισμόν αδίκημα διαφθοράς, όχι δεν μπορεί, δεν οφείλει -γιατί εμείς λέμε ότι οφείλει να το στείλει στην Αρχή κατά της Διαφθοράς- και αν το πράξει, αν δεν αποδειχθεί αυτό που αφορούσε η καταγγελία, θα πρέπει να υποστεί κυρώσεις ο Γενικός Ελεγκτής, αυτό όχι μόνο είναι ανήκουστο [αλλά] με βάση τον νόμο των Whistleblowers, η τυχόν δίωξη, κυνηγητό κάποιου ο όποιος κάνει αυτό που περιγράψαμε τώρα, δηλαδή διαβιβάζει μία καταγγελία στην Αρχή κατά της Διαφθοράς, γι' αυτό τον λόγο είναι ποινικό αδίκημα αν γίνουμε αντιληπτός.* ***Αυτός που, επειδή έστειλε μία καταγγελία στην Αρχή, εκτός αν το έπραξε εν γνώσει του κακόπιστα****. Άρα αυτός που κυνηγά εκείνον που έστειλε την καταγγελία στην Αρχή κατά της Διαφθοράς, εκείνος διαπράττει ποινικό αδίκημα.*

Κημήτρης: *Ή το άλλο σημείο;*

Ο.Μ.: *Θα έρθω και στο άλλο σημείο. Σημειώστε κ. Κημήτρη ότι όχι μόνο η Ελεγκτική Υπηρεσία είναι διά νόμου καθορισμένος δίαυλος*

αναφοράς στον οποίο μπορεί να γίνει οποιαδήποτε καταγγελία για θέματα διαφθοράς και εμείς καθηκόντως -αυτό λέει ο νόμος- θα πρέπει να το στείλουμε στους αρμοδίους που είναι η Αρχή κατά της Διαφθοράς, [αλλά] υπάρχει και ρητό άρθρο που λέει ειδικά για τον Γενικό Ελεγκτή ότι ο Γενικός Ελεγκτής συνεργάζεται με την Αρχή κατά της Διαφθοράς για ανταλλαγή πληροφοριών. Έχει και ειδικό άρθρο γι' αυτό το θέμα. Πάμε τώρα σε αυτό που είπατε.

Κημήτρης: *Ναι, και αυτό πιάνει και άλλες υποθέσεις, γιατί το λένε συχνά. Βγαίνει ο Γενικός Ελεγκτής και η Ελεγκτική Υπηρεσία και λένε αυτός είναι διεφθαρμένος. Δεν το λέτε, εννοώ περιγράφετε το αδίκημα ή ότι εκεί υπάρχουν στοιχεία διαφθοράς, ενδεχομένως να υπάρχουν και ποινικά αδικήματα. Δημιουργείται η εντύπωση διαφθοράς. Και λέει κάποιος ότι θα μπορούσε να...*

Ο.Μ.: *Να ξεκαθαρίσουμε καταρχήν, για να είμαστε ακριβείς, δύο απόλυτα διακριτές περιπτώσεις. Αν σε έκθεσή μας περιλαμβάνονται αναφορές ότι ο Ανδρέας Κημήτρης, Διευθυντής Τμήματος Δημοσίων Έργων, υπόγραψε μία προσφορά που αφορά πρώτο του ξάδελφο και θεωρούμε ότι αυτό το πράγμα είναι παράνομο, και καλούμε τον υπουργό να ελέγξει πειθαρχικά αυτή την περίπτωση, αυτό όχι μόνο είναι απόλυτα θεμιτό, αυτό είναι η δουλειά μας. Αυτό για το οποίο ελεγχόμαστε είναι αν αυτά που θα γράψουμε ως γεγονότα, αποδειχθούν εσφαλμένα. Δηλαδή αν πούμε ότι ο Ανδρέας Κημήτρης κατακύρωσε προσφορά σε εταιρεία του πρώτου του ξαδέρφου, ενώ τελικά είναι του δεύτερου του ξαδέλφου, το οποίο είναι έκτου βαθμού συγγένεια, άρα δεν κολλιόταν να κάνει αυτό το πράγμα, άρα αυτό που είπαμε, η γνώμη μας, είναι ουσιωδώς εσφαλμένη. Σε αυτή την περίπτωση η Ελεγκτική Υπηρεσία και ο Γενικός Ελεγκτής ελέγχεται γιατί είπε κάτι το οποίο είναι ουσιωδώς εσφαλμένο. Αν αυτό που θα πούμε είναι πραγματικό γεγονός, επειδή ο τρόπος που το λέμε είναι τέτοιος, δεν θα πούμε ο κύριος Κημήτρης είναι διεφθαρμένος, έκαμε αδίκημα, λέμε ότι έκανε αυτό το γεγονός, περιγράφουμε το γεγονός της πράξης που είναι γεγονός, και λέμε ότι θα πρέπει να διερευνηθεί. Αυτό είναι η δουλειά μας να το κάνουμε.*

Κημήτρης: *Μπορεί να πείτε όμως ότι είναι και παράνομο αυτό που έκανε.*

Ο.Μ.: *Ναι, φυσικά. Μπορούμε να πούμε ότι είναι παράνομο, γιατί αυτό καλούμαστε να εκφράσουμε. Γνώμη επί της νομιμότητας και κανονικότητας συναλλαγών. Πάμε τώρα στην περίπτωση τη συγκεκριμένη, που δεν ήταν προϊόν έκθεσης. Πήραμε πρώτα μια καταγγελία, η οποία αφορούσε στο μαύρο βαν. Η πρώτη καταγγελία για τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα εκκρεμεί ενώπιον της Αρχής και αφορούσε σε χειρισμό υπόθεσης του μαύρου βαν. Μετά από λίγες ημέρες αυτή η υπόθεση ήταν σε ιστοσελίδα. Επιβεβαιώσαμε απλώς ότι πήραμε αυτή την καταγγελία και είπαμε δεν πρόκειται να σχολιάσουμε τίποτε, και ο λόγος είναι ότι αρχίσαμε να την εξετάζουμε και είχαμε διαπιστώσει ότι αφορούσε και συμβάσεις με το κράτος. Απόρρητες συμβάσεις με το Κράτος. Είπαμε γι' αυτό το θέμα δεν πρόκειται να πούμε τίποτε, και δεν είπαμε τίποτα απολύτως. Μετά υπήρξε επόμενο κύμα καταγγελιών, που ήταν μια καταγγελία για τρεις περιπτώσεις, αυτές που εξέτασε η Αρχή και έχει εκδώσει το πόρισμα. Ήτανε Σάββατο, νομίζω Σάββατο ή Κυριακή. Ήταν αργία πάντως. Νομίζω ήταν Σάββατο. Είχε το πρωί η ιστοσελίδα ΡΕΠΟΡΤΕΡ την καταγγελία από τον καταγγέλλοντα, όπως την είχε στείλει σε εμάς, προφανώς την είχε στείλει και στην ιστοσελίδα και τη νύχτα το ΡΙΚ -να σας πω ημερομηνία να το βρείτε, νομίζω ήταν 21 Μαΐου αν ήταν Σάββατο, αλλιώς ήταν Κυριακή- πήρανε τον συνάδελφο τον Μάριο Πετρίδη να επιβεβαιώσει ότι πήραμε αυτή την καταγγελία και ότι την εξετάζουμε. Είπαμε ναι, την εξετάζουμε και την στείλαμε ή την στέλνουμε στην Αρχή κατά της Διαφθοράς. Επιβεβαιώσαμε την ύπαρξη αυτής της καταγγελίας, την οποία ο καταγγέλλων αποφάσισε να δώσει σε ιστοσελίδα. Ακολούθησαν μετά από μια-δυο μέρες ανακοινώσεις του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, μας έριχνε στο πυρ το εξώτερο -και του Γενικού Εισαγγελέα μαζί- ότι καταστρέφουμε συνειδήσεις, σκοτώνουμε χαρακτήρες κ.λπ. κ.λπ. και διάφορα άλλα, και πλέον εκδώσαμε ανακοίνωση και εξηγήσαμε πώς προέκυψαν αυτά τα γεγονότα και δώσαμε ένα περίγραμμα αυτού του θέματος και εξηγήσαμε πως ενεργήσαμε ως Υπηρεσία. Αλλιώς από εμάς δεν υπήρχε πρόθεση να δημοσιοποιηθεί οτιδήποτε γι' αυτό το θέμα.*

Κημήτρης: *Άρα, λέτε δεν...*

Ο.Μ.: *Δεν ξεκίνησε από εμάς. Το να επιβεβαιώσουμε ότι πήραμε αυτή την καταγγελία… Ήταν το κρατικό κανάλι. Δεν μπορεί να πει*

κάποιος ότι το βάλαμε πάνω εμείς, ήταν το κρατικό κανάλι. Μπορείτε να ρωτήσετε τους συναδέλφους σας. Αυτοί μας πήραν τηλέφωνο.

Κημήτρης: *Το επόμενο διάστημα δεν γίνονταν ξανά δηλώσεις;*

Ο.Μ.: *Δηλώσεις επί αυτών που είχαν δημοσιοποιηθεί όταν υπήρξαν δηλώσεις από τον Βοηθό και τον Γενικό. Είχαν κάνει δηλώσεις στο πλαίσιο μιας άλλης εκδήλωσης που είχε γίνει ένα πρωί. Ήμουν εγώ εδώ στο ΡΙΚ, είχε γίνει μια εκδήλωση εδώ στο ΡΙΚ και βγαίνοντας έξω διάλειμμα μού είπαν ότι έκανε δηλώσεις ο Γενικός Εισαγγελέας. Μας κατηγορούσε για αυτά που είχαμε πει στο ΡΙΚ το Σάββατο. Απαντήσαμε σε αυτά για τα οποία είχαμε κατηγορηθεί.*

Κημήτρης: *Επειδή επικαλεστήκατε πριν το τι συμβαίνει στο εξωτερικό όταν συζητούσαμε για το Ελεγκτικό Συνέδριο. Ελεγκτικές υπηρεσίες σε άλλες χώρες, εκφράζουν γνώμη επί δικαστικών αποφάσεων ή επί ανακοινώσεων μιας Αρχής;*

Ο.Μ.: *Το βασικό μας πρότυπο, το Lima Declaration, λέει ότι η βασική αποστολή κάθε ελεγκτικής υπηρεσίας είναι να ελέγχει, να εκφράζει γνώμη για θέματα legality και regularity. Αν δείτε το πρότυπο, το 4000, που είναι ειδικά για ελέγχους συμμόρφωσης, λέει: "Αν και η Ελεγκτική Υπηρεσία δεν θα διατυπώσει η ίδια εύρημα για την ενοχή οποιουδήποτε προσώπου ή για την αστική ευθύνη αυτού του προσώπου, θα εκφράσει γνώμη κατά πόσον μία πράξη είναι παράνομη ή όχι." Είναι ξεκάθαρα τα πρότυπά μας! Είναι ξεκάθαρα. Και όσον αφορά στη δημοσιοποίηση ευρημάτων, έχουμε πρότυπο το οποίο μας καθοδηγεί τι θα κάνουμε για να κάνουμε καλά τη δουλειά μας, ώστε να βεβαιωθούμε ότι οι εκθέσεις μας θα φτάσουν στον τελευταίο πολίτη.*

Κημήτρης: *Η δημοσιοποίηση ευρημάτων μπορεί να επηρεάσει ακολούθως τη διαδικασία, είτε την ανακριτική προς το δικαστήριο είτε και τη δικαστική διαδικασία; Η δημοσιοποίηση ευρημάτων, αν θέλετε [μπορεί] να αφυπνίσει τους πρωταγωνιστές μιας υπόθεσης και να μπορέσουν να συνεννοηθούν μεταξύ τους [και] ξέρετε, να υπάρξει αλλοίωση της μαρτυρίας στην πορεία της διαδικασίας.*

Ο.Μ.: *Καταρχήν και πάλι να σας πω ότι θέλουμε να πιστεύουμε ότι στοιχειώδη αντίληψη διαθέτουμε. Αν αντιληφθούμε ή είχαμε...*

Κημήτρης: *Μπορεί όμως να γίνεται κάποιο λάθος. Δεν σημαίνει...*

Ο.Μ.: *Λάθος μπορεί να γίνει. Αν κάνουμε λάθος, άνθρωποι είμαστε, κάνουμε λάθη, αλλά...*

Κημήτρης: *Είναι εδώ μπορεί να ταιριάζει όμως η συνεργασία με τη Νομική Υπηρεσία.*

Ο.Μ.: *Έχουμε αυτή την έγνοια. Υπήρξαν περιπτώσεις που, για παράδειγμα, θυμάμαι παλιά οι υποθέσεις του ΣΑΠΑ. Ήμασταν πάρα πολύ προσεκτικοί τι θα δημοσιοποιηθεί και το ίδιο οι υποθέσεις του ΧΥΤΥ-ΧΥΤΑ, γιατί αντιλαμβανόμασταν ότι είχαν ξεκινήσει ανακρίσεις και είπαμε να είμαστε προσεκτικοί μην δώσουμε στοιχεία που θα τα πάρουν οι ύποπτοι και θα...*

Κημήτρης: *Είτε να αλλοιωθεί η μαρτυρία, είτε να χαθούν τεκμήρια...*

Ο.Μ.: *Φυσικά! Αυτό είναι κάτι το οποίο είναι πάντοτε στην έγνοια μας. Το έχουμε ως αρχή. Υπήρχε περίπτωση πρέπει να σας πω πρόσφατα, πριν λίγους μήνες, την οποία δεν περιλάβαμε σε έκθεση μέχρι να βεβαιωθούμε αν ήταν υπόθεση η οποία είχε σταλεί στην OLAF, μέχρι να βεβαιωθούμε ότι είναι εντάξει να την δημοσιοποιήσουμε, έστω και μερικώς. Έχουμε αυτή την έγνοια.*

Κημήτρης: *Ωραία. Λοιπόν, πάμε σε κάποια άλλα θέματα που νομίζω συνδέονται και με τα ζητήματα που συζητάμε. Επειδή κλείσαμε το κεφάλαιο αν θέλετε με τη Νομική Υπηρεσία, και εδώ αν θέλετε τον λόγο είτε να διευκρινίσετε κάτι είτε να κάνετε μια τοποθέτηση. Εγώ αυτό που ήθελα να σας πω και για την υπόθεση με τον κύριο Αγγελίδη, είναι αυτό που σας είπα και στην αρχή. Ότι η Αρχή κατά της Διαφθοράς λέει ότι δεν υπάρχει κάτι μεμπτό. Αυτή είναι η μεγάλη εικόνα που αποκομίζει κάποιος διαβάζοντας εκείνη την ανακοίνωση. Διαβάζοντας όμως κάποιος τη δική σας ή και ακούγοντας σας ακόμη και τώρα πάλι θα πει: "Κάτι υπάρχει για να*

μιλάει έτσι ο Οδυσσέας. Κάτι θεωρεί ο Οδυσσέας ότι υπάρχει. Υπάρχει ένα ζήτημα".

Ο.Μ.: *Σας εξήγησα όμως τι είναι αυτό που θεωρώ.*

Κημήτρης: *Απλά είναι σε αντιδιαστολή ευνοώ με την ουσία της ανακοίνωσης της Αρχής κατά της Διαφθοράς.*

Ο.Μ.: ***Σας έχω πει ότι πράγματι, ναι, και εμείς θεωρούμε ότι η Αρχή σε αυτό το θέμα, θα μπορούσε να είναι πιο συγκεκριμένη και να επεκταθεί κάπως. Πιο αναλυτική****. Αυτό το έχουμε πει. Αλλά δεν διαφωνούμε ποσώς με την ουσία του πορίσματός της.* ***Έχουμε το πλεονέκτημα ότι εμείς γνωρίζαμε καλύτερα τις λεπτομέρειες της υπόθεσης****.»*

Οι όλες δηλώσεις που έλαβαν χώραν μετά τη δημοσιοποίηση του πορίσματος της Αρχής κατά της Διαφθοράς πυροδότησαν σωρεία δημοσιευμάτων στα μέσα ενημέρωσης. Ενδεικτικά:

- Δημοσίευμα στο «Omega Live» στις 29.12.2023 με τίτλο **«Ελεγκτική για Έκθεση Αρχής κατά Διαφθοράς: Επιβεβαιώνεται η ύπαρξη σύγκρουσης συμφέροντος και η άμεση ανάγκη άρσης του ανέλεγκτου του Γενικού Εισαγγελέα».**

- Δημοσίευμα στο «Φilenews» στις 29.12.2023 με τίτλο **«Ελεγκτική: «Άμεση ανάγκη άρσης του ανέλεγκτου του Γενικού Εισαγγελέα»**

- Δημοσίευμα στη «Cyprus Times» στις 29.12.2023 με τίτλο **«Ικανοποίησε του πάντες η Έκθεση της Αρχής αλλά….. << ξύπνησε >> την κόντρα Εισαγγελέα – Αγγελίδη vs Οδυσσέα».**

Στο συγκεκριμένο δημοσίευμα υπάρχει και η εξής αναφορά: «***Υπήρξε σύγκρουση συμφέροντος παρότι δεν στοιχειοθετείται λέει η ΕΥ. Τον ασκό του Αιόλου είχε ανοίξει η ανακοίνωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας ότι στην Έκθεση επιβεβαιώνεται η ύπαρξη σύγκρουσης συμφέροντος, αλλά δεν υπάρχει επαρκής μαρτυρία για την στοιχειοθέτηση του αδικήματος της διαφθοράς***»

- Δημοσίευμα στη «Καθημερινή» στις 30.12.2023 με τίτλο **«Ελεγκτική Υπηρεσία: Ποινικό αδικημα οι ενέργειες για αντίποινα κατά του Γενικού Ελεγκτή»**

- Δημοσίευμα στη «Πολίτη» στις 30.12.2023 με τίτλο «**Επιβεβαιώθηκε η σύγκρουση συμφέροντος λέει η ΕΥ**».

- Δημοσίευμα στην «Αλήθεια» στις 30.12.2023 με τίτλο «**Ο Οδυσσέας επιμένει στη σύγκρουση**».

(Κ) Συμπεριφορά Γενικού Ελεγκτή σε σχέση με την ιστοσελίδα «Ομάδα Στήριξης Γενικού Ελεγκτή» στο Facebook.

Η ενότητα αυτή έχει ως αφετηρία τη δημιουργία ομάδας στήριξης του Καθ΄ ου η αίτηση Γενικού Ελεγκτή στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Στην ομάδα αυτή μετέχουν, μεταξύ άλλων, ο υιός και η αδελφή του Γενικού Ελεγκτή. Η ιστοσελίδα στο Facebook φέρει τη φωτογραφία και το όνομα του Γενικού Ελεγκτή και σε αυτήν, επί καθημερινής βάσεως, αναρτούνταν, ως τίθεται, απειλητικά, υβριστικά, ψευδή σχόλια και ανακρίβειες, τόσο για τον Γενικό όσο

και για τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα. Ενδεικτικά, «*ένα τοππούζι που θέλετε ούλλοι σας αλήτες*», «*σφαίρα πας την κκελέ να κατεβεί ο νους του κόπρου*», «*κρέμμασμα στην πλατεία Ελευθερίας. Αυτό τους αξίζει όλους*», «*κρέμασμα σε δημόσιο χώρο ...*», «*και ξαφνικά μια μέρα θολώνεις και παίρνεις το νόμο στα χέρια σου. Γίνεσαι φονιάς και καταλήγεις στη φυλακή. Γιατί το παράλυτο κράτος δεν έκανε το αυτονόητο», «απατεώνες», «ρουφιάνοι», «λαμόγια», «κοπρόσκυλα», «κλέφτες», «προδότες*».

Ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα, με την ακόλουθη επιστολή του, ημερομηνίας 7.5.2021, ζήτησε από τον Γενικό Ελεγκτή, μεταξύ άλλων, να διαχωρίσει δημόσια τη θέση του αναφορικά με τις πιο πάνω αναρτήσεις:

*«θεωρώντας ότι δεν τα συμμερίζεστε προσωπικά, αναμένω από εσάς, ως έναν άλλον ανεξάρτητο αξιωματούχο του Κράτους, **<u>να διαχωρίσετε δημόσια και απερίφραστα τη θέση σας από τα όσα αήθη και ανεπίτρεπτα σχόλια</u>** και αναρτήσεις δημοσιεύονται στην εν λόγω σελίδα, με κάποια από τα οποία ενδεχομένως να στοιχειοθετείται και η διάπραξη ποινικών αδικημάτων. Το χρέος και η ευθύνη των πολιτειακών αξιωματούχων, ως εκ της θέσης τους, επιτάσσουν τη διαφύλαξη του επιπέδου του δημόσιου διαλόγου, ιδιαίτερα για υψίστης σημασίας ζητήματα και την αποτροπή ανεύθυνων, δυσφημιστικών και λαϊκίστικων προσεγγίσεων που θίγουν ανεπανόρθωτα το δημόσιο συμφέρον. **<u>Η σιωπή και η ανοχή σας σε αυτά τα φαινόμενα, από τη στιγμή που συνδέονται άμεσα με το άτομο σας και τα οποία συμβαίνουν κατ' επίκληση της υποστήριξης προς εσάς, όχι μόνο</u>***

<u>συντηρεί τη συνέχιση τους, αλλά ενθαρρύνει και οδηγεί σε περαιτέρω έξαρση τους, με κίνδυνο στη ασφάλεια και σωματική ακεραιότητα όλων αυτών εναντίων των οποίων στρέφονται τέτοιες αναρτήσεις και σχόλια μεταξύ των οποίων του Γενικού και Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα και με ανυπολόγιστους κινδύνους και συνέπειες στο κύρος των ανεξάρτητων θεσμών του Κράτους και στην εμπιστοσύνη του κοινού προς την Πολιτεία</u>.»

Ο τελευταίος, απαντώντας με επιστολή του ημερομηνίας 10.5.2021, αναφέρει:

*«…… σας πληροφορώ ότι **<u>δεν κρίνω ως ενδεδειγμένη οποιαδήποτε παρέμβασή μου</u>** στο θέμα αφού ουδέποτε έχω δηλώσει στήριξη οποιοσδήποτε μορφής στην εν λόγω σελίδα. Αντίθετα, τέτοια παρέμβαση **<u>ενδεχομένως να εκλαμβανόταν ως έμμεση προσπάθεια μου παρέμβασης και χειραγώγησης αναρτήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης</u>** ή, και ακόμη χειρότερα, παρέμβασης μου στο δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης των πολιτών. Σημειώνω, έστω και εκ του περισσού, ότι ο κ. Ανδρέας Χασαπόπουλος, που εμφανίζεται ως εκ των διαχειριστών της σελίδας, δεν είναι συνεργάτης μου αλλά μόνο πρώην στέλεχος της Ελεγκτικής».*

Ακολούθησε η απάντηση του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, ιδίας ημερομηνίας, 10.5.2021:

«Αναφέρομαι στο πιο πάνω θέμα και λυπούμαι να παρατηρήσω ότι προφανώς δεν έχετε αντιληφθεί ή αρνείστε να αντιληφθείτε το περιεχόμενο της προηγούμενης επιστολής μου.

<u>Δεν ζητήθηκε από εσάς να παρέμβετε με οποιονδήποτε τρόπο στο δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης τρίτων,</u> *όπως και*

εμείς δεν προβήκαμε επί του παρόντος σε ενέργειες προς αυτή την κατεύθυνση, παρά το ότι κάποια σχόλια στην πιο πάνω ιστοσελίδα απέχουν πολύ από το τι συνιστά άσκηση του δικαιώματος της ελευθερίας της έκφρασης και ***<u>αποτελούν ύβρεις, απειλές και επιθέσεις εναντίον της τιμής, της αξιοπρέπειας και της σωματικής ακεραιότητας προσώπων</u>****.*

<u>Η χρήση, όμως, και η επίκληση του ονόματος σας σε μία σελίδα με τέτοιο επονείδιστο περιεχόμενο, αποκλειστικός σκοπός της οποίας είναι η παροχή στήριξης στο πρόσωπό σας, επιτάσσει τουλάχιστον την ηθική και θεσμική σας υποχρέωση να διαχωρίσετε σαφώς τη Θέση σας από τα όσα ανάρμοστα περιλαμβάνονται σε αυτήν.</u>

Η συνειδητή άρνηση σας να πράξετε τούτο, οδηγεί αναπόδραστα στο συμπέρασμα ότι ταυτίζεστε με αυτά ή/και τα αποδέχεστε, μπορεί όχι με ρητές δηλώσεις αλλά σίγουρα με συμπεριφορές και δη παραλείψεις οφειλόμενων ενεργειών, <u>Η παράλειψη να προβείτε σε αυτό που θα αναμενόταν από ένα πρόσωπο με ειδικό καθήκον προς τούτο, ως εκ της θέσης του ως ανεξάρτητου αξιωματούχου και ως του προσώπου κατ' επίκληση του οποίου συμβαίνουν οι πιο πάνω ενέργειες, σας καθιστά συνένοχο στα μάτια του οποιοσδήποτε τρίτου αντικειμενικού παρατηρητή και σας επιφορτίζει με την ευθύνη των επικίνδυνων συνεπειών τους</u>.»

Με δεύτερη επιστολή του, ημερομηνίας 11.5.2021, ο Γενικός Ελεγκτής ανάφερε*:*

«Αναφέρομαι στο πιο πάνω θέμα και σε απάντηση της επιστολής σας με αρ. 14(Δ)/60/33 και ημερομηνίας10.5.2021, το ύφος και τόνο της οποίας αντιπαρέρχομαι, σας παραπέμπω στη χθεσινή ταυτάριθμη επιστολή μου, στην οποία έχω εξηγήσει ***γιατί δεν κρίνω ως ενδεδειγμένη οποιαδήποτε παρέμβασή μου στο θέμα μίας σελίδας σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης, η οποία υφίσταται***

εδώ και τρία σχεδόν χρόνια και προς την οποία ουδέποτε έχω δηλώσει, ή έστω αφήσει να υπονοηθεί, στήριξη ή σχέση οποιοσδήποτε μορφής. Συνεπώς δεν θεωρώ ότι χρειάζεται περαιτέρω αιτιολογία γιατί απορρίπτω τη θέση σας περί δήθεν ειδικού καθήκοντος μου ή εκ μέρους μου οφειλόμενης ενέργειας να προβώ δημόσια σε δήλωση με περιεχόμενο που εσείς έχετε καθορίσει.»

Ενώ για το πρόσωπο του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα ο Γενικός Ελεγκτής είχε την ως άνω στάση, εντούτοις, αναφορικά με αρνητικά δημοσιεύματα που είχαν αναρτηθεί στην ως άνω ιστοσελίδα στο Facebook για τη σύζυγο του ιδιοκτήτη της εφημερίδας «Ο Φιλελεύθερος» κα Παττίχη και «*μιας δικηγόρου*», έκρινε ότι χρειάζετο να προβεί σε δημόσια δήλωση. Μάλιστα εξέδωσε ανακοίνωση ημερομηνίας 12.10.2022 όπου ανέφερε, μεταξύ άλλων, τα εξής: «***προφανώς προσωπικά καταδικάζω ανεπιφύλακτα τις ύβρεις εναντίον της κας Παττίχη και μιας δικηγόρου, που κάποιος πολίτης (παντελώς άγνωστος για μένα) έγραψε ως σχόλιο κάτω από συγκεκριμένη ανάρτηση στη σελίδα***».

Ο Γενικός Εισαγγελέας, στις 26.10.2022, με επιστολή του απευθύνθηκε στους διαχειριστές της ως άνω ιστοσελίδας στο Facebook ζητώντας τη διαγραφή αναρτήσεων με απειλητικό και

υβριστικό περιεχόμενο. Οι διαχειριστές της ιστοσελίδας απάντησαν με την επιστολή τους ημερομηνίας 14.11.2022, συμφωνώντας απόλυτα με τις θέσεις του Γενικού Εισαγγελέα και δηλώνοντας ότι θα κάνουν «***ότι είναι ανθρωπίνως δυνατόν να σταματήσει άμεσα ο διασυρμός αυτός***», εκφράζοντας παράλληλα τις απολογίες τους.

Η εν λόγω ιστοσελίδα περί τον Ιούλιο του 2023 απενεργοποιήθηκε από το μέσο κοινωνικής δικτύωσης «Facebook», ένεκα των καταγγελιών που είχαν προηγηθεί αναφορικά με απειλές κατά της ζωής δημοσιογράφων. Πάρα ταύτα, λίγες μέρες αργότερα δημιουργήθηκε νέα ιστοσελίδα με το όνομα «Νέα Ομάδα Στήριξης Γενικού Ελεγκτή» και σε αυτήν μέχρι σήμερα συνεχίζεται να αναρτάται, ως και προηγουμένως, απειλητικό και υβριστικό περιεχόμενο.

(Λ) Συμπεριφορά Γενικού Ελεγκτή στο Μέσο Κοινωνικής Δικτύωσης «Χ» (πρώην «Twitter»).

Ως προς αυτό το κεφάλαιο, η θέση του Αιτητή εδράζεται στο γεγονός ότι ο Καθ΄ ου η αίτηση είναι ιδιαίτερα ενεργός και προβαίνει σε

συνεχείς αναρτήσεις στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης «Χ», εκφράζοντας απόψεις για θέματα που εκφεύγουν των δικών του αρμοδιοτήτων, διαπληκτίζεται με τρίτους, επιτίθεται στον οποιοδήποτε διαφωνεί μαζί του και γενικά συμπεριφέρεται κατά τρόπο υβριστικό και εριστικό. Καταγράφεται, ενδεικτικά,

- Κατηγορούσε και διαπληκτιζόταν με δημοσιογράφους ότι προπαγανδίζουν και ψευδολογούν ενώ σε άλλους ήταν εριστικός και τους κατηγορούσε για εμμονές.

- Προέβαινε σε κατ' επανάληψη σχόλια και/ή ένιωθε την ανάγκη να απαντά σε σχόλια από ένα parody account κατηγορώντας ευθέως *«ότι ευρίσκεται πίσω από το συγκεκριμένο account συγκεκριμένο* ***__πολιτικό πρόσωπο__*** *χωρίς να το κατονομάζει και το οποίο ώς ανάφερε επρόκειτο για πρόσωπο με ατζέντα ,που ηγείται ομάδας και το οποίο αηθώς, αισχρά και χωρίς όρια προσπαθεί να καταστρέψει όποιον βρέθηκε στο παρελθόν, ή πιστεύει πως θα βρεθεί στο μέλλον στο δρόμο του».*

- Ήταν εριστικός και έμπαινε σε δημόσιο διάλογο με τους πολίτες κατά τρόπο, ανάρμοστο που δεν τιμούσε τον θεσμό.

- Προέβη σε αναρτήσεις μεταξύ αυτού και πολιτών αναρτώντας και μηνύματα μεταξύ τους ενώ έμπαινε σε συζήτηση που δεν τιμά τον θεσμό.

- Κατηγορούσε δημόσια τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Κύπρου μέσω του λογαριασμού του στο «Χ» ενώ ταυτόχρονα τον καλούσε «για λόγους διαφάνειας να πει δημόσια την αμοιβή της κόρης του». Τίθεται υπόψιν ότι το Πανεπιστήμιο Κύπρου ήτο ελεγχόμενος για το οποίο είχε εκδοθεί Έκθεση από τον Γενικό Ελεγκτή.

- Δημόσια και μέσω του λογαριασμού του στο Twitter (X) στις 21/12/22 και 22/12/22 μετά την παραίτηση της Διευθύντριας των Κεντρικών Φυλακών και της βοηθού Διευθύντριας των Φυλακών ανάρτησε ότι «*Εφόσον οι 2 επικεφαλείς [sic] των φυλακών επιμένουν στην μετακίνηση του, θεωρούμε ότι θα μπορούσαν να συνδράμουν στο έργο μας εάν και οι ίδιες επιθυμούν απόσπαση στην Υπηρεσία μας*».

(Μ) Νομική γνωμάτευση Γενικού Ελεγκτή για κυριότητα Κοινόκτητης Ιδιοκτησίας σε Κοινόκτητες Οικοδομές.

Κατά τον Αιτητή, ο Γενικός Ελεγκτής, εκφεύγοντας των αρμοδιοτήτων του, προβαίνει – και στην παρούσα περίπτωση - σε νομικές γνωματεύσεις, προκαλώντας σύγχυση, ανασφάλεια και αβεβαιότητα στις κρατικές υπηρεσίες. Καταγράφεται:

«Στη συγκεκριμένη περίπτωση αποστέλλοντας επιστολή ημερομηνίας 21.12.2022 (βλ. **Παράρτημα 58Α**) στο Διευθυντή του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας ανέφερε ότι παρατηρήθηκε ότι το Τμήμα σε πολλές περιπτώσεις, εγγράφει μέρος της στέγης στις κοινόκτητες οικοδομές (πολυκατοικίες) ως περιορισμένη κοινόκτητη ιδιοκτησία, δηλαδή για αποκλειστική χρήση από συγκεκριμένες μονάδες κατά παράβαση της Νομοθεσίας.

Σε άλλη επιστολή του με ημερομηνίας 09.02.2023 (βλ. **Παράρτημα 58Β**) προς τον Διευθυντή εξέφραζε νομική άποψη στην βάση του περί Ακίνητης Ιδιοκτησίας Νόμου (Κεφ.224) ότι η «*ταράτσα του κτιρίου αποτελεί ουσιαστικά την στέγη του και είναι*

χώρος που προορίζεται να εξυπηρετεί όλους ή κάποιους από τους κυρίους των μονάδων και δεν μπορεί νόμιμα να εγγραφεί ως περιορισμένη κοινόκτητη ιδιοκτησία. Αναφέρει επίσης στην επιστολή του. Συνεπώς η προσέγγιση που έχει υιοθετήσει το Τμήμα σας (εγγραφή μέρους, αλλά όχι ολόκληρης της ταράτσας) δεν φαίνεται να έχει νομική βάση.»

Το Τμήμα αναγκάστηκε να ζητήσει νομική γνωμάτευση από την Νομική Υπηρεσία ώστε να διασφαλιστεί ότι ενεργούσε νόμιμα. Η Νομική Υπηρεσία, με γνωμάτευση της 18.1.2024, έκρινε ότι όντως το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας ενεργούσε νόμιμα και εντός των πλαισίων της διακριτικής εξουσίας που του δίνει ο Νόμος.

(Ν) **Έλεγχος Αστυνομίας για Ανείσπρακτες Εξώδικες Καταγγελίες.**

Στις 25.2.2023, ο Γενικός Ελεγκτής ζήτησε από την Αστυνομία λεπτομέρειες για υποθέσεις που ταξινομήθηκαν κατά τα έτη 2019 - 2021, με οδηγίες της Νομικής Υπηρεσίας ή με απόφαση της Αστυνομίας ή του Δικαστηρίου. Επανήλθε στις 9.6.2023, ζητώντας λεπτομέρειες για υποθέσεις που ταξινομήθηκαν στα πιο πάνω έτη και οι οποίες αφορούσαν σε τρεις συγκεκριμένες κατηγορίες. Ήτοι,

«*αναστολή ποινικής δίωξης, αναστολή ποινικής δίωξης με εκκρεμότητα, υποθέσεις που έκλεισαν από το Δικαστήριο ως άλλως διατεθείσες*».

Ο Αρχηγός της Αστυνομίας, ακολουθώντας γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας, έκρινε ότι δεν ήταν δυνατή η παραχώρηση των πιο πάνω στοιχείων και, απαντώντας, στις 21.7.2023, στην Ελεγκτική Υπηρεσία, πληροφόρησε ότι θα ετοιμασθεί κατάσταση με τον αριθμό εξώδικων καταγγελιών κατά τα πιο πάνω έτη, τον αριθμό των καταγγελιών που κατέληξαν να καταχωρηθούν στο μητρώο εγκλημάτων και την κατηγορία ταξινόμησής τους, χωρίς όμως να παρατίθενται στοιχεία ως προς τα πρόσωπα που αφορούσαν οι εξώδικες καταγγελίες. Αντιδρώντας ο Γενικός Ελεγκτής του απέστειλε, στις 24.7.2023, επιστολή. Αναφέρονται τα εξής, στην παρ. 7:

> «***Αντιλαμβάνομαι όμως ότι βασική ανησυχία, εσάς και του Γενικού Εισαγγελέα που σας συμβούλευσε, είναι τι θα γίνει εάν διαπιστωθεί από τα ονόματα των προσώπων των οποίων τα πρόστιμα ακυρώθηκαν, ότι πρόκειται για επώνυμα πρόσωπα ή με άλλο τρόπο περιπτώσεις που εκ πρώτης όψεως παρουσιάζονται ως υψηλού κίνδυνου για ευνοϊκή μεταχείριση***. *Σε αυτή την περίπτωση, χωρίς όπως προανέφερα να έχουμε αρμοδιότητα αμφισβήτησης της απόφασης του Γενικού Εισαγγελέα, θα μπορούμε να καταγράψουμε τυχόν τεκμηριωμένα ευρήματα μας στην Έκθεση που θα εκδώσουμε, πάντα με απόλυτο σεβασμό στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.*

Επίσης, αν διαπιστώσουμε ότι υπάρχει εύρημα για τα οποία θεωρούμε ότι θα πρέπει να ενημερωθεί κάποια άλλη αρχή, θα πράξουμε τούτο.»

Σε άλλο σημείο της ίδιας επιστολής αναφέρει:

«***Αντιλαμβάνομαι ότι, για ακόμη μια φορά, δημιουργείται πρόβλημα από το διπλό ρόλο του Γενικού Εισαγγελέα. Εδώ μάλιστα οι καταστάσεις σύγκρουσης συμφέροντος είναι ακόμη πιο έντονες***. *Πρώτον ενεργώντας ως νομικός σύμβουλος φαίνεται να σας έχει συμβουλεύσει να μην μας παραχωρήσετε τα ονοματεπώνυμα των προσώπων των οποίων τα εξώδικα ακυρώθηκαν με απόφαση του ίδιου του Γενικού Εισαγγελέα ως δημόσιου κατήγορου γεγονός που απο μόνο του συνιστά σύγκρουση συμφέροντος.*

Δεύτερον, ***αν εσείς ενεργήσετε με βάση συμβουλής που σας έχει δώσει ως νομικός σύμβουλος και εμείς σας καταγγείλουμε για ενδεχόμενο ποινικό αδίκημα, ο ίδιος θα κληθεί να αποφασίσει επί αυτού ως δημόσιος κατήγορος.»***

Τα πιο πάνω έφεραν την άμεση αντίδραση του Αρχηγού Αστυνομίας, ο οποίος με επιστολή του ημερομηνίας 1.8.2023 προς τον Γενικό Εισαγγελέα και παραθέτοντας το ιστορικό των γεγονότων, τον ενημέρωνε σχετικά, καθώς και για τις κατηγορίες που δέχθηκε τόσο ο ίδιος, όσο και ο Γενικός Εισαγγελέας.

(Ξ) Πολλαπλές συντάξεις και παράλληλη καταβολή σύνταξης και μισθού.

Στις 15.1.2024, ο Γενικός Ελεγκτής με επιστολή του προς τον Γενικό Λογιστή της Δημοκρατίας, επικαλούμενος και ερμηνεύοντας τον σχετικό νόμο και τη σχετική επί του θέματος νομολογία, τον κάλεσε να τερματίσει αμέσως την καταβολή συντάξεων, που κατά τη θέση του ήταν παράνομες και οι οποίες καταβάλλονταν από το 2014 σε αριθμό προσώπων. Παρεμβάλλουμε ότι το 2014 και το 2017 δόθηκαν γνωματεύσεις επί του θέματος από τον τέως Γενικό Εισαγγελέα, με βάση τις οποίες ενεργούσε το Γενικό Λογιστήριο. Ο Γενικός Λογιστής, ενόψει της πιο πάνω παρέμβασης του Γενικού Ελεγκτή, ζήτησε με επιστολή του ημερομηνίας 17.1.2024 νέα νομική γνωμάτευση επί του θέματος από τον Γενικό Εισαγγελέα, η οποία και δόθηκε στις 30.1.2024. Ο Γενικός Εισαγγελέας έκρινε ότι το Γενικό Λογιστήριο ορθά τερμάτισε την αναστολή καταβολής της σύνταξης των αξιωματούχων. Ο Γενικός Ελεγκτής, λαμβάνοντας γνώση της εν λόγω γνωμάτευσης, εξέδωσε ανακοίνωση στις 2.2.2024 με τις πιο κάτω αναφορές:

«Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας συμβουλεύει τον Γενικό Λογιστή ***να παραβιάζει τον νόμο και να διενεργεί πληρωμές κατά παράβασή του****, επειδή ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας αποφάσισε να κηρύξει τον νόμο αντισυνταγματικό.»*

«Αν η διοίκηση πίστευε ότι ο νόμος είναι αντισυνταγματικός, όφειλε να προωθήσει τροποποίηση ή κατάργησή του. ***Το κράτος δικαίου προφανώς απειλείται.»***

«Στη βάση των πιο πάνω, θέση της Υπηρεσίας, ως της με βάση το Σύνταγμα αρμόδιας αρχής για έλεγχο κάθε δημόσιας πληρωμής, παραμένει πως η πληρωμή συντάξεων, τις οποίες ο νόμος ρητά προβλέπει πως έπρεπε να ανασταλούν, ***είναι πρόδηλα και εξ ορισμού παράνομη.****»*

*«****Θα χρησιμοποιήσουμε ως παράδειγμα την περίπτωση του ίδιου του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα****. Το 2018 όταν διορίστηκε Υπουργός, ο νόμος προϋπήρχε από το 1980 και έλεγε ότι, αν ποτέ αναλάβει, οποιοδήποτε αξίωμα η σύνταξη Υπουργού θα ανασταλεί. Το γνώριζε και ήταν δεδομένο όταν υπηρετούσε και θεμελίωνε τη σύνταξη του Υπουργού. Το Ανώτατο Δικαστήριο έχει εξηγήσει ότι «η προσδοκία απόκτησης αξίωσης για σύνταξη, γεννάται κατά τον χρόνο της πρόσληψης, συνιστά, εν δυνάμει, ιδιοκτησία και αποκρυσταλλώνεται ως ιδιοκτησιακό δικαίωμα με τη συμπλήρωση συντάξιμης υπηρεσίας σε συντάξιμη θέση». Είναι συνεπώς η θέση μας ότι, όταν ο κ. Αγγελίδης αισίως φθάσει στην ηλικία των 60, και νοουμένου ότι θα κατέχει ακόμη το αξίωμά του, η σύνταξη του ως πρώην Υπουργός θα πρέπει να ανασταλεί, και αυτό είναι απόλυτα νόμιμο και συνταγματικό. Με τη γνωμάτευση που έδωσε τώρα ο Γενικός Εισαγγελέας, ο κ. Αγγελίδης όταν γίνει 60 χρονών, παράνομα θα λαμβάνει σύνταξη Υπουργού ενώ θα υπηρετεί ως Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα.»*

Ακολούθησαν δημοσιεύματα σχετικά με την επί του θέματος διαφωνία που προέκυψε, αλλά και παρεμβάσεις σε εκπομπές, από

τον εκπρόσωπο τύπου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Αποτυπώνονται ως εξής στις σχετικές παραγράφους της Αίτησης:

«**77**. Χαρακτηριστικό της συμπεριφοράς του Γενικού Ελεγκτή είναι και το δημοσίευμα της «Αλήθειας» ημερομηνίας 19.01.2024 με την αναφορά σε δηλώσεις του Γενικού Ελεγκτή για τον Γενικό Λογιστή «***αν έχει αμφιβολίες ας πάει όπου θέλει για να τον βοηθήσουν***» και δημοσίευμα της «Αλήθειας» ημερομηνίας 02.02.2024 με δηλώσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας με τίτλο «**ΤΑ ΠΑΝΩ ΚΑΤΩ ΦΕΡΝΕΙ Η Ε.Υ. ΜΕ ΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΗ ΤΟΥ Γ.ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ»,** *Πρόδηλα και εξ' ορισμού παράνομη η γνωμάτευση για πολλαπλές συντάξεις, Γ.Ε : Ορθά το Λογιστήριο τερμάτισε την αναστολή της καταβολής πολλαπλών συντάξεων. Ε.Υ Ο Σάββας Αγγελίδης στα 60 του θα παίρνει και σύνταξη και μισθό''* (βλ. **Παράρτημα 61**). Στο ίδιο άρθρο η Ελεγκτική Υπηρεσία δια του Εκπρόσωπου Τύπου της έκανε, μεταξύ άλλων, την εξής αναφορά:

*«ο κ. Πετρίδης δήλωσε συγκεκριμένα στην εφημερίδα μας ότι η θέση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας (ΕΥ) παραμένει πως η πληρωμή των συντάξεων , τις οποίες ο νόμος ρητά προβλέπει πως έπρεπε να ανασταλούν, είναι πρόδηλα και εξ' ορισμού παράνομη. Πλέον τόνισε '' **έχουν φτάσει στο σημείο να παραβιάζουν ρητές πρόνοιες της νομοθεσίας κατ' επίκληση του δημοσίου συμφέροντος. Το κράτος δικαίου προφανώς απειλείται.»***

78. Σε δημοσίευμα του «ALPHANEWS» ημερομηνίας 06.02.2024, το οποίο παράπεμπε σε δηλώσεις του Εκπροσώπου Τύπου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας μετά την έκδοση της γνωμάτευσης από την Νομική Υπηρεσία (βλ. **Παράρτημα 62Α**), αναφέρονται τα εξής:

«Σταθερή στη θέση της για τις πολλαπλές συντάξεις παραμένει η Ελεγκτική Υπηρεσία.

Μιλώντας στην εκπομπή ALPHA Καλημέρα, ο Εκπρόσωπος Τύπου της Υπηρεσίας, Μάριος Πετρίδης, ανέφερε ότι θα ζητήσουν και νέες περιπτώσεις με πλήρη κατάλογο όσων η σύνταξη θα έπρεπε να έχει ανασταλλεί βάσει των νόμων του 1980 και 1997 και δεν ανастάλθηκε λόγω της γνωμάτευσης του 2014.

Όπως εξήγησε στο «μικροσκόπιο» βρίσκονται διπλές καταβολές όχι μόνο αξιωματούχων, αλλά και δημοσίων υπαλλήλων κ.λπ. που εμπίπτουν στις αντίστοιχες πρόνοιες της νομοθεσίας.

Μάριος Πετρίδης - Εκπρόσωπος Τύπου Ελεγκτικής Υπηρεσίας
Το ύψος της σύνταξης κάποιου ο οποίος έχει υπηρετήσει σε 2, 3, 4, 5 αξιώματα να περιορίζεται από κάποιο ανώτατο όριο. Η άλλη στρέβλωση είναι η ηλικία συνταξιοδότησης.

Ο κ. Πετρίδης κάλεσε τη Βουλή να προωθήσει το θέμα, εφόσον, με δεδομένο την πρόσφατη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, θεωρούν ότι η Κυβέρνηση δε θα είναι ποτέ σε θέση να καταθέσει νομοσχέδια για διόρθωση των στρεβλώσεων.»

Ο κ. Πετρίδης δήλωσε και τα ακόλουθα σε εκπομπή του Ρ.Ι.Κ. στις 18.4.2024:

«Δημοσιογράφος: Όσον αφορά την αναστολή της καταβολής των συντάξεων που ουσιαστικά λέει ότι βάσει του νόμου θα πρέπει πολλαπλές συντάξεις να συνεχίσουν να καταβάλλονται από το γενικό λογιστήριο

κ. Πετρίδης: Λέμε κ.Κυπριανού θέση μας είναι ,παραμένει ότι η πληρωμή των συντάξεων ο νόμος προβλέπει ρητά ότι πρέπει να ανασταλούν άρα να συνεχίζεις να πληρώνεις είναι πρόδηλο και εξ ορισμού παράνομη διαδικασία

Δημοσιογράφος: Μα πώς μπορεί ο σύμβουλος του κράτους να λέει το αντίθετο που είναι η γενική εισαγγελία.

κ. Πετρίδης: Ουσιαστικά λέει εξ 'όσον έχουμε διαβάσει την ανακοίνωση του γενικού λογιστηρίου κ. Κυπριανού ότι ναι μεν τα δίνετε μπορεί και λίγο παράνομα αλλά αν κάποιος πήγαινε στο δικαστήριο θα δικαιωνόταν. Αυτό λέει ουσιαστικά η ανακοίνωση του γενικού λογιστή πιστεύω ότι είναι πάρα πολύ προβληματικό, σκεφτείτε το τώρα, κάποιος που διορίστηκε το 2018 ο νόμος του 1980 να λέει κάποιος ότι είναι αντισυνταγματικός είναι σαν να λέμε ότι ποτέ κανένας νόμος δεν θα μπορείς να διορθώσει αυτή την στρέβλωση για το μέλλον

Δημοσιογράφος: ***Αφήσατε και μία Αιχμή όμως για την απόφαση,τη γνωμοδότηση της Νομικής υπηρεσίας ότι επωφελούνται και οι ίδιοι οι εισαγγελείς ή δεν αφήσατε; Η αφέθηκε;***

κ.Πετρίδης: Είναι ένα παράδειγμα. Ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας το 2018 όταν διορίστηκε Υπουργός υπήρχε ο Νόμος του 1980 και αυτός ο Νόμος του έλεγε ότι αν ποτέ αναλάβετε έτερο αξίωμα η σύνταξη του υπουργού θα ανασταλεί . Αυτό που λέμε εμείς είναι ότι όχι μόνο ο νόμος τεκμαίρεται συνταγματικός ούτε καν υπάρχουν λόγοι να αμφισβητηθεί.»

(Ο) Απαράδεκτη παραποίηση γεγονότων και παραπληροφόρηση.

Στο τελευταίο αυτό κεφάλαιο, αποδίδεται στον Γενικό Ελεγκτή ότι παραπληροφορώντας σε σειρά θεμάτων και αλλοιώνοντας τα

γεγονότα, επιχειρεί να δημιουργήσει λανθασμένες εντυπώσεις. Καταγράφονται έξι συγκεκριμένες περιπτώσεις:

(α) Η παραπληροφόρηση σε σχέση με καταγγελία στον INTOSAI.

Αφορά στα γεγονότα που καλύπτουν το Κυπριακό Επενδυτικό Πρόγραμμα, σε σχέση με τα οποία εκτενώς αναφερθήκαμε σε προηγούμενο στάδιο της απόφασής μας. Σύμφωνα με την απάντηση του INTOSAI επί της καταγγελίας, αναγνωρίστηκε ότι ««*the appropriate authorities, in accordance with the Laws of the Republic of Cyprus, **will determine the legality of limitations of access of information»***.

Ο Γενικός Ελεγκτής θέλησε να δώσει άλλη παραπλανητική, κατά τον Αιτητή, διάσταση στο θέμα, εκδίδοντας ανακοίνωση στις 24.2.2021 «*σε σχέση με τα προσκόμματα στην Ανεξαρτησία της, από την εκτελεστική εξουσία*» με υπότιτλο «***Πλήρης δικαίωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας από τον INTOSAI***» και κάλεσε την Κυβέρνηση να αναθεωρήσει την στάση της.

(β) Η παραπλάνηση σε σχέση με την απευθείας ανάθεση δύο συμβάσεων από το Υπουργείο Οικονομικών.

Αφορά στο ζήτημα της απευθείας ανάθεσης δύο συμβάσεων που καταγράψαμε σε προηγούμενο στάδιο και σε καταγγελία του Γενικού Ελεγκτή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εναντίον του Υπουργείου Οικονομικών. Η Ελεγκτική Υπηρεσία, αναφερόμενη στην απάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σημείωσε με ανακοίνωσή της:

«Πράγματι, την 1.2.2023 αποστείλαμε σχετική επιστολή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή από την οποία λάβαμε απάντηση στις 30.3.2023, εκ της οποίας επιβεβαιώνεται ότι:

• η έγκριση που είχε δώσει ο τέως Υπουργός Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου του, για απευθείας ανάθεση των δύο συμβάσεων ήταν παράνομη, και

• η εκ των υστέρων και/ή εκ των προτέρων γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα ότι η απευθείας ανάθεση στις δύο πάνω συμβάσεων ήταν νόμιμη, ήταν εσφαλμένη.»

Προβάλλεται από τον Αιτητή ότι:

«Πουθενά στην απάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υπάρχει κατάληξη, ή έστω κατ' αρχήν εκτίμηση, ότι η έγκριση που είχε

δώσει ο Υπουργός Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου του για απευθείας ανάθεση των δύο συμβάσεων, ήταν παράνομη, όπως η Ελεγκτική Υπηρεσία ισχυρίζεται στην παράγραφο 2 της ανακοίνωσής της. Πουθενά στην απάντησή της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρει ότι η σχετική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ήταν νομικά εσφαλμένη. Αντίθετα, από το περιεχόμενο της απάντησης της Επιτροπής, επιβεβαιώνεται πλήρως η ορθότητα της νομικής βάσης, των αρχών και της νομολογίας στις οποίες εδράζεται η γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν καταλήγει σε διαπίστωση ύπαρξης οιασδήποτε παράβασης εκ μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ούτε κρίνει καν σκόπιμο να εκκινήσει οποιαδήποτε διαδικασία περαιτέρω διερεύνησης για το θέμα. Σε κανένα σημείο της επιστολής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής φαίνεται να υιοθετούνται οι θέσεις του Γενικού Ελεγκτή, όπως αυτές προβάλλονται στην ανακοίνωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας (βλ. **Παράρτημα 63**).»

(γ) Η παραπλάνηση σε σχέση με την καταβολή πολλαπλών συντάξεων στον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα.

Η παραπλάνηση που αποδίδεται στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, έγκειται στη θέση ότι η προβολή από τον Γενικό Ελεγκτή της περίπτωσης του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, ως παράδειγμα για να αναδείξει τη δική του ερμηνεία για την ισχύουσα νομοθεσία, αναφορικά με την παράλληλη καταβολή σύνταξης και μισθού, συνιστά προσπάθεια σπίλωσής του και παραπλάνησης, αφού η

περίπτωση του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα δεν εμπίπτει στις πρόνοιες του σχετικού ***΄Αρθρου 5(3) του περί Συντάξεων (Ορισμένοι Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας) Νόμου, Ν. 49/1980***.

(δ) Η παραπλάνηση σε σχέση με τους τίτλους Αξιωματούχων.

Καταλογίζεται στον Γενικό Ελεγκτή ότι με δημόσιες αναρτήσεις του παραπληροφορεί, αποδίδοντας στην απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου επί του θέματος ερμηνείες που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, με σκοπό να στηρίξει δικές του θέσεις που προωθούσε.

(ε) Η παραπληροφόρηση σε σχέση με πειθαρχική δίωξη λειτουργού της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Σε δημοσίευμα της εφημερίδας «Ο Φιλελεύθερος» με ημερομηνία 3.2.2024, γίνεται αναφορά σε δικαστική απόφαση, σύμφωνα με την οποία, σε πειθαρχική υπόθεση μέλους της Ελεγκτικής Υπηρεσίας:

«Ο Γενικός Ελεγκτής ενήργησε ουσιαστικά υπό όλες τις ιδιότητες προσώπου που λαμβάνει μέρος σε μία πειθαρχική έρευνα. Ενήργησε αρχικά ως καταγγέλλων, ως ερευνών λειτουργός, εξετάζοντας την ηλεκτρονική κατάσταση αλληλογραφίας που ανατέθηκε στον αιτητή, όπως αυτή του αποστάληκε από την αναπληρώτρια διευθύντρια Ελέγχου, ως κατήγορος, αφού ο ίδιος και πάλιν διατύπωσε την πειθαρχική κατηγορία της αμέλειας κατά την εκτέλεση καθήκοντος, ενώ ενήργησε εν τέλει και ως κριτής, αφού διαπίστωσε την διάπραξη του παραπτώματος και επέβαλε σ' αυτόν πειθαρχική ποινή. Με τη διαπίστωση αυτή το Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση της πειθαρχικής του καταδίκης.»

Σε άλλο σημείο του ως άνω δημοσιεύματος, καταγράφονται οι δηλώσεις του Γενικού Ελεγκτή:

«Κληθείς από τον «Φ» να σχολιάσει την απόφαση του Δικαστηρίου, ο Γενικός Ελεγκτής εξέφρασε τον πλήρη σεβασμό του σ΄ αυτήν. Όπως είπε το Δικαστήριο κατέληξε ότι, εάν προϊστάμενος διαπιστώσει ότι ένας υφιστάμενος του είναι αμελής ή παραλείπει να εκτελέσει τα καθήκοντά του ή καθυστερεί να προσέλθει στην εργασίας του κ.λ.π. (που στο νόμο καθορίζονται ως «Πειθαρχικά παραπτώματα δημοσίου υπαλλήλου που μπορούν να εκδικαστούν συνοπτικά από την αρμόδια αρχή»), τότε επειδή το διαπίστωσε ο ίδιος και δεν ήταν προϊόν καταγγελίας, δεν μπορεί να το επιβάλει ο ίδιος τη συνοπτική ποινή επίπληξής που προβλέπει ο Νόμος, αλλά θα θεωρείται ότι έχει κάνει καταγγελία στον εαυτό του εναντίον του υπαλλήλου και τότε κάποιος άλλος, τρίτος, θα εκδικάζει και θα επιβάλλει ποινή. ***Προφανώς αυτό σημαίνει κατάργηση της έννοιας του ιεραρχικού ελέγχου και είναι συνταγή για μια κακή δημόσια υπηρεσία. Η απόφαση θα πρέπει να μελετηθεί από την Κυβέρνηση.*** *Αν, με τη βοήθεια της Νομικής Υπηρεσίας, κριθεί ότι όντως προβλέπει ο Νόμος, τότε ο Νόμος θα πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να αποκατασταθεί η δυνατότητα ιεραρχικού ελέγχου. Διαφορετικά, θα πρέπει να εφεσιβληθεί η απόφαση, ανέφερε.»*

Κατά τον Αιτητή, η πιο πάνω δήλωση του Γενικού Ελεγκτή δεικνύει την πλήρη άγνοια του για βασικές αρχές της φυσικής δικαιοσύνης και τη σχετική νομοθεσία, γεγονός που δεν τον εμποδίζει να παρερμηνεύει και να κατακρίνει δημόσια, κατά απαράδεκτο τρόπο, την απόφαση του Δικαστηρίου, έστω και αν ισχυρίζεται ότι την σέβεται πλήρως, ως η συνήθης πρακτική του.

(στ) Παραπληροφόρηση σε σχέση με τον τέως Επίτροπο Εθελοντισμού.

Γίνεται αναφορά σε τηλεοπτική συνέντευξη του Γενικού Ελεγκτή σε εκπομπή του ΡΙΚ 1 στις 21.3.2024, όπου, απαντώντας σε ερώτημα του δημοσιογράφου για τη σύγκρουση με τον Γενικό Εισαγγελέα, σχολίασε τα ακόλουθα, επικαλούμενος, μεταξύ άλλων, την υπόθεση του πιο πάνω Επιτρόπου:

«Μετά από λίγες μέρες, παίρνω μια επιστολή από τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα όπου με καλούσε πάλι έλεγε ότι εκτρέπομαι από τις εξουσίες μου, ότι είναι απαράδεκτο το ότι διερευνήσαμε αυτό το θέμα, αφής στιγμής καταλάβαμε ότι είχε ποινική πτυχή ***έπρεπε να το***

κλείσουμε τον φάκελο και να το στείλουμε κοντά του για να δει τί θα το κάνει.»

Εν προκειμένω, αποδίδεται στον Γενικό Ελεγκτή προσπάθεια δημιουργίας λανθασμένων εντυπώσεων ως προς τα κίνητρα και τις προθέσεις του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, ο οποίος απλώς τον καλούσε να συμμορφωθεί με σχετικές πρόνοιες της Ποινικής Δικονομίας και τον πληροφορούσε ότι στις περιπτώσεις υπόπτων για διάπραξη ποινικών αδικημάτων αρμόδιο όργανο για διερεύνησή τους είναι η Αστυνομία και όχι ο ίδιος.

ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΜΕΡΩΝ

Στη βάση των πιο πάνω, ο Αιτητής, καλώντας το Συμβούλιο να αποφασίσει αν αποδείχθηκε στην προκειμένη περίπτωση ότι ο Καθ΄ ου η αίτηση επέδειξε ανάρμοστη συμπεριφορά, κατά τη σχετική πρόνοια του Συντάγματος και, συνακόλουθα, ότι θα πρέπει να απολυθεί, έθεσε ότι η υπό κρίση Αίτηση προωθήθηκε «… *μετά από πολλή περίσκεψη, αφού δόθηκε αρκετός χρόνος και αρκετές προειδοποιήσεις προς τον Γενικό Ελεγκτή να παύσει να δρα και να*

αντιδρά ....» μέσω δηλώσεων και αναρτήσεών του κατά τρόπο ανάρμοστο προς το αξίωμά του και επιζήμιο για τον Γενικό Εισαγγελέα και άλλα ΄Οργανα της Πολιτείας. Προβάλλει ότι η συμπεριφορά του Καθ΄ ου η αίτηση, τα τελευταία τέσσερα τουλάχιστο χρόνια, δεν ανταποκρίνεται στα όσα επιτάσσει ο υψηλός Θεσμός που ορίστηκε να υπηρετήσει και «... *δημιουργεί εύλογα την πεποίθηση ότι είναι ακατάλληλος και μη ικανός να συνεχίσει να επιτελεί τα καθήκοντά του με τρόπο δίκαιο, αντικειμενικό, αμερόληπτο και με απώτερο σκοπό την υπεράσπιση του δημοσίου συμφέροντος και εγκυμονεί κινδύνους να περιαγάγει τα αξιώματα και τους θεσμούς γενικότερα σε αναυπποληψία*». Εισηγείται επίσης, ότι ο Γενικός Ελεγκτής, χωρίς οποιαδήποτε αρμοδιότητα, γνωματεύει και, κατά παρέκκλιση ρητών συνταγματικών προνοιών, αμφισβητεί, κατά τρόπο ανοίκειο, τις προβλεπόμενες εκ του Συντάγματος εξουσίες του Γενικού Εισαγγελέα, λαϊκίζοντας και αποδίδοντάς του ευτελή κίνητρα, χρησιμοποιώντας, ταυτόχρονα, δημόσια, προσβλητική, υποτιμητική και απρεπή γλώσσα. Του καταλογίζει, εν γένει, συμπεριφορά που δεν είναι συμβατή με την ύψιστη θέση του Αξιώματος που υπηρετεί.

Αντιδρώντας ο Καθ' ου η αίτηση, τόνισε, κατ' επανάληψη, ότι ουδέποτε κατηγόρησε τον Γενικό Εισαγγελέα ότι είναι διεφθαρμένος ή ότι εν γνώσει του συγκαλύπτει ποινικά αδικήματα και ισχυρίζεται ότι ουδέποτε υπερέβηκε τα επιτρεπτά όρια. Προέβαλε ενώπιον του Συμβουλίου ότι τόσο ο Αιτητής, όσο και ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα «*… διακατέχονται από προσωπικό μένος, σε βαθμό μανίας, κατά του Γενικού Ελεγκτή*» και ότι ο Γενικός Εισαγγελέας «*… με το αιτιολογικό ότι είναι προασπιστής δημοσίου συμφέροντος, χρησιμοποιεί καταχρηστικά το αξίωμά του για να με τιμωρήσει για καθαρά προσωπικούς λόγους*». Περαιτέρω, υπό το φως αυτών των δεδομένων, εξηγεί την καταχώρηση της υπό κρίση Αίτησης ως το αποτέλεσμα της διαβίβασης καταγγελιών του, τον Μάϊο του 2023, εναντίον του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα στην Αρχή κατά της Διαφθοράς και σε «*υποβόσκουσα εμμονή*» και «*προσωπικό μένος*» του Αιτητή εναντίον του, απόρροια της τεράστιας διαφοράς στην εικόνα των δύο Θεσμών στα μάτια της κοινωνίας, αφού, διαχρονικά, η αξιοπιστία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας παραμένει σε πολύ υψηλά επίπεδα, σε αντίθεση με την αντίληψη της κοινωνίας ως προς την αξιοπιστία της Νομικής Υπηρεσίας, η οποία βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Αποδίδει στους επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας προσπάθεια

φίμωσης και κατασυκοφάντησής του, διαστρέβλωσης κάθε αναφοράς και ενέργειάς του, με σκοπό να τον απομακρύνουν από τη θέση του και ότι καταβάλλουν συνεχώς προσπάθεια παρεμπόδισης του συνταγματικού έργου, το οποίο επιτελεί. Δικαιολογεί τις όποιες ενέργειές του ως απόλυτα επιτρεπτή έκφραση απόψεων, ως αντίδραση στην, ανωτέρω, εξωθεσμική, συμπεριφορά του Γενικού Εισαγγελέα και ως ανάγκη προάσπισης της απαιτούμενης ανεξαρτησίας του θεσμού τον οποίο τάχτηκε να υπηρετεί. Ανεξαρτησία, η οποία τίθεται σε κίνδυνο, λόγω της συνταγματικής διάστασης του, διττού, ρόλου του Γενικού Εισαγγελέα – ως νομικού συμβούλου της Δημοκρατίας και κατήγορου, κατά το ***΄Αρθρο 113.1 και 2***, αντίστοιχα, ***του Συντάγματος*** - και από τις συνεχείς, ως θέτει, παρεμβάσεις της πλευράς του Αιτητή στο έργο του.

Υπό το πρίσμα όλων των πιο πάνω, ζητά την απόρριψη της Αίτησης, ως καταχρηστικής, υποβάλλοντας ότι όλοι οι λόγοι που την καλύπτουν είναι παντελώς αβάσιμοι και εκφράζοντας την άποψη ότι *«… η συμπεριφορά μου, όχι μόνο δεν είναι ανάρμοστη, αλλά αντίθετα είναι υποδειγματική, αφού αναβάθμισα τον Θεσμό της Ελεγκτικής Υπηρεσίας …».*

ΑΝΑΓΚΑΙΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Προτού παραθέσουμε τη νομική προσέγγιση που καλύπτει την υπό εξέταση Αίτηση και τα χαρακτηριστικά που περιβάλλουν τον όρο «ανάρμοστη συμπεριφορά» όπως ο όρος αυτός απαντάται στο Σύνταγμά μας, θα αναφερθούμε στο μαρτυρικό υλικό που διέπει την ένσταση και στις ανάλογες, κατά κεφάλαιο, προσεγγίσεις του Καθ΄ ου η αίτηση, προκειμένου να τις εντάξουμε στο όλο πλαίσιο αξιολόγησης των ενώπιον του Συμβουλίου δεδομένων.

Κατ΄ αρχάς, όμως, κάποιες γενικές επισημάνσεις, σχετικές με μεγάλο εύρος του συνόλου του μαρτυρικού υλικού και των προσεγγίσεων των δύο πλευρών:

Δεν τελούν υπό εξέταση, ούτε και θα απασχολήσουν το Συμβούλιο, η ορθότητα των γνωματεύσεων του Γενικού Εισαγγελέα και οι διαφορετικές απόψεις ή γνώμες επί της ερμηνείας νομοθετικών διατάξεων. Ούτε και συνιστά αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας η επίλυση αμφισβήτησης ή σύγκρουσης εξουσίας ή αρμοδιότητας

μεταξύ οργάνων της Δημοκρατίας, κατά τα διαλαμβανόμενα στο ***Άρθρο 139 του Συντάγματος***, η επίκληση του οποίου, όπως θα εξηγήσουμε σε κατοπινό στάδιο, θα έπρεπε να είχε ήδη, προ καιρού, λάβει χώραν από το επηρεαζόμενο Όργανο, εν προκειμένω, από τον Γενικό Ελεγκτή.

Ούτε το ζήτημα της ανεξαρτησίας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και η εμβέλεια των εξουσιών της για λήψη πληροφοριών προς εκπλήρωση των συνταγματικών της υποχρεώσεων, το οποίο συνδέεται με την μαρτυρία που προσφέρθηκε σε σχέση με τον INTOSAI, ενέχει ιδιαίτερη σημασία για σκοπούς της υπό κρίση Αίτησης. Τούτο, διότι, αφενός, δεν τελούν υπό αμφισβήτηση, άλλωστε είναι και συνταγματικά κατοχυρωμένες, οι εξουσίες και η ανεξαρτησία του Θεσμού της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και, αφετέρου, σε περίπτωση αμφισβήτησης εξουσιών, μόνη οδός θα έπρεπε να ήταν η προσφυγή στο μηχανισμό που προβλέπεται από το ***Άρθρο 139.***

Στο ***Μέρος VI, Κεφάλαιον II, Άρθρα 115, 116 και 117, του Συντάγματος*** της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθορίζονται και ρυθμίζονται ο ρόλος και οι εξουσίες του Γενικού Ελεγκτή.

Κατατάσσεται στους ανεξάρτητους αξιωματούχους της Δημοκρατίας οι οποίοι διορίζονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και προΐσταται της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Είναι μόνιμος δημόσιος υπάλληλος της Δημοκρατίας και δεν απολύεται από τη θέση του παρά μόνο υπό τους ίδιους όρους και κατά τον ίδιο τρόπο που καλύπτουν τους Δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Όπως και στην απόφαση ***Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας και Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας ν. Υπουργός Οικονομικών και Υπουργείο Οικονομικών, υπόθεση αρ. 1/2022, ημερ. 20.2.2023***, σημείωσε το Ανώτατο Δικαστήριο:

«*Οι εξουσίες και αρμοδιότητες (του Γενικού Ελεγκτή) εκπορεύονται, εν προκειμένω, από το ίδιο το Σύνταγμα. ….. Οι συνταγματικές πρόνοιες, κατά τρόπο σαφέστατο, προβλέπουν τα όρια εξουσίας …*».

Κατ᾽ ακολουθίαν της πρώτης παραγράφου του ***'Αρθρου 116***, ο Γενικός Ελεγκτής «*… ελέγχει εν ονόματι της Δημοκρατίας πάσαν πληρωμήν ή είσπραξιν και πάντα λογαριασμόν χρηματικών διαθεσίμων ή λοιπού ενεργητικού ή αναληφθεισών υπό της Δημοκρατίας ή διά λογαριασμόν αυτής υποχρεώσεων, του οποίου η διαχείρισις γίνεται υπό*

της Δημοκρατίας ή εν ονόματι αυτής θεωρών και ελέγχων συνάμα πάντα τοιούτον λογαριασμόν. Προς τον σκοπόν τούτον έχει το δικαίωμα της επιθεωρήσεως απάντων των σχετικών προς τοιούτους λογαριασμούς βιβλίων, αρχείων και καταστάσεων και των τόπων ένθα φυλάσσεται το περί ού ο λόγος ενεργητικόν.». Περαιτέρω, στη βάση της δεύτερης παραγράφου του ιδίου 'Αρθρου, ασκεί οποιαδήποτε άλλη εξουσία, υπηρεσίαν ή καθήκον, όπως καθορίζεται ή ανατίθεται σε αυτόν διά νόμου.

Πέραν των πιο πάνω συνταγματικών προνοιών, τα βασικότερα νομοθετήματα που ορίζουν τις αρμοδιότητες και εξουσίες της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και των επικεφαλής της είναι ο ***περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμος, Ν.113(Ι)/2002*** και ο ***περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμος, Ν. 20(Ι)/2014***.

Μέσα στο πιο πάνω νομοθετικό πλαίσιο η Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας, ως ανεξάρτητη κατά το Σύνταγμα υπηρεσία μη υπαγόμενη εις οιονδήποτε υπουργείον ('***Αρθρο 115.2***), είναι

επιφορτισμένη με τον έλεγχο της δημοσιονομικής και λογιστικής διαχείρισης του Κράτους. Ασκώντας τις εξουσίες της λειτουργεί σύμφωνα με τα πρότυπα του INTOSAI και το πλαίσιο Επαγγελματικών Διακηρύξεων που εκδίδει ο εν λόγω οργανισμός, αποστολή του οποίου είναι να υποστηρίζει τα μέλη του, ήτοι τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα, εν προκειμένω την Ελεγκτική Υπηρεσία, ώστε να συμβάλλουν αποτελεσματικά στη λογοδοσία του δημόσιου τομέα, προωθώντας τη δημόσια διαφάνεια και καλή διακυβέρνηση και ενισχύοντας την οικονομία, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των κυβερνητικών προγραμμάτων προς όφελος όλων.

Καταγράψαμε τα πιο πάνω προκειμένου το Συμβούλιο να δώσει έμφαση στην ανεξαρτησία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και να επιβεβαιώσει τις εκ του Συντάγματος εξουσίες της, προς αποφυγή οποιασδήποτε παρερμηνείας, αλλά και προκειμένου να επικεντρωθούμε στην ουσία της ενώπιόν μας Αίτησης. Τονίζουμε με έμφαση ότι ο υπέρτατος νόμος του Κράτους μας δεν κατοχυρώνει απλώς την ανεξαρτησία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και των επικεφαλής της, αλλά διασφαλίζει και το δικαίωμα της επιθεώρησης

όλων των σχετικών λογαριασμών, βιβλίων, αρχείων και καταστάσεων, προκειμένου να διευκολύνει το έργο ελέγχου που διενεργεί. Συνεπώς, το Σύνταγμα και οι σχετικοί νόμοι ανταποκρίνονται στα υψηλότερα επίπεδα διασφάλισης ορθής και άμεμπτης λειτουργίας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, όπως και όλα τα Πρότυπα επιτάσσουν.

Κατά προέκταση, υπογραμμίζουμε, ούτε και η άσκηση των εκ του Συντάγματος αρμοδιοτήτων και εξουσιών του Γενικού Ελεγκτή και η, εντός των επιτρεπτών ορίων, προάσπιση της ανεξαρτησίας του και η επιβεβλημένη πληροφόρηση του κοινού για το όλο έργο της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, θα ήταν δυνατό να αποτελέσουν λόγο στήριξης θέσης περί ανάρμοστης συμπεριφοράς.

Ούτε και κρίνεται ο Γενικός Ελεγκτής από το γεγονός και μόνο της επαναλαμβανόμενης, με κάθε ευκαιρία, άποψής του, προς διαφύλαξη της υπόστασης της θέσης που υπηρετεί, σύμφωνα με την οποία, ο θεσμικός ρόλος του Γενικού Εισαγγελέα, όπως διασφαλίζεται από τον συντακτικό νομοθέτη, επηρεάζει τη δική του συνταγματική εξουσία για έλεγχο, λόγω, ως η γνώμη του, της διπλής ιδιότητας του Γενικού Εισαγγελέα, συμβούλου και δημόσιου

κατήγορου. Κατά τον Γενικό Ελεγκτή, το γεγονός ότι καμία ποινική δίωξη δεν μπορεί να ασκηθεί χωρίς τη συγκατάθεση του Γενικού Εισαγγελέα, αποτρέπει την τιμωρία, για ενδεχόμενη διάπραξη ποινικού αδικήματος, όποιου ελεγχόμενου φορέα αρνείται, κατόπιν συμβουλής του Γενικού Εισαγγελέα, πρόσβαση στην αναγκαία για σκοπούς ελέγχου από την Ελεγκτική Υπηρεσία πληροφόρηση, καθιστώντας, ουσιαστικά, αδύνατη την εκπλήρωση του έργου της.

Εντέλει, ό,τι βασικά τίθεται προς εξέταση για σκοπούς της υπό κρίση Αίτησης, δεν είναι η εντός της θεσμικής τάξης έκφραση γνώμης ή διαφορετικής άποψης, επί σειράς θεμάτων, αλλά ο τρόπος και το ύφος αμφισβήτησης και αντίδρασης του Καθ΄ ου η αίτηση και η όλη συμπεριφορά του σε σχέση με κάθε προβαλλόμενη περίπτωση. Τούτο, προκειμένου να αποφασιστεί κατά πόσον ήταν συμπεριφορά κατώτερη των περιστάσεων της θέσης που υπηρετεί, σε βαθμό που η τυχόν μεμπτότητά της να εμπίπτει στα όρια της εκ του Συντάγματος καθοριζόμενης ως ανάρμοστης. Τέτοιας δηλαδή μορφής, που κατ΄ εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, να έχει ως μόνη συνέπεια την απόλυσή του.

Προκειμένου να αποφασισθεί ως ανωτέρω, επανερχόμαστε στα γεγονότα της ενώπιόν μας Αίτησης, δεδομένου ότι τα ιδιαίτερα περιστατικά της κάθε περίπτωσης είναι ο αποφασιστικός παράγοντας προς κατάληξη.

ΠΑΡΑΘΕΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ / ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΑΤΕΡΩΘΕΝ ΘΕΣΕΩΝ.

Μια γενική τοποθέτηση καλύπτει το σύνολο της πρώτης γραμμής άμυνας του Καθ΄ ου η αίτηση: Προβάλλει ότι η όλη συμπεριφορά που του αποδίδεται ήταν η συνέχεια και το άμεσο αποτέλεσμα των επιθέσεων που δεχόταν η Υπηρεσία του και ο ίδιος προσωπικά από τη Νομική Υπηρεσία και δη από τους επικεφαλής της, Γενικό Εισαγγελέα και τον Βοηθό. Θέτει, ως ήδη λέχθηκε, ότι η όποια αντίδρασή του, αποκλειστικό σκοπό είχε την προάσπιση της ανεξαρτησίας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, την ενάσκηση και διαφύλαξη της αρμοδιότητας που εκ του Συντάγματος, του Νόμου και των Προτύπων της παρέχεται και την ενημέρωση του κοινού ως προς το έργο της Υπηρεσίας του και τους κινδύνους που ελλοχεύουν από εξωγενείς παρεμβάσεις. Σε καμία περίπτωση δεν υπερέβηκε τα

επιτρεπτά όρια, ούτε και στοχοποιήθηκαν άλλες κρατικές υπηρεσίες και δη η Νομική Υπηρεσία και οι επικεφαλής της, το έργο των οποίων αναγνωρίζει και σέβεται.

Με τη βασική αυτή υπερασπιστική γραμμή κατά νουν, προχωρούμε σε πιο λεπτομερή αντιπαραβολή, κατά ενότητα, των τοποθετήσεων του Γενικού Ελεγκτή ως προς τα γεγονότα – κατ΄ ουσίαν, όπως ήδη λέχθηκε, αδιαμφισβήτητα - τις προεκτάσεις και τη σημασία που τους αποδίδει, καταγράφοντας, ταυτόχρονα και την ανάλογη αξιολόγηση του Συμβουλίου.

Σχολιάζοντας τη μαρτυρία του Καθ΄ ου η αίτηση, δεν θα απασχολήσουν το Συμβούλιο οι υποκειμενικές θεωρήσεις του ως προς τον, κατά περίπτωση, τρόπο ενέργειάς του. Οι πράξεις και ενέργειές του «... *πρέπει να εξεταστούν κατά αντικειμενικό και όχι υποκειμενικό τρόπο ...*» (***Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας (Αρ. 7) (2015) 3 ΑΑΔ 484, 508***. Στη συνέχεια θα αναφέρεται ως η υπόθεση ***Ερωτοκρίτου***, το αποτέλεσμα της οποίας απασχόλησε και το ΕΔΑΔ, το οποίο την απέρριψε, ***Erotocritou v. Cyprus, App. no. 15783/16, ημερομηνίας 25.5.2021***).

(A) Αναφορές εναντίον Γενικού Εισαγγελέα και Υπουργείου Άμυνας.

Με αναφορά στα δεδομένα που καλύπτουν την παρούσα ενότητα, ο Καθ᾽ ου η αίτηση προέβαλε ότι ουσιαστικά ο Γενικός Εισαγγελέας, παρά το γεγονός ότι αναγνωρίζει πως η εξέταση ενός θέματος που οδηγεί σε σπατάλη δημοσίων πόρων εμπίπτει στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, προέβη ο ίδιος σε αξιολόγηση στοιχείων και αποφάνθηκε ότι δεν διαπιστώνεται αύξηση αναγκών/δαπανών. Συνεπώς, αντί να επιτραπεί στην Ελεγκτική Υπηρεσία, ως η καθ᾽ ύλην αρμόδια, να προβεί στην αξιολόγηση διαπίστωσης ή όχι σπατάλης, ο Γενικός Εισαγγελέας, ανεπίτρεπτα, την υποκατέστησε, δικαιολογώντας έτσι τη μη παραχώρηση των απαιτούμενων στοιχείων στην Ελεγκτική Υπηρεσία.

Ως προς το ζήτημα της αναφοράς σε «συγκάλυψη», ο Γενικός Ελεγκτής κατέθεσε ότι ουδέποτε κατηγόρησε τον Γενικό Εισαγγελέα για συγκάλυψη οποιουδήποτε ποινικού αδικήματος, ούτε και αμφισβήτησε το ανέλεγκτο συνταγματικό δικαίωμά του για να

αποφασίζει σε σχέση με οποιαδήποτε ποινική δίωξη. Επεξήγησε ότι η υπό συζήτηση αναφορά παρέπεμπε στο θεσμικό θέμα των προβλεπομένων εκ του Συντάγματος εξουσιών τις οποίες έχει ο Γενικός Εισαγγελέας και του ανέλεγκτου της κρίσης του, γεγονός το οποίο παρεμποδίζει το έργο της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Προς επιβεβαίωση της θέσης του αυτής παρέπεμψε σε συνέντευξή του, τεκμήριο 9, όπου, σε σχετική ερώτηση κατά πόσον υπονοούσε ότι ο Γενικός Εισαγγελέας είναι διεφθαρμένος, το αρνήθηκε κατηγορηματικά, απαντώντας: «*Ούτε πιστοποιητικά εντιμότητας δίνουμε, ούτε πιστοποιητικά ανεντιμότητας δίνουμε. Ο καθένας μας είναι έντιμος πολίτης. Μόνο κάποιον ο οποίος καταδικάζεται από δικαστήριο μπορεί κάποιος να τον χαρακτηρίσει ανέντιμο. Αλλά τονίζω, ότι, οι όποιες μας διαφορές δεν σημαίνει ότι είναι επειδή θεωρούμε κάποιον ανέντιμο.*».

Σε προηγούμενο στάδιο της απόφασής μας παραθέσαμε με λεπτομέρεια το ιστορικό που καλύπτει το παρόν κεφάλαιο. Υπενθυμίζουμε ότι οι επίμαχες επιστολές του Γενικού Ελεγκτή προς τον Γενικό Εισαγγελέα αφορούσαν αίτημα ποινικής δίωξης του Υπουργού Άμυνας και άλλων προσώπων και κοινοποιήθηκαν στους,

Υπουργό ΄Αμυνας, Πρόεδρο και Μέλη Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Παρακολουθήσεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών και Επιτροπής ΄Αμυνας, Αρχηγό ΓΕΕΦ και Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς. Σε αυτές γινόταν σαφής αναφορά περί του ενδεχομένου η τοποθέτηση οπλιτών στο Υπουργείο ΄Αμυνας να σχετίζεται με πράξεις διαφθοράς κατά παράβαση του ***΄Αρθρου 105Α του Ποινικού Κώδικα Κεφάλαιο 154*** και/ή με κατάχρηση εξουσίας κατά παράβαση του ***΄Αρθρου 105*** του εν λόγω Κώδικα.

Με αυτά ως δεδομένα, στις αναφορές περί «… *εκ των προτέρων ή εκ των υστέρων κάλυψη*», που αφορούσαν τον Γενικό Εισαγγελέα, το μόνο νόημα που μπορεί να αποδοθεί είναι η πραγματική έννοια που τις καλύπτει, όπως αντικειμενικά αναδύεται, ήτοι ότι ο Γενικός Εισαγγελέας, ασκώντας τις εκ του Συντάγματος εξουσίες του, προσφέρει προστασία σε τρίτα πρόσωπα, εν προκειμένω στον Υπουργό ΄Αμυνας, προς διάπραξη ποινικών αδικημάτων.

Οι εκ των υστέρων τοποθετήσεις του Γενικού Ελεγκτή, σε τηλεοπτική εκπομπή, αλλά ακόμη και ενώπιον του Συμβουλίου, δεν διαφοροποιούν το ζήτημα. ΄Ο,τι έχει σημασία είναι το πραγματικό,

αντικειμενικά ξεκάθαρο, νόημα των επίμαχων φράσεων κατά τον κρίσιμο χρόνο της κοινοποίησής τους και σε σειρά άλλων προσώπων, ως ανωτέρω. Δηλώσεις, τη σημασία και τη σοβαρότητα των οποίων γνώριζε ο Γενικός Ελεγκτής, ένα ιδιαίτερα ευφυές άτομο, άριστος γνώστης της ελληνικής γλώσσας, ως τούτο καταδείχθηκε ξεκάθαρα, τόσο μέσα από τα κείμενα των επιστολών του που κατατέθηκαν ενώπιόν μας ως τεκμήρια, όσο και από την προφορική χρήση του λόγου στη μακράν αντεξέτασή του.

(Β) Αναφορές εναντίον Γενικού Εισαγγελέα και Υπουργείου Οικονομικών.

Σε σχέση με την παρούσα ενότητα θα μπορούσε να καταγραφεί ως συνοπτική θέση της πλευράς του Καθ' ου η αίτηση ότι το όλο ζήτημα συνιστά απλώς και μόνο διαφορετική άποψη μεταξύ του Γενικού Εισαγγελέα και του ιδίου σε σχέση με δύο δημόσιες συμβάσεις. Είναι η προέκταση των θέσεων του Γενικού Ελεγκτή και πάλιν ότι ο διπλός ρόλος του Γενικού Εισαγγελέα, Νομικού Συμβούλου της Δημοκρατίας και Δημόσιου Κατήγορου, προκαλεί στην πράξη

αδυναμία λογοδοσίας όσων παραβιάζουν το εθνικό ή ενωσιακό δίκαιο.

΄Ο,τι είναι σημαντικό στην προκειμένη περίπτωση, όπως και σε όλο το φάσμα των ενώπιον του Συμβουλίου περιπτώσεων, δεν είναι η έκφραση διαφορετικής γνώμης ή η αντίθετη αντίληψη ως προς τη νομική διάσταση ενός θέματος. Είναι ο τρόπος και το ύφος που εκφράζεται η όποια διαφωνία και οι προεκτάσεις που δίδονται. Όπως και στο αμέσως προηγούμενο κεφάλαιο, που αφορούσε το Υπουργείο ΄Αμυνας, η άσκηση των εκ του Συντάγματος εξουσιών του Γενικού Εισαγγελέα να μην προχωρήσει στη διερεύνηση οποιουδήποτε ποινικού αδικήματος, είχε ως αποτέλεσμα, για ακόμη μια φορά, το σαφές υπονοούμενο από την πλευρά του Γενικού Ελεγκτή περί συγκάλυψης ποινικών αδικημάτων από την πλευρά του Γενικού Εισαγγελέα και περί καθοδήγησης εκ μέρους του του Υπουργείου Οικονομικών στη λήψη παράνομων αποφάσεων.

(Γ) Αναφορές εναντίον Γενικού Εισαγγελέα και Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα σε σχέση με το θέμα των πολιτογραφήσεων.

Όπως και σε κάθε επιμέρους ενότητα, το κοινό έδαφος γεγονότων, όπως αυτό αποτυπώνεται στα ενώπιον του Συμβουλίου κατατεθέντα τεκμήρια, συνιστά στέρεα βάση εξαγωγής συμπερασμάτων. Είναι γι΄ αυτό το λόγο που η προσπάθεια του Γενικού Ελεγκτή να αποδώσει και στην υπό συζήτηση περίπτωση την έννοια ότι αφορά και καλύπτει απλώς και μόνο διαφορά γνώμης μεταξύ των Θεσμών της Νομικής Υπηρεσίας και της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, όπως επίσης και παρεμπόδιση λήψης απαραίτητων πληροφοριών, πέντε φακέλων του Υπουργείου Εσωτερικών, δεν θεμελιώνεται στα ενώπιόν μας γεγονότα και από τη σημασία που αυτά ενέχουν.

Προέκυψε με σαφήνεια ότι η θέση του Γενικού Ελεγκτή περί παρεμπόδισης του έργου του δεν είχε έρεισμα. Αντιθέτως, παρέμεινε χωρίς αντίκρουση το ιστορικό που καλύπτει την υπό εξέταση ενότητα και η θέση του Γενικού Εισαγγελέα ότι όχι μόνο οι πέντε φάκελοι αλλά το σύνολό τους ήταν στη διάθεση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας μετά την έκδοση του πορίσματος της Επιτροπής Νικολάτου. Προς τούτο κλήθηκε από λειτουργό της Νομικής Υπηρεσίας, σε τρεις περιπτώσεις, λόγω κατ΄ εξακολούθηση, μη προηγούμενης

ανταπόκρισης, η Ελεγκτική Υπηρεσία όπως παραλάβει το υπό αναφορά υλικό.

Υπό τις συνθήκες αυτές και με δεδομένο το αδιαμφισβήτητο ιστορικό, παρέμειναν μετέωρες οι καταγγελίες που εκτόξευσε ο Γενικός Ελεγκτής, τόσο εις βάρος του Γενικού Εισαγγελέα - αμφισβητώντας ακόμη και γνωματεύσεις του, στις οποίες αρμοδίως επισήμαινε τους κινδύνους που ελλόχευαν από τυχόν παράλληλη έρευνα, ως προς το έργο της Ερευνητικής Επιτροπής που βρισκόταν σε εξέλιξη - όσο και εις βάρος της Εκτελεστικής Εξουσίας γενικότερα, κατηγορώντας για παρακώλυση του έργου του και εξυπηρέτηση αλλότριων σκοπών και σύσταση Ερευνητικής Επιτροπής με στόχευση την αποφυγή του δικού του ελέγχου «*… τον οποίο ήθελαν πάσι θυσία να αποφύγουν*». Καταγγελίες που έλαβαν τη μορφή επιστολών, δηλώσεων στα μέσα ενημέρωσης και στα κοινωνικά δίκτυα.

Όλα τα πιο πάνω κατ᾽ επίκληση ενός πρόδηλα αβάσιμου ισχυρισμού περί παρεμπόδισης ελέγχου από την Υπηρεσία του και μιας αδικαιολόγητης εμμονής για δημοσίευση ενδιάμεσης έκθεσης, αδιαφορώντας για τυχόν επιπτώσεις στο έργο της Ερευνητικής

Επιτροπής, όπως ο καθ' ύλην αρμόδιος Γενικός Εισαγγελέας γνωμάτευε και τον πληροφορούσε. Επιπρόσθετα, παρά το ότι δεν καταδείχθηκε κανένας κίνδυνος ως προς το ανεξάρτητο της Ελεγκτικής Υπηρεσίας ή γενικότερα από την όποια καθυστέρηση παροχής των φακέλων στην Ελεγκτική Υπηρεσία και δημοσιοποίηση, σε κατοπινό στάδιο, της δικής της έκθεσης.

Όπως και σε κάθε άλλη ενότητα περιοριζόμαστε στο στάδιο αυτό στην αξιολόγηση των βασικών στοιχείων που καλύπτει το κάθε κεφάλαιο, με την επιφύλαξη να επανέλθουμε ως προς την αποτίμηση και τις προεκτάσεις στο αμέσως επόμενο στάδιο, αυτό των συμπερασμάτων μας.

(Δ) Αναφορές εναντίον Πανεπιστημίου Κύπρου, του Πρύτανη Δρα Χριστοφίδη και της θυγατέρας του και του Δρα Χρ. Πισσαρίδη.

Ως προς το ζήτημα του Πρύτανη, η θέση του Γενικού Ελεγκτή είναι ότι διαβίβασε καταγγελία στον Γενικό Εισαγγελέα για κατάχρηση εξουσίας. Ουδέποτε καταλόγισε στον Πρύτανη τη διάπραξη

οποιουδήποτε αδικήματος, παρά μόνο αναφέρθηκε σε παράνομη απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου. Η απόφαση του Γενικού Εισαγγελέα να μην προχωρήσει η ποινική διερεύνηση της καταγγελίας έγινε σεβαστή ως απόλυτο και ανέλεγκτο συνταγματικό δικαίωμά του.

Θα πρέπει βεβαίως να υπομνησθεί ότι ο Γενικός Ελεγκτής, όπως ξεκάθαρα προκύπτει από την επιστολή του ημερομηνίας 6.10.2022, προς τον Γενικό Εισαγγελέα, τεκμήριο 18Δ, αναφέρεται, με παραπομπή σε σχετική νομολογία, στο ποινικό αδίκημα της κατάχρησης εξουσίας που προβλέπεται από το ***Άρθρο 105 του Ποινικού Κώδικα***. Αβίαστα επίσης προκύπτει ότι παρά τις προηγούμενες διαβεβαιώσεις του προς τον Γενικό Εισαγγελέα ότι μετά τη γνωμάτευσή του «... *το θέμα για μας έχει κλείσει και ο δικός μας ρόλος έχει ολοκληρωθεί*», επανήλθε και μάλιστα δημόσια σε πρωινή τηλεοπτική εκπομπή, στις 24.2.2023, εμμένοντας στα περί κατάχρησης εξουσίας και με αναφορές στον Γενικό Εισαγγελέα και τις ανέλεγκτες εξουσίες του *«Άρα είναι η μια περίπτωση στην οποία εμείς λέμε ότι κάποιος, κατ' εμάς, καταχράστηκε την εξουσία του και έβλαψε το Δημόσιο, γιατί κάποια άτομα, πολλά, 500 άτομα,*

πληρώθηκαν χωρίς να δουλέψουν. Αυτό σημαίνει απώλεια δημόσιου χρήματος.». Συμπληρώνοντας, με σαφές υπονοούμενο αμφισβήτησης της γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα *«Δεν υπάρχει οποιαδήποτε τιμωρία.»*.

Ως προς το θέμα του Νομπελίστα, η προσέγγιση του Γενικού Ελεγκτή είναι ότι απαγορευόταν η απασχόλησή του ως συνταξιούχου. Θα πρέπει βεβαίως να σημειώσουμε ότι η όλη σημασία της συγκεκριμένης ενότητας είναι η παραγνώριση των απόψεων του Πανεπιστημίου Κύπρου, οι επαναλαμβανόμενες, αχρείαστα, δημόσιες τοποθετήσεις του Γενικού Ελεγκτή και η δημόσια αντιπαράθεση που προκλήθηκε, με όλες τις προβλεπτές συνέπειες για ένα ακαδημαϊκό ίδρυμα του επιπέδου του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Τέλος οι αναφορές εναντίον της θυγατέρας του Πρύτανη και περί ύπαρξης σύγκρουσης συμφέροντος, δικαιολογήθηκαν από τον Γενικό Ελεγκτή στη βάση ότι εμπίπτουν στα πλαίσια διενέργειας του νενομισμένου ελέγχου σε ελεγχόμενο οργανισμό του ευρύτερου δημόσιου τομέα, συγκεκριμένα του Πανεπιστημίου Κύπρου. Πλην

όμως δεν είναι δυνατό να παραγνωρισθεί ότι η εμπλοκή εκ μέρους του στο όλο ζήτημα της θυγατέρας, ακολούθησε τα όσα προηγήθηκαν σε σχέση με τις δημόσιες αντιπαραθέσεις του με τον Πρύτανη/πατέρα και χωρίς να μεταφέρονται κατά αντικειμενικό τρόπο τα γεγονότα που κάλυπταν την εργοδότηση της συγκεκριμένης επιστήμονος, όπως επεξηγήθηκαν από την ανακοίνωση του Κέντρου Αριστείας. Με αποτέλεσμα να δίδεται τροφή για ανυπόστατα σχόλια στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και να εκτίθεται, ως «παράλληλη απώλεια» των αντιπαραθέσεων με τον Πρύτανη/πατέρα, ένα άλλο πρόσωπο, μια επιστήμονας, η κόρη του.

(Ε) Προηγούμενη στάση και τοποθετήσεις του Γενικού Ελεγκτή ως προς τις γνωματεύσεις του τέως Γενικού Εισαγγελέα Κώστα Κληρίδη – η μεταβολή της στάσης αυτής και η σχέση του Γενικού Ελεγκτή με τον τέως Γενικό Εισαγγελέα.

Αντιδρώντας ως προς τις αναφορές του Αιτητή σε σχέση με το παρόν κεφάλαιο, ο Γενικός Ελεγκτής προώθησε τη θέση ότι οι φιλικές σχέσεις που διατηρούσε με τον τότε Γενικό Εισαγγελέα Κώστα

Κληρίδη *«… ουδέποτε ήταν αιτία υπόσκαψης της ανεξαρτησίας των Υπηρεσιών τους»*. Αντιθέτως, ήταν υποβοηθητικές προς την προώθηση του δημόσιου συμφέροντος, αφού, ως απότοκο της καλής σχέσης και συνεργασίας, ήταν η προσαγωγή στα Δικαστήρια πολλών υποθέσεων διαφθοράς και η καταδίκη δημοσίων προσώπων. Τόνισε με έμφαση ότι ουδεμία γνωμάτευση του κ. Κληρίδη ήταν τέτοια που να είχε ως αποτέλεσμα την υπόσκαψη της ανεξαρτησίας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Η μεταξύ τους συνεργασία ήταν βασισμένη στον αμοιβαίο σεβασμό και εκτίμηση και υπό αυτές τις συνθήκες το θέμα του ανέλεγκτου του Γενικού Εισαγγελέα σε σχέση με ποινικές διώξεις και η ταύτιση σε ένα πρόσωπο των ιδιοτήτων του Νομικού Συμβούλου και Δημόσιου Κατήγορου ουδέποτε δημιούργησαν θέμα στην ανεξαρτησία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και ουδέποτε «… *τα αντιλήφθηκα ως δομικά προβλήματα του Συντάγματος.*».

Προέβαλε, σε αντιδιαστολή, ότι, παρά την δική του προσπάθεια και το σεβασμό που επιδεικνύει στο Θεσμό του Γενικού Εισαγγελέα, δημιουργήθηκαν μεταξύ τους προστριβές, κατά κύριο λόγο στην προσπάθειά του να διαφυλάξει την ανεξαρτησία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και την απρόσκοπτη πρόσβαση στην πληροφόρηση.

Προεκτείνοντας, έθεσε ότι οι νυν επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας έδωσαν λαβή στη δημιουργία διαδοχικών ρήξεων με την Ελεγκτική Υπηρεσία και ότι ο ίδιος ήταν αποδέκτης προσβολών και υποτίμησης με δημόσιες δηλώσεις και επιστολές από τη Νομική Υπηρεσία.

Όπως κατ΄ επανάληψη είχε την ευκαιρία να τονίσει το Συμβούλιο, η ενώπιόν του διαδικασία δεν αφορά στην εκδίκαση της έκφρασης διαφορετικής άποψης ως προς την έκταση των αρμοδιοτήτων μιας υπηρεσίας ή την ορθότητα οιασδήποτε γνωμοδότησης. Ούτε βεβαίως αφορά το Συμβούλιο το επίπεδο των προσωπικών σχέσεων των επικεφαλής των υπό συζήτηση Θεσμών, της Νομικής και Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Οι μεταξύ τους, όμως, σχέσεις, σε θεσμικό επίπεδο, θα έπρεπε να ήταν άριστες. ΄Οχι ως θέμα προσωπικής επιλογής, αλλά ως αυτονόητη ευθύνη και οφειλή προς τους Θεσμούς που υπηρετούν και το δημόσιο συμφέρον που καλούνται να εξυπηρετήσουν.

Υπό το πρίσμα αυτό, η διάσταση που επιχείρησε να θέσει ενώπιον του Συμβούλιου η πλευρά του Γενικού Ελεγκτή ως προς τη σημασία των γεγονότων που καλύπτουν την παρούσα ενότητα δεν μας βρίσκει σύμφωνους. Επεξηγούμε σχετικά:

Είναι σημαντικό να επισημάνουμε τον τρόπο αντίληψης και αντίδρασης του Γενικού Ελεγκτή σε ό,τι αφορά το θεσμικό ζήτημα της σημασίας και της όλης υπόστασης των γνωματεύσεων του Γενικού Εισαγγελέα, ζήτημα για το οποίο εκτενέστερη αναφορά θα γίνει σε μεταγενέστερο, τελικό, στάδιο της απόφασής μας.

Όταν πληροφορήθηκε ο τέως Γενικός Εισαγγελέας Κώστας Κληρίδης το περιεχόμενο της επιστολής του Γενικού Ελεγκτή, ημερομηνίας 20.7.2014, με δική του επιστολή προς τον Γενικό Ελεγκτή έκανε λόγο όχι μόνο για έκδηλη τάση διαφωνίας, επιφυλάξεων και ειρωνείας, αλλά και για έκφραση νομικών απόψεων εκ μέρους του Γενικού Ελεγκτή «… *χωρίς αρμοδιότητα.*». Όλα αυτά, κατά τον τότε Γενικό Εισαγγελέα «… *φαίνονται να εγείρουν ένα τεράστιο θέμα τάξεως και σύγκρουσης αρμοδιοτήτων* …». Ο Γενικός Ελεγκτής αντέδρασε σημειώνοντας τον απόλυτο σεβασμό του προς τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, με αναφορά «… *δεν αμφισβητήσαμε ούτε ένα ιώτα από τη γνωμάτευσή σας … και φυσικά ούτε ίχνος διαφωνίας, επιφυλάξεων …*».

Πέραν τούτου, πάντα σε ότι αφορά στον τρόπο αντίληψης του Γενικού Ελεγκτή και ανάλογης σημασίας και του σεβασμού που απέδιδε στις γνωμοδοτήσεις της Νομικής Υπηρεσίας, παραπέμπουμε στις επιστολές του προς τον Βοηθό Γενικού Ελεγκτή - με τον οποίο, παρεμπιπτόντως, ως διεφάνη, οι μεταξύ τους σχέσεις δεν ήταν οι καλύτερες - ημερομηνίας 11.12.2015 και 17.5.2017, όταν ακόμη Γενικός Εισαγγελέας ήταν ο κ. Κληρίδης. Σε αυτές, όπως με λεπτομέρεια φαίνεται σε προηγούμενο στάδιο της απόφασής μας, θεωρούσε αδιανόητο *«… τη στιγμή που η Υπηρεσία μας καλείται να ελέγχει μεταξύ άλλων, κατά πόσον οι ελεγχόμενοι οργανισμοί σέβονται τη νομιμότητα, ο δεύτερος τη τάξει στην υπηρεσία μας να δείχνει ότι περιφρονεί γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα.»*.

Στη βάση των πιο πάνω και δεδομένης της στάσης και αντίδρασης του Γενικού Ελεγκτή σε σειρά γνωματεύσεων του νυν Γενικού Εισαγγελέα, όπως τα γεγονότα αποτυπώνονται στα ενώπιόν μας αναντίλεκτα τεκμήρια και τα έχουμε ήδη εκθέσει, δεν παρέχεται περιθώριο βάσιμου ισχυρισμού εκ μέρους του περί έκφρασης απλώς διαφωνίας ή διαφορετικής προσέγγισης επί νομικών ζητημάτων. Αφορούν, σε κάθε περίπτωση, τον τρόπο αντίδρασης και τα κίνητρα,

ιδίως, που απέδιδε στον Γενικό Εισαγγελέα / Αιτητή, αμφισβητώντας τις προθέσεις του και, κατ᾽ ουσίαν, τον συνταγματικό του ρόλο ως σύμβουλου του κράτους και/ή ως δημόσιου κατήγορου. Όλα αυτά, ενώ είχε πλήρη αντίληψη ως προς την σημασία των γνωματεύσεων της Νομικής Υπηρεσίας και τη θεσμική υποχρέωση επίδειξης ανάλογου σεβασμού προς αυτές.

Περιοριζόμαστε στα πιο πάνω στο παρόν στάδιο, δεδομένου, ότι όπως προαναφέραμε, το ζήτημα της υπόστασης των γνωματεύσεων της Νομικής Υπηρεσίας και της ανάλογης αντίδρασης του Γενικού Ελεγκτή θα απασχολήσει και σε επόμενο κεφάλαιο της απόφασής μας.

(Ζ) Προσφυγή Γενικού Ελεγκτή για τίτλους Αξιωματούχων.

Η θέση του Γενικού Ελεγκτή επί του συγκεκριμένου ζητήματος είναι ότι, ως είχε δικαίωμα, προσέφυγε στο τότε ενιαίο Ανώτατο Δικαστήριο, επικαλούμενος το ***Άρθρο 139 του Συντάγματος***, προκειμένου να κριθεί ως εξ υπαρχής άκυρη η έκδοση εγκυκλίου από τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, σύμφωνα με

την οποία, η ορθή διατύπωση του τίτλου ανεξάρτητων αξιωματούχων που προβλέπονται από το Σύνταγμα ήταν «Βοηθός Γενικός» αντί «Βοηθός Γενικού». Εξήγησε ότι επειδή θα ήταν χρονοβόρα η έγκριση κονδυλίων προς παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, με αποτέλεσμα να παρέλθει η προθεσμία των 30 ημερών που προβλέπεται για ενεργοποίηση του ***Άρθρου 139***, αποφάσισε να προωθήσει το διάβημα με δική του δαπάνη, όπως σχετικά πληροφόρησε και τους πολίτες. Πλην όμως, τελικά, οι συνήγοροι, ιδιώτες δικηγόροι, όταν τους ζητήθηκε να τιμολογήσουν, θεώρησαν ότι δεν ήταν ορθό και πρέπον να χρεώσουν προσωπικά τον Γενικό Ελεγκτή για ένα τέτοιο θέμα δημοσίου ενδιαφέροντος.

Είναι το κατάλληλο στάδιο να διευκρινίσουμε ότι στην παρούσα περίπτωση δεν κρίνεται ο Γενικός Ελεγκτής για την άσκηση συνταγματικού του δικαιώματος. Τούτο, παρά το γεγονός ότι ο Γενικός Εισαγγελέας γνωμάτευσε προηγουμένως περί του αστήρικτου του διαβήματος της προσφυγής στη βάση του ***Άρθρου 139***. Ούτε θα απασχολήσει βεβαίως το Συμβούλιο η διαφορά που προέκυψε ως προς την ορθή διατύπωση του συγκεκριμένου τίτλου.

Υπενθυμίζουμε μόνο ότι το Ανώτατο Δικαστήριο στη σχετική προσφυγή ***1/2022 (ανωτέρω)***, έκρινε ότι η υπό συζήτηση περίπτωση δεν ενέπιπτε στα πλαίσια του ***΄Αρθρου 139,*** καθότι η ορθή διατύπωση των τίτλων δεν οδηγούσε σε διαφωνία, σύγκρουση ή αμφισβήτηση εξουσίας ή αρμοδιότητας μεταξύ των μερών, εν τη εννοία του πιο πάνω ΄Αρθρου. Τόνισε δε ότι οι εξουσίες και αρμοδιότητες εκπορεύονται, εν προκειμένω, από το ίδιο το Σύνταγμα, οι σχετικές πρόνοιες του οποίου, κατά τρόπο σαφέστατο, προβλέπουν τα όρια εξουσίας του Γενικού Ελεγκτή και του Βοηθού Γενικού Ελεγκτή και αποτυπώνουν το βάρος του θεσμικού τους ρόλου.

΄Ο,τι προκύπτει από την ενώπιόν μας επί του θέματος μαρτυρία προς τον σκοπό εξαγωγής συμπερασμάτων, είναι οι ουσιαστικά χωρίς αντίκρουση θέσεις της πλευράς του Αιτητή περί μη ενημέρωσης του κοινού και έλλειψης ειλικρίνειας και διαφάνειας ως προς τη μη χρέωση τελικά οιουδήποτε ποσού για δικηγορικά έξοδα και της μη συμμόρφωσης του Γενικού Ελεγκτή με τη διαδικασία που έπρεπε να ακολουθήσει τόσο ως προς την έγκριση σχετικών κονδυλίων, όσο και

ως προς τη δωρεάν που δέχθηκε η Υπηρεσία του από τη μη καταβολή δικηγορικών εξόδων.

Προς τούτο, θα πρέπει να σημειωθεί και η αντιφατική συμπεριφορά του Γενικού Ελεγκτή, όταν το 2019 ελεγχόμενη οντότητα ήταν η Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Σε σχετική έκθεσή του επεσήμανε *«... την υποχρέωση των ασκούντων δημόσια εξουσία να ενεργούν με διαφάνεια.»*, έστω και για το πιο μικρό ποσό. Στην περίπτωση αυτή ελεγχόταν η Επίτροπος σε σχέση με δωρεάν φωτοτύπηση έκθεσης της Υπηρεσίας της από τον σύζυγό της.

Πέραν αυτής της αντιφατικής συμπεριφοράς ελέγχεται ο Γενικός Ελεγκτής για ανάρτησή του σε σχέση με την χρήση των υπό συζήτηση τίτλων στο Twitter, στις 21.2.23. Το αναντίλεκτο περιεχόμενο της εν λόγω ανάρτησης παραθέσαμε σε προηγούμενο στάδιο της απόφασής μας. Απέδιδε «*ματαιοδοξία*» σε κρατικούς αξιωματούχους.

(Η) Χειρισμός καταγγελιών κατά Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα στην Αρχή κατά της Διαφθοράς για κατάχρηση εξουσίας.

(Θ) Συμπεριφορά Γενικού Ελεγκτή κατά τη διάρκεια των ερευνών της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς.

(Ι) Δηλώσεις Γενικού Ελεγκτή μετά την έκδοση του Πορίσματος της Αρχής κατά της Διαφθοράς.

Η πλευρά του Καθ΄ ου η αίτηση, έχοντας πλήρη συναίσθηση της σοβαρότητας των γεγονότων που καλύπτουν τις υπό συζήτηση, αλληλένδετες, ενότητες, καθώς επίσης και τις προεκτάσεις που αυτά ενέχουν, αφού περιστρέφονται γύρω από, κατ΄ ισχυρισμό, παραβίαση του τεκμηρίου της αθωότητας σε αναφορά με τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα, προέβη σε μακροσκελείς αναφορές και έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη των σχετικών επί του θέματος θέσεών της.

Ο Γενικός Ελεγκτής απέδωσε ουσιαστικά την αντίδρασή του ως απάντηση στις προκλητικές, όπως τις χαρακτήρισε, δηλώσεις του Γενικού Εισαγγελέα, όταν ο τελευταίος πληροφορήθηκε για την διαβίβαση από την Ελεγκτική Υπηρεσία ανώνυμης καταγγελίας, που

περιήλθε στην αντίληψή της, στην Αρχή κατά της Διαφθοράς. Σύμφωνα με τον Γενικό Ελεγκτή, η Ελεγκτική Υπηρεσία, ενήργησε σύννομα, ως αρμόδια αρχή και εξωτερικός δίαυλος αναφοράς, στη βάση του ***περί της Προστασίας Προσώπων που Αναφέρουν Παραβάσεις του Ενωσιακού και Εθνικού Δικαίου Νόμου του 2022, Ν. 6(Ι)/2022.***

Προέβαλε ότι η διαβίβαση της ανώνυμης καταγγελίας, προκάλεσε την μήνιν, αρχικά του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα και στη συνέχεια του ίδιου του Γενικού Εισαγγελέα, ο οποίος προδιέγραψε αντίποινα, προειδοποιώντας ότι ο Γενικός Ελεγκτής «*… πρέπει να είναι έτοιμος να αντιμετωπίσει και τις συνέπειες*», εάν δεν αποδείξει τις καταγγελίες. Παρά το ότι ο ίδιος ενήργησε καθηκόντως, μεταβιβάζοντας την ανώνυμη καταγγελία στην αρμόδια αρχή, κρίνοντας ότι αυτή ήταν σοβαρή, η χωρίς όρια αντίδραση των επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας πυροδότησε, πάντα κατά την πλευρά του Καθ΄ ου η αίτηση, το έντονο ενδιαφέρον των μέσων μαζικής ενημέρωσης και οδήγησε στην ανάγκη να δημοσιοποιήσει τις θέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας επί του όλου ζητήματος.

Σύμφωνα με τον ίδιο δεν ήταν η Υπηρεσία του που αποκάλυψε την ταυτότητα του καταγγελλόμενου, Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα. Η καταγγελία και η ταυτότητα αποκαλύφθηκαν από τον καταγγέλλοντα και ο Εκπρόσωπος Τύπου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας «*απλώς επιβεβαίωσε*» το όνομα του καταγγελλόμενου στις 21.5.2023 στο Δελτίο Ειδήσεων του ΡΙΚ, επαναλαμβάνοντας ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία «… *έκανε απλώς τον διαμεσολαβητή και δεν διατυπώνει κατηγορίες εναντίον οποιουδήποτε.*».

Ως προς την αντίδραση μετά την έκδοση του Πορίσματος της Αρχής κατά της Διαφθοράς, ήταν η θέση του Γενικού Ελεγκτή πως, με δεδομένη την προαγγελία αντιποίνων, η Ελεγκτική Υπηρεσία «… *ευλόγως ενεργούσα και στο πλαίσιο της ορθής και πλήρους ενημέρωσης ως προς την καταγγελία την οποία η ίδια είχε διαβιβάσει*», προχώρησε στην έκδοση ανακοίνωσης ώστε να εξηγήσει «… *τη λογικότητα των ενεργειών της και να επισημάνει τη διαπιστωθείσα ύπαρξη σύγκρουσης συμφέροντος*». Ηταν η προσέγγισή του ότι, εάν δεν ενημέρωνε το κοινό ως προς τα σημαντικά μέρη του Πορίσματος της Αρχής κατά της Διαφθοράς, οι πολίτες θα έκριναν μόνο εκ του αποτελέσματος και η Ελεγκτική Υπηρεσία ενδεχόμενα να παρέμενε εκτεθειμένη.

Λυπούμαστε να παρατηρήσουμε ότι οι εκτεταμένες εξηγήσεις που επιχείρησε να θέσει ενώπιον του Συμβουλίου η πλευρά του Γενικού Ελεγκτή, παραβλέπουν την ουσία του θέματος που καλύπτουν οι υπό συζήτηση ενότητες. Ο Γενικός Ελεγκτής δεν ελέγχεται για το γεγονός της υποβολής/διαβίβασης καταγγελιών σε οποιαδήποτε αρχή ή οργανισμό, εν προκειμένω προς την Αρμόδια Αρχή κατά της Διαφθοράς. Τούτο συνιστούσε, στην έκταση που καλύπτει ο σχετικός νόμος ***Ν.6(Ι)/2022***, νόμιμη υποχρέωσή του. Ούτε και αφορά το Συμβούλιο η ουσία των καταγγελιών. Αυτές τέθηκαν ενώπιον της Αρχής κατά της Διαφθοράς και κρίθηκαν.

Όπως κατ΄ επανάληψη σημειώσαμε και είναι η κατάλληλη περίπτωση να επανατονίσουμε, ο Γενικός Ελεγκτής ελέγχεται για τον τρόπο αντίδρασης και τις δηλώσεις στις οποίες προέβηκε, μέσω των οποίων, στη συγκεκριμένη περίπτωση, όντως παραβίασε, κατά τρόπο βάναυσο, όπως με λεπτομέρεια επεξηγούμε στο αμέσως επόμενο στάδιο της απόφασής μας, το τεκμήριο αθωότητας του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα. Ιδίως, σε ό,τι αφορά το στάδιο μετά την έκδοση αθωωτικού Πορίσματος από την Αρχή κατά της Διαφθοράς.

Η προσπάθειά του να εντάξει την όλη συμπεριφορά του στα ορθά πλαίσια, επικαλούμενος ζήτημα πληροφόρησης του κοινού αλλά και, εντός των ορίων, αντίδρασή του σε ανεπίτρεπτες, ως κατέθεσε, απειλές των επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας, παραβλέπει και αντιμάχεται το ίδιο το περιεχόμενο των υπό κρίση δηλώσεών του, που καμία αντιστοιχία ή σχέση δεν έχουν με τις όποιες απειλές του Γενικού Εισαγγελέα για τιμωρία του. Αντιθέτως, αφορούσαν, ευθέως, στην ουσία των καταγγελιών που διαβίβασε, την κρίση του περί ενοχής του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα και, εντέλει, έθεταν υπό αμφισβήτηση το ίδιο το Πόρισμα του εκ του Νόμου αρμοδίου οργάνου, της Αρχής κατά της Διαφθοράς.

Πλέον θεμελιώδες όμως, ο Γενικός Ελεγκτής θα έπρεπε, όπως, κατ΄ αναλογία, τονίστηκε, «εμφαντικά», στην υπόθεση ***Ερωτοκρίτου (ανωτέρω)***, στις σελίδες 516-517:

«… αναλογιζόμενος την υψηλότατη θεσμική του θέση, αυτή του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, θέση που συνταγματικά του επιτρέπει ακόμη και να αναπληροί τον Γενικό Εισαγγελέα, να αρθεί στο ύψος των περιστάσεων, να ισοζυγίσει όλα τα δεδομένα και να συμπεριφερθεί με ευθυκρισία, ευθυδικία, συναίσθηση της υψηλής

του αποστολής και του ειδικού βάρους της θέσης του. Ακόμη και αν ένοιωθε αδικημένος και υπό διωγμό από τον Γενικό Εισαγγελέα, και ακόμη και αν θεωρούσε ότι ο Αιτητής ως Γενικός Εισαγγελέας δεν ενήργησε απόλυτα ορθά, έπρεπε να επιδείξει αυτοσυγκράτηση και όχι αμετροεπή συμπεριφορά μη αναμενόμενη από θεσμικό αξιωματούχο και δη της ανεξάρτητης Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, προκαλώντας έτσι διάβρωση της εμπιστοσύνης του κοινού προς αμφότερους τους θεσμούς του Γενικού Εισαγγελέα, αλλά και του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα. Αυτά απαντούν τα σχετικά επιχειρήματα των συνηγόρων του Καθ' ου η αίτηση ως προς την πρόκληση, αλλά και την «άμυνα» που καθηκόντως έπρεπε ο Καθ' ου η αίτηση να επιδείξει σε μια στοιχειώδη προσπάθεια προστασίας του εαυτού του. Ο Καθ' ου η αίτηση, όπως και κάθε άλλος ανώτατος κρατικός αξιωματούχος, οφείλει να επιδεικνύει άμεμπτη και άψογη συμπεριφορά εντός και εκτός των καθηκόντων του και η οποιαδήποτε άμυνα ή αντίδρασή του θα πρέπει να εξαντλείται στις υπό του νόμου προβλεπόμενες ουσιαστικές και δικονομικές ρυθμίσεις. Υπό κρίση εδώ δεν είναι οι καθαυτό ενέργειες και κίνητρα του Αιτητή, αλλά η συμπεριφορά του Καθ' ου η αίτηση. Η όποια πρόκληση από μέρους του Αιτητή, έστω και αν υπήρχε, δεν δικαιολογεί την εκ μέρους του Καθ' ου η αίτηση δυσανάλογη αντίδραση και συμπεριφορά.»

Το τεκμήριο της αθωότητας εντάσσεται στα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα (***Ηρακλέους ν. Δήμου Λεμεσού (1993) 2 ΑΑΔ 410***) και διασφαλίζεται από το ***'Αρθρο 12.4 του Συντάγματος***, το λεκτικό του οποίου είναι πανομοιότυπο με αυτό του ***'Αρθρου 6(2) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων***.

Όπως έχει τεθεί στην υπόθεση ***Allen v. the United Kingdom [GC], no. 25424/05, ECHR 2013***, το τεκμήριο της αθωότητας έχει δύο πτυχές: ως διαδικαστική εγγύηση η οποία αποτελεί την παραδοσιακή εκδοχή αυτής της έννοιας και ως εγγύηση για την προστασία ατόμων που έχουν αθωωθεί από ποινική κατηγορία ή για τα οποία η ποινική διαδικασία έχει διακοπεί και τα οποία αντιμετωπίζονται από δημόσιους λειτουργούς και αρχές ως να είναι στην πραγματικότητα ένοχοι ποινικού αδικήματος.

Η υποχρέωση σεβασμού του τεκμηρίου της αθωότητας επεκτείνεται, πέρα από τα αρμόδια δικαστικά όργανα, και σε κάθε όργανο του Κράτους. Στην υπόθεση ***Allenet de Ribemont v. Γαλλίας, no. 15175/89, ημερ. 10.2.1995, παρ. 35 και 36***, επισημάνθηκε ότι κανένας κρατικός αξιωματούχος δεν επιτρέπεται να δηλώνει ότι κάποιος είναι ένοχος ποινικού αδικήματος προτού η ενοχή του κριθεί από δικαστήριο.

Περαιτέρω, το Δικαστήριο εξετάζει την ιδιότητα του κρατικού αξιωματούχου προκειμένου να εκτιμήσει και τον αντίκτυπο που έχουν οι απόψεις του, μεταξύ άλλων, και στην κοινή γνώμη (βλ. ***Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Ερμηνεία κατ' άρθρο, Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος, σελ. 313***).

Στην υπόθεση ***Konstas v. Ελλάδας, no. 53466/2007, ημερ. 28.11.2011, παρ. 32-44***, τονίστηκε ότι οι αξιωματούχοι, ιδιαίτερα οι υψηλόβαθμοι, έχουν καθήκον, όταν προβαίνουν σε δηλώσεις, να σέβονται την αρχή του τεκμηρίου της αθωότητας.

Για να διαπιστωθεί αν δηλώσεις παραβιάζουν το ***άρθρο 6(2) της ΕΣΔΑ***, δεν θα ληφθεί υπόψη η κυριολεκτική σημασία τους αλλά θα πρέπει να ενταχθούν στο ιστορικό πλαίσιο της διαφοράς και θα αναζητηθεί το πραγματικό νοηματικό τους περιεχόμενο (βλ. ***Lavents v. Λετονίας, no. 58442/2000, ημερ. 28.2.2003, παρ. 126 και Slavov κ.α. v. Βουλγαρίας, no. 58500/2010, ημερ. 10.2.2016, παρ. 121***).

Το τεκμήριο της αθωότητας ενεργοποιείται και εφαρμόζεται από τη στιγμή που κάποιο πρόσωπο θεωρείται ύποπτο ή καθίσταται κατηγορούμενο, σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένου του ανακριτικού και επεκτείνεται σε οποιοδήποτε σώμα, ακόμα και με πειθαρχικές εξουσίες.

Επισημαίνεται ότι το μόνο αρμόδιο θεσμικό όργανο για να διαπιστώσει την ποινική ευθύνη ενός προσώπου είναι το Δικαστήριο. Εκτείνεται τόσο πριν όσο και μετά την ετυμηγορία του Δικαστηρίου όταν με την τελευταία επέλθει αθώωση. Στην περίπτωση που ο κατηγορούμενος αθωωθεί καμία δημόσια αρχή δεν μπορεί να εκφράσει ακόμα και υπόνοια ως προς την ενοχή του.

Τα ***'Αρθρα 3Α, 3Β και 3Γ του περί Ποινικής Δικονομίας (Τροποποιητικού) Νόμου του 2018, Ν. 110(Ι)/2018,*** εισήχθηκαν προς τον σκοπό εναρμόνισης με την ***Οδηγία 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου***, προς ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας. Σύμφωνα με το ***'Αρθρο 3Β(1)*** δεν επιτρέπεται δημόσια δήλωση δημοσίας αρχής περί της ενοχής, μέχρι την έκδοση τελικής απόφασης για την ενοχή υπόπτου

ή κατηγορουμένου προσώπου. Το ***εδάφιο 3*** του ιδίου άρθρου καθορίζει την έννοια της δημόσιας αρχής και του αξιωματούχου. Μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει και τον Γενικό Ελεγκτή.

Για σκοπούς εναρμόνισης με την ***Οδηγία 2019/1937/ΕΕ*** και για καθίδρυση ενός αποτελεσματικού πλαισίου ειδικής έννομης προστασίας εκείνων οι οποίοι προβαίνουν σε αποκάλυψη πληροφοριών και στοιχείων για τα οποία έχουν την εύλογη πεποίθηση ότι είναι αληθή και σχετίζονται με παραβάσεις του εθνικού δικαίου, εισήχθηκε ο ***Ν. 6(Ι)/2022***.

Ακολούθως, εισήχθηκε στην κυπριακή έννομη τάξη ο ***περί της Σύστασης και Λειτουργίας της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς Νόμος, Ν. 19(Ι)/2022,*** αποστολή της οποίας είναι, μεταξύ άλλων, η πρόληψη και η καταπολέμηση πράξεων διαφθοράς καθώς και η διερεύνηση αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από υποβολή καταγγελίας πράξεων διαφθοράς στο δημόσιο τομέα, στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και στον ιδιωτικό τομέα. Έχει δε τις αρμοδιότητες που καθορίζονται στον πιο πάνω Νόμο, άρρηκτα συνδεδεμένες με τη διερεύνηση τυχόν διάπραξης ποινικών αδικημάτων.

Με βάση τον ***Ν. 6(Ι)/2022*** προστατεύονται όχι μόνον τα πρόσωπα που αναφέρουν παραβάσεις αλλά προστατεύονται και οι αναφερόμενοι. Ειδικότερα, η ταυτότητα του αναφερομένου προστατεύεται καθ' όλη την διάρκεια ερευνών που άρχισαν με βάση την αναφορά ή τη δημόσια αποκάλυψη (***άρθρο 28(2)***) και οι κανόνες που ορίζονται στα ***άρθρα 13, 18 και 19*** του πιο πάνω Νόμου, όσον αφορά την προστασία της ταυτότητας του αναφέροντος, εφαρμόζονται και για την προστασία της ταυτότητας του αναφερομένου (***άρθρο 28(3)***). Οι εξωτερικοί δίαυλοι αναφοράς διασφαλίζουν, μεταξύ άλλων, την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών και εμποδίζουν την πρόσβαση σε αυτές από μη εξουσιοδοτημένους υπαλλήλους της αρμόδιας αρχής. Στη δε περίπτωση που αναφορά παραλαμβάνεται από μέλος του προσωπικού άλλο από εκείνο που είναι υπεύθυνο για τον χειρισμό αναφορών, το μέλος του προσωπικού που παρέλαβε την αναφορά δεν αποκαλύπτει πληροφορίες που δυνατόν να ταυτοποιήσουν όχι μόνον τον αναφέροντα αλλά και τον αναφερόμενο και διαβιβάζει την αναφορά, χωρίς τροποποίηση, στα μέλη του προσωπικού που είναι υπεύθυνα για τον χειρισμό των αναφορών (***άρθρο 13***). Αναφορικά με την

επεξεργασία προσωπικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σχετικό είναι το ***άρθρο 18*** του Νόμου.

Σύμφωνα δε με τα διαλαμβανόμενα του ***εδαφίου (1)*** του ***άρθρου 18 του Ν. 19(Ι)/2022***:

> «Τηρουμένων των διατάξεων του ΓΚΠΔ και του περί της Προστασίας των Φυσικών Προσώπων Έναντι της Επεξεργασίας των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Ελεύθερης Κυκλοφορίας των Δεδομένων αυτών Νόμου, απαγορεύεται η δημοσιοποίηση οποιασδήποτε πληροφορίας, εγγράφου, κατάθεσης ή δεδομένου προσωπικού χαρακτήρα λαμβάνεται και/ή τακτικής ή μεθοδολογίας ακολουθείται ή εφαρμόζεται από την Αρχή, στο πλαίσιο της αποστολής της, χωρίς την εξασφάλιση της έγκρισης του Επιτρόπου Διαφάνειας».

Ο νομοθέτης επιδεικνύοντας ιδιαίτερο ενδιαφέρον, για τη μη δημοσιοποίηση οποιασδήποτε πληροφορίας, ποινικοποίησε την παράβαση των πιο πάνω διατάξεων (βλ. ***άρθρο 18(2)*** του πιο πάνω νόμου).

Στο στάδιο αυτό παρεμβάλλεται, προκειμένου να τονιστεί η σημασία της εμπιστευτικότητας, ότι ακόμη και η Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς, συμμορφούμενη με τις πρόνοιες της σχετικής

νομοθεσίας, εξέδωσε την ανακοίνωση της ημερ. 29.12.2023, με την οποία αποφάνθηκε ότι δεν διαπιστώθηκε το ενδεχόμενο ύπαρξης αδικήματος διαφθοράς σε οποιεσδήποτε από τις τρεις εκθέσεις των λειτουργών επιθεώρησης αναφορικά με τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα, αφού προηγουμένως ο Επίτροπος Διαφάνειας ενέκρινε την άρση απαγόρευσης δημοσιοποίησης πληροφοριών αναφορικά με έρευνες της Αρχής.

Με λύπη μας διαπιστώνουμε ότι ο Γενικός Ελεγκτής, ενεργώντας σαν φορέας και εκφραστής της απόλυτης αλήθειας, χωρίς κανένα σεβασμό στα συνταγματικά και νόμιμα δικαιώματα του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, αλλά ούτε και της θεσμικής αρμοδιότητας της Αρχής κατά της Διαφθοράς, δεν περιορίστηκε, ως όφειλε, στο ρόλο του διαβιβαστή της καταγγελίας. Παραβιάζοντας, σε όλα τα στάδια, τα εκ του νόμου δικαιώματα του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, επεφύλαξε για τον εαυτό του τον ρόλο του τελικού κριτή, επιμένοντας, φορτικά και με κατ΄ επανάληψη δηλώσεις και ανακοινώσεις, στη θέση για «*ξεκάθαρη*» σύγκρουση συμφέροντος, εμμένοντας στο «*… ενδεχόμενο κατάχρησης εξουσίας που απλώς δεν ήταν δυνατόν να στοιχειοθετηθεί*» λόγω «*… μη ύπαρξης επαρκούς μαρτυρίας*» και

αμφισβητώντας, ευθέως, το, συνταγματικά, ανέλεγκτο αναστολής ποινικής δίωξης, με αποκορύφωμα την ανακοίνωση της Υπηρεσίας του *«… πριν προλάβει να στεγνώσει το μελάνι της πένας του δικαστή, ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα ανέστειλε την ποινική δίωξη των άλλων πέντε, ενεργώντας αντίθετα από τη βούληση του Δικαστηρίου να εκδικάσει την υπόθεση.»*. Προς τούτο - και σε κάθε περίπτωση - αποδίδοντας στο Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα υστερόβουλα και ύποπτα κίνητρα.

Τελικά, παρακάμπτοντας το Πόρισμα, απαξιώνοντας το έργο και τη δικαιοδοσία της Αρχής κατά της Διαφθοράς και παραβιάζοντας κάθε όριο νομικού πολιτισμού, με δημόσια δήλωσή του (συνέντευξη στο ΡΙΚ, ημερομηνίας 21.3.2024) έθεσε όλα τα σημαντικά, κατά τη γνώμη του, στοιχεία στην κρίση του λαού, με το δικαιολογητικό «*Είναι σωστό οι πολίτες να γνωρίζουν τα πραγματικά γεγονότα. Αυτοί θα αξιολογήσουν*», παραπέμποντας, ανεπίτρεπτα, σε σύσταση και λειτουργία λαϊκών δικαστηρίων.

Πρόκειται, στο σύνολό τους, για αμετροεπείς δηλώσεις και συμπεριφορά, η οποία δείχνει παντελή έλλειψη αυτοσυγκράτησης

και αντικειμενικής κρίσης. Φανερώνουν εμπάθεια και απουσία στοιχειώδους σεβασμού ως προς τις νόμιμες διαδικασίες και τα θεμελιώδη δικαιώματα άλλου προσώπου.

Με την επιφύλαξη να επανέλθουμε σε κατοπινό στάδιο ως προς την περαιτέρω αποτίμηση της πιο πάνω συμπεριφοράς του Γενικού Ελεγκτή, δεν είναι χωρίς σημασία να σημειώσουμε τα ακόλουθα:

Προκαλεί εντύπωση το παράδοξο του γεγονότος να διαβιβάζεται μια ανώνυμη καταγγελία από την Ελεγκτική Υπηρεσία, αυτούσια, όπως με λεπτομέρεια τέθηκε ενώπιόν της και, ως τέτοια, να εξετάζεται από την αρμόδια αρχή. Ακολούθως, δε, μετά την έκδοση του Πορίσματος, να επανέρχεται ο διαβιβαστής της καταγγελίας, Γενικός Ελεγκτής και επικαλούμενος γνώση γεγονότων και λεπτομερειών, που δεν ήταν ενώπιον της Αρχής κατά της Διαφθοράς, αλλά ούτε και ενώπιόν του μέσω της ανώνυμης καταγγελίας, να αμφισβητεί, ουσιαστικά, το τελικό Πόρισμα αθωότητας του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα και να μεταφέρει στο κοινό μια εντελώς διαφορετική εικόνα. Πολύ δε περισσότερο λαμβανομένου υπόψη ότι ο Καθ΄ ου η αίτηση είχε κάθε ευκαιρία να θέσει τα στοιχεία που ισχυρίζεται ότι

κατείχε ενώπιον της Αρχής κατά της Διαφθοράς σε προηγούμενο στάδιο ή όταν ο ίδιος κλήθηκε να παρουσιαστεί ενώπιόν της.

(Κ) Συμπεριφορά Γενικού Ελεγκτή σε σχέση με την ιστοσελίδα «Ομάδα Στήριξης Γενικού Ελεγκτή» στο Facebook.

Η προσέγγιση του Γενικού Ελεγκτή ως προς αυτό το κεφάλαιο, περιορίζεται στη θέση ότι η υπό αναφορά σελίδα ουδεμία σχέση έχει με την Ελεγκτική Υπηρεσία και ότι σε καμία περίπτωση οι όποιες αναρτήσεις σε αυτή αποτελούν θέσεις της Υπηρεσίας του. Επεκτείνοντας, σημείωσε ότι κατ᾽ επανάληψη διαχώρισε τη θέση του από τη συγκεκριμένη σελίδα.

Είναι γεγονός ότι ο Γενικός Ελεγκτής, αρνούμενος σε πολλές περιπτώσεις να παρέμβει σε σχέση με το περιεχόμενο της υπό συζήτηση ιστοσελίδας, εξέδωσε και ανακοίνωση ημερομηνίας 12.10.2022, μέσω της οποίας σημειώνει ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία δεν έχει καμία σχέση με τη σελίδα αυτή και τις αναρτήσεις της.

Η ουσία όμως του θέματος δεν εξαντλείται στα πιο πάνω. Εστιάζεται στο αναντίλεκτο γεγονός ότι στη συγκεκριμένη ιστοσελίδα ήταν αναρτημένη η φωτογραφία και το όνομα του Γενικού Ελεγκτή και ότι σε αυτήν εντοπίζονται αναρτήσεις, στις οποίες έχουμε ήδη αναφερθεί, με ανεπίτρεπτο περιεχόμενο, υβριστικά, αισχρά και απειλητικά μηνύματα. Πολλά από αυτά αφορούσαν στο πρόσωπο των επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας. Υπενθυμίζουμε: «*ένα τοππούζι που θέλετε ούλλοι σας αλήτες*», «*σφαίρα πας την κκελέ να κατεβεί ο νους του κόπρου*», «*κρέμμασμα στην πλατεία Ελευθερίας. Αυτό τους αξίζει όλους*», «*κρέμασμα σε δημόσιο χώρο …*», «*και ξαφνικά μια μέρα θολώνεις και παίρνεις το νόμο στα χέρια σου. Γίνεσαι φονιάς και καταλήγεις στη φυλακή. Γιατί το παράλυτο κράτος δεν έκανε το αυτονόητο», «απατεώνες», «ρουφιάνοι», «λαμόγια», «κοπρόσκυλα», «κλέφτες», «προδότες*».

Υπό το πρίσμα των υπό συζήτηση δεδομένων, δεν συμφωνούμε με τη γραμμή που προωθήθηκε από την πλευρά του Καθ᾽ ου η αίτηση. Οι λεκτικοί ακροβατισμοί - όπως για παράδειγμα σε ανάρτησή του, τεκμήριο 127, αναφέρεται, προκειμένου να τεκμηριώσει ότι διαχωρίζει τη θέση του, «*Το όνομα της σελίδας είναι «Ομάδα Στήριξης»*

που εμφανώς υποδηλοί ότι ΣΤΗΡΙΖΕΙ αλλά ΔΕΝ εκπροσωπεί» - δεν συνιστούν το ορθό μέτρο συμπεριφοράς. Επεξηγούμε σχετικά:

Ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα ζήτησε ευθέως από ένα άλλο κρατικό αξιωματούχο, εν προκειμένω τον Γενικό Ελεγκτή, να διαχωρίσει δημόσια τη θέση του αναφορικά με συγκεκριμένες αναρτήσεις και σε σχέση με ιστοσελίδα που έφερε το όνομα και τη φωτογραφία του. Ως ζήτημα θεσμικού σεβασμού και ευθύνης, αλλά και αναμενόμενης προσωπικής ευαισθησίας, ιδίως με δεδομένο τον απειλητικό και αισχρό χαρακτήρα των πιο πάνω αναρτήσεων, ο Καθ' ου η αίτηση θα έπρεπε να προβληματιστεί για τους κινδύνους που ελλόχευαν και τον εξευτελισμό που υφίσταντο οι επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας από ιστοσελίδα που έφερε το όνομα και τη φωτογραφία του και το ελάχιστο που όφειλε να πράξει ήταν το διαφορετικό ύφος απάντησης προς τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα. Τέτοιας που να δείχνει κατανόηση των προεκτάσεων που αυτής της μορφής δημοσιεύματα επέφεραν στην εικόνα του σημαντικού για τη λειτουργία του Κράτους Θεσμού της Νομικής Υπηρεσίας και στο πρόσωπο των επικεφαλής της. Αντί τούτου, η απάντηση του

επικεντρώθηκε στο ενδεχόμενο να εκλαμβανόταν η όποια προσπάθειά του ως παρέμβαση και χειραγώγηση αναρτήσεων ή παρέμβαση στο δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης των πολιτών.

Η πιο πάνω προσέγγιση του Γενικού Ελεγκτή δεν συνιστούσε τίποτε άλλο από μια εύσχημη προσπάθεια παράκαμψης της ουσίας του ζητήματος που προέκυπτε. Όπως με σαφήνεια του ανέφερε ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα, δεν του ζητήθηκε να παρέμβει με οποιοδήποτε τρόπο στο δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης τρίτων. Πέραν του ότι, παρεμβάλλουμε, η εξύβριση και η εκστόμιση ανεπίτρεπτων βωμολοχιών δεν εμπίπτει στο πεδίο της ελευθερίας της έκφρασης, το ζητούμενο εν προκειμένω ήταν αυτό το οποίο θα έπρεπε να αποτελούσε αυτονόητη ενέργεια ενός κρατικού αξιωματούχου με συναίσθηση του βάρους της θέσης του και της ευθύνης του έναντι των άλλων Θεσμών και των αξιών που υπηρετούν: Η άμεση δηλαδή παρέμβασή του ούτως ώστε να αφαιρείτο, αν μη τι άλλο, η φωτογραφία του, από μια ιστοσελίδα με περιεχόμενο αυτής της μορφής, αλλά και, ακόμη, η αυστηρή υπόδειξή του ότι ένας αξιωματούχος δεν χρειάζεται οποιαδήποτε ομάδα στήριξης, πόσο

μάλλον τέτοιου επιπέδου, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι το έργο του θα επιτελείται χωρίς εμπόδια και προς το κοινό συμφέρον.

Θωράκιση του Γενικού Ελεγκτή, αλλά και κάθε αξιωματούχου σε αντίστοιχη θέση, είναι οι εξουσίες που του απονέμονται από το Σύνταγμα και τους συνάδοντας με αυτό νόμους, η απόλυτη και ανέλεγκτη ανεξαρτησία του, όπως και η υψηλή προστασία που ο Υπέρτατος Νόμος του διασφαλίζει, αλλά και οι ασφαλιστικές δικλείδες που το Σύνταγμα διαλαμβάνει, προκειμένου να επιλύονται, ως αρμόζει προς το δημόσιο συμφέρον, οι προβλεπόμενες διαφορές μεταξύ οργάνων του Κράτους και να διαφυλάσσεται ο συνταγματικός ρόλος και ανεξαρτησία τους.

Εντέλει, τα γεγονότα επιμαρτυρούν ότι το όλο ζήτημα δεν είχε τη διάσταση και τα όσα ο Γενικός Ελεγκτής ήθελε να μεταφέρει ενώπιον του Συμβουλίου.

Η ανησυχία του ως προς την ελευθερία έκφρασης και την αποφυγή κινδύνου παρέμβασης και χειραγώγησης αναρτήσεων, δεν έλαβε την ίδια μορφή, ούτε και ενείχε τον ίδιο βαθμό ευαισθησίας, όταν απρεπή

σχόλια αναρτήθηκαν στην υπό αναφορά σελίδα σε σχέση με το πρόσωπο της συζύγου του ιδιοκτήτη της εφημερίδας «Ο Φιλελεύθερος». Εκεί δεν περιορίστηκε σε μια ουδέτερη αναφορά, αλλά καταδίκασε, ορθά και ως όφειλε, ανεπιφύλακτα τις ύβρεις εναντίον της κυρίας Παττίχη. Η προσπάθεια του Γενικού Ελεγκτή να εξομοιώσει την, ξεκάθαρα, διαφορετική αντίδρασή του στις δύο περιπτώσεις, δεν έπεισε το Συμβούλιο για το αγαθό των προθέσεών του. Δεν έχουμε καμιά αμφιβολία ότι η διαφορετική αντίδρασή του στη δεύτερη περίπτωση είχε ως μέτρο την ανάγκη διαφύλαξης καλών σχέσεων με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και ιδίως με ένα έντυπο ευρείας κυκλοφορίας.

(Λ) Συμπεριφορά Γενικού Ελεγκτή στο Μέσο Κοινωνικής Δικτύωσης «Χ» (πρώην «Twitter»).

Η απάντηση του Γενικού Ελεγκτή σε σχέση με τους ισχυρισμούς του Αιτητή που καλύπτουν την υπό συζήτηση ενότητα, παραπέμπει στην ανάγκη διαφάνειας και πληροφόρησης του κοινού ως προς τα ζητήματα και το έργο που επιτελεί η Ελεγκτική Υπηρεσία. Προς τον σκοπό αυτό, απαραίτητη είναι η αξιοποίηση τόσο των μέσων

ενημέρωσης όσο και των διάφορων εφαρμογών που η τεχνολογία παρέχει και μέσω των οποίων είναι δυνατή η διακίνηση πληροφοριών.

Είχαμε την ευκαιρία σε προηγούμενο στάδιο της απόφασής μας, όταν παρατέθηκαν, στο βαθμό που αυτό ήταν απαραίτητο, ο θεσμικός ρόλος του Γενικού Ελεγκτή, οι εξουσίες του και τα όρια ενάσκησής τους, να επιβεβαιώσουμε την ανάγκη ενημέρωσης του κοινού για το έργο της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Τονίζουμε την καίρια σημασία που η ορθή και αντικειμενική πληροφόρηση ενέχει. Αυτό όμως για το οποίο ελέγχεται στην προκειμένη περίπτωση ο Γενικός Ελεγκτής είναι το κατά πόσο υπερέβη αυτά τα όρια ενημέρωσης, προβαίνοντας σε αχρείαστες τοποθετήσεις, υπονοούμενα και παραπλανητικές δηλώσεις, επιδεικνύοντας εχθρότητα, έλλειψη αντικειμενικότητας, αυτοσυγκράτησης και αυτοπεριορισμού.

Ως προς τούτο, με τον δέοντα σεβασμό, τα ίδια τα αναντίλεκτα δεδομένα που αναδύονται από τα κατατεθέντα τεκμήρια επιβεβαιώνουν, ότι η χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης από τον Γενικό Ελεγκτή δεν ήταν λελογισμένη και συνετή. Χαρακτηρίζεται

από αχρείαστες προεκτάσεις, σχόλια και θλιβερές αντιπαραθέσεις, ανεπίτρεπτους χαρακτηρισμούς, ειρωνείες, χλευασμούς και υπονοούμενα για ύποπτα κίνητρα και εξωθεσμικές συμπεριφορές ελεγχόμενων από την Υπηρεσία του, αλλά και άλλων προσώπων. Παραπέμπουμε προς επίρρωση της προσέγγισής μας αυτής, στο σχετικό, ογκώδες, περιεχόμενο του τεκμηρίου 57Α, όπου εύκολα εντοπίζονται αχρείαστες αντιπαραθέσεις τόσο με δημοσιογράφους, όσο και με ελεγχόμενα πρόσωπα, όπως ο Πρύτανης και η θυγατέρα του, καθώς επίσης και ανεπίτρεπτα σχόλια και προεκτάσεις για ζητήματα ως προς τα οποία λάμβανε ήδη χώραν έρευνα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Εντοπίζονται επίσης αχρείαστες αναρτήσεις σε σχέση με θέματα που δεν ενέπιπταν στην αρμοδιότητα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και αντιπαραθέσεις με άλλα πρόσωπα, όπως για παράδειγμα το θέμα της Διευθύντριας των Φυλακών και της παρεμβολής του Γενικού Ελεγκτή για εργοδότησή της στην υπηρεσία του και σχετικής αντιπαράθεσής του με τον βουλευτή κ. Κ. Ευσταθίου. Πέραν του τεκμηρίου 57Α, υπενθυμίζουμε την ανάρτηση του Γενικού Ελεγκτή στο Twitter ημερομηνίας 21.2.2023, σε σχέση με τον τίτλο αξιωματούχων, όπου γίνεται αναφορά σε «*ματαιόδοξους*» βοηθούς «*… που ντρέπονται για τον ορθό τίτλο τους*».

(Μ) Νομική γνωμάτευση Γενικού Ελεγκτή για κυριότητα Κοινόκτητης Ιδιοκτησίας σε Κοινόκτητες Οικοδομές.

Στη θέση του Αιτητή ότι ο Γενικός Ελεγκτής, εκφεύγοντας των αρμοδιοτήτων του, προβαίνει σε νομικές γνωματεύσεις, προκαλώντας σύγχυση, ανασφάλεια και αβεβαιότητα στις κρατικές υπηρεσίες, ο τελευταίος ανταπαντά ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία παρενέβη σε ότι αφορούσε την κυριότητα κοινόκτητης ιδιοκτησίας καθότι προέκυπτε κίνδυνος για εμφάνιση κρουσμάτων διαφθοράς με πιθανή αυθαίρετη σημαντική αύξηση της αξίας ενός διαμερίσματος από τυχόν λανθασμένη ερμηνεία της σχετικής νομοθεσίας. Προβάλλει ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία διατύπωσε απορίες και αμφιβολίες για την ερμηνεία της νομοθεσίας που είχε υιοθετήσει το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας «... *και ουδέποτε έδωσε γνωμάτευση όπως την κατηγορεί ο Γενικός Εισαγγελέας.*». Θέτει ότι τελικά και μετά από «*εμπεριστατωμένη γνωμάτευση*» από τον Γενικό Εισαγγελέα επί του «*πολύπλοκου αυτού θέματος*», οι οδηγίες του προς την αρμόδια Λειτουργό ήταν «*Πολύ λογική η γνωμάτευση. Την υιοθετούμε και το θέμα έχει λήξει.*».

Στην προκειμένη περίπτωση το όλο ζήτημα και η ουσία του επικεντρώνεται στο αναντίλεκτο γεγονός της αποστολής επιστολών του Γενικού Ελεγκτή προς το πιο πάνω Τμήμα, στις οποίες εξέφραζε – κατά τρόπον απόλυτο και αμφισβητώντας το νόμιμο των ενεργειών του Τμήματος - νομική άποψη στη βάση του ***περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας Νόμου, Κεφ. 224***, όπως την καταγράψαμε σε προηγούμενο στάδιο της απόφασής μας. Παραβλέπει ο Καθ' ου η αίτηση ότι το Τμήμα ενεργεί στη βάση γνωματεύσεων του Γενικού Εισαγγελέα, αρμοδίου κατά το Σύνταγμα ως προς τη νομική καθοδήγηση των κυβερνητικών τμημάτων.

Είναι και το παρόν ένα από τα κεφάλαια τα οποία συναρτώνται άμεσα με τον συνταγματικό ρόλο του Γενικού Εισαγγελέα για παροχή γνωματεύσεων, τη σημασία τους και τον σεβασμό που πρέπει να επιδεικνύεται σε αυτές, ζήτημα για το οποίο θα επανέλθουμε σε κατοπινό στάδιο της απόφασής μας.

(Ν) Έλεγχος Αστυνομίας για Ανείσπρακτες Εξώδικες Καταγγελίες.

Επεξηγώντας το ιστορικό, ο Γενικός Ελεγκτής αναφέρθηκε στις αρμοδιότητες της Ελεγκτικής Υπηρεσίας για τον έλεγχο των δημοσίων εσόδων και των λογαριασμών της Δημοκρατίας. Στα πλαίσια αυτά ζητήθηκαν οι πληροφορίες, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα έσοδα από εξώδικες καταγγελίες εισπράττονται και καταλήγουν στα ταμεία της Δημοκρατίας.

῾Ο,τι εντοπίζεται ως σημαντικό για την ενώπιον του Συμβουλίου Αίτηση σε σχέση με το παρόν κεφάλαιο, είναι οι αναφορές στην παράγραφο 7 της επιστολής του Γενικού Ελεγκτή, ημερομηνίας 24.7.2023:

«***Αντιλαμβάνομαι όμως ότι βασική ανησυχία, εσάς και του Γενικού Εισαγγελέα που σας συμβούλευσε, είναι τι θα γίνει εάν διαπιστωθεί από τα ονόματα των προσώπων των οποίων τα πρόστιμα ακυρώθηκαν, ότι πρόκειται για επώνυμα πρόσωπα ή με άλλο τρόπο περιπτώσεις που εκ πρώτης όψεως παρουσιάζονται ως υψηλού κίνδυνου για ευνοϊκή μεταχείριση***.

Είναι ως προς αυτές τις τοποθετήσεις που η πλευρά του Αιτητή εισηγείται ότι αφήνονται αιχμές ότι καταχρηστικά «*σβήστηκαν*» εξώδικα που αφορούσαν σε επώνυμα πρόσωπα και ότι αυτό «*ανησυχούσε*» τον Αρχηγό της Αστυνομίας και τον Γενικό Εισαγγελέα.

Τα ενώπιόν μας όμως δεδομένα δεν δικαιολογούν την πιο πάνω προσέγγιση. Οι επεξηγήσεις του Γενικού Ελεγκτή συνάδουν πλήρως με το αμέσως επόμενο μέρος της πιο πάνω παραγράφου, που έχει ως ακολούθως:

«Σε αυτή την περίπτωση, χωρίς όπως προανέφερα να έχουμε αρμοδιότητα αμφισβήτησης της απόφασης του Γενικού Εισαγγελέα, θα μπορούμε να καταγράψουμε τυχόν τεκμηριωμένα ευρήματα μας στην Έκθεση που θα εκδώσουμε, πάντα με απόλυτο σεβασμό στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επίσης, αν διαπιστώσουμε ότι υπάρχει εύρημα για τα οποία θεωρούμε ότι θα πρέπει να ενημερωθεί κάποια άλλη αρχή, θα πράξουμε τούτο.»

Όπως έθεσε ο Γενικός Ελεγκτής ενώπιον του Συμβουλίου η προσέγγιση του Αιτητή για κατηγορία διαφθοράς είναι παντελώς λανθασμένη. Τούτο διότι της επιστολής προηγήθηκε τηλεφωνική συνομιλία του Γενικού Ελεγκτή με τον Αρχηγό της Αστυνομίας, ο

οποίος και του εξέφρασε τους προβληματισμούς του για τα θέματα προσωπικών δεδομένων, γι΄ αυτό και ο Γενικός Ελεγκτής απάντησε ως ανωτέρω στην παράγραφο 7 της επιστολής και είναι και γι΄ αυτό το λόγο που η αναφορά αυτή της παραγράφου 7 δεν περιλήφθηκε στην Ειδική ΄Εκθεση που ακολούθως εκδόθηκε.

Συνεπώς, δεν εντοπίζουμε κάτι το μεμπτό στη βάση των πιο πάνω. Προέκυψε από το σύνολο των ενώπιόν μας δεδομένων ότι οι επίμαχες λέξεις περί «*ανησυχιών*» και «*ευνοϊκής μεταχείρισης*», αφορούσαν στον κίνδυνο αποκάλυψης προσωπικών δεδομένων, γεγονός που απασχόλησε και αναλόγως διευθετήθηκε στη συνέχεια.

(Ξ) Πολλαπλές συντάξεις και παράλληλη καταβολή σύνταξης και μισθού.

Στο υπό συζήτηση κεφάλαιο ο Γενικός Ελεγκτής επιχείρησε με εκτεταμένη ανάλυση του ιστορικού, αλλά και με λεπτομερή αναφορά στη νομική διάσταση και στα όσα η νομολογία καθόρισε σε σχέση με ζητήματα αντισυνταγματικότητας, να δικαιολογήσει τις ενέργειές του, ήτοι, την αξίωσή του προς το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας να

τερματίσει αμέσως την καταβολή συντάξεων σε αριθμό προσώπων και το περιεχόμενο της ανακοίνωσής του ημερομηνίας 2.2.2024. Υπενθυμίζουμε, όπως παραθέσαμε αυτούσιο το κείμενο της ανακοίνωσης, ότι αυτή αναφέρεται σε συμβουλές του Γενικού Εισαγγελέα προς τον Γενικό Λογιστή «*… να παραβιάζει το νόμο και να διενεργεί πληρωμές κατά παράβασή του*», ότι «*Το κράτος δικαίου προφανώς απειλείται*» και ότι η καταβολή των εν λόγω συντάξεων «*… είναι πρόδηλα και εξ ορισμού παράνομη.*». Στην ανακοίνωση χρησιμοποιείται επίσης ως παράδειγμα η περίπτωση του ίδιου του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα.

΄Ηταν η προέκταση των θέσεων του Γενικού Ελεγκτή ότι οι ισχυρισμοί περί έχθρας και μένους προς το πρόσωπο του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα είναι ανυπόστατοι, όπως ανυπόστατος είναι και ο ισχυρισμός του Γενικού Εισαγγελέα για προσπάθεια παραπλάνησης ή προβολή θέσης περί παραβίασης του Νόμου από τους επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας. Κατά τον ίδιο «*Οι αναφορές μου είναι σαφείς και συγκεκριμένες και αφορούσαν μόνο αυτή την περίπτωση στην οποία συμβούλευσαν τον Γενικό Λογιστή να διενεργεί πληρωμές αντίθετα από τις πρόνοιες του νόμου επειδή έκριναν ότι είναι*

αντισυνταγματικός.». Όπως, καταληκτικά, τίθεται και στην τελική αγόρευση της πλευράς του Καθ΄ ου η αίτηση, «*Ουσιαστικά, και σε αυτή την περίπτωση, υπήρξε απλώς διαφορετική άποψη μεταξύ των δύο Υπηρεσιών σε σχέση με τις πληρωμές συντάξεων σε εν ενεργεία αξιωματούχους, επί ενός δηλαδή θέματος καθαρά σχετιζόμενου με τα δημοσιονομικά του κράτους.*».

Λυπούμαστε να παρατηρήσουμε ότι οι προσεγγίσεις και επεξηγήσεις του Γενικού Ελεγκτή στερούνται πειστικότητας. Το περιεχόμενο της ανακοίνωσης και η στοχευμένη χρησιμοποίηση συγκεκριμένων εκφράσεων και λέξεων ως ανωτέρω, δεν συνιστά «*απλώς διαφορετική άποψη*» και δεν μπορούν να τύχουν διαφορετικής ερμηνείας, παρά μόνο αυτής που το ίδιο το νόημα των υπό αναφορά φράσεων υποδηλοί. Ξεκάθαρα, αποδίδεται στον Γενικό Εισαγγελέα εσκεμμένη παροχή συμβουλών προς παραβίαση του νόμου και δίδεται, η φοβερή για την πολιτειακή λειτουργία, προέκταση, ότι το κράτος δικαίου απειλείται και μάλιστα από τον ένα από τους κατ΄ εξοχήν προασπιστές του, τον ίδιο τον Γενικό Εισαγγελέα και δη κατά την ενάσκηση των συνταγματικών του καθηκόντων και εξουσιών.

Πέραν των πιο πάνω, εντοπίζεται στοχοποίηση του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, γεγονός που φανερώνει, όπως θα εκθέσουμε και στη συνέχεια, εμπάθεια και έλλειψη αντικειμενικότητας. Χωρίς κανένα ιδιαίτερο λόγο - και ενώ υπήρχαν, αδιαμφισβήτητα, κραυγαλέα παραδείγματα συνταξιούχων οι οποίοι είχαν άμεσο συμφέρον καταβολής συντάξεων σύμφωνα με τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, αφού ήδη λάμβαναν διπλή σύνταξη - ο Γενικός Ελεγκτής παραθέτει το αδόκιμο παράδειγμα του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, ενός προσώπου που, εάν δικαιούται, ζήτημα που τελεί υπό αμφισβήτηση, θα είναι δικαιούχος της υπό συζήτηση σύνταξης μετά από δέκα χρόνια και αυτό αν εξακολουθεί να κατέχει τη θέση του.

Η παράθεση του παραδείγματος του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα δεν είναι μόνο άτοπη, ως ανωτέρω, αλλά συνιστά ευθεία προσβολή προς το πρόσωπο του Γενικού Εισαγγελέα, καθότι, εντέχνως, μεταφέρεται το μήνυμα ευνοιοκρατικής παροχής νομικής συμβουλής εκ μέρους του, συμβουλή από την οποία θα επωφελείται - στοιχείο που τελεί, επαναλαμβάνουμε, υπό αμφισβήτηση, σε κάποιο μακρινό μέλλον, ο Βοηθός του.

Το ζήτημα που αφορά την παρούσα ενότητα, ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς και οι προεκτάσεις των γεγονότων που την καλύπτουν δεν σταματούν ως εδώ. Στοιχειωδώς αντικειμενική συμπεριφορά επέβαλλε όπως, τουλάχιστον, ο Γενικός Ελεγκτής ενημέρωνε τους πολίτες ότι η νομική προσέγγιση του νυν Γενικού Εισαγγελέα ως προς το υπό συζήτηση θέμα των συντάξεων, ταυτιζόταν με σχετικές νομικές συμβουλές που η Νομική Υπηρεσία παρείχε σε προηγούμενα χρόνια, το 2014 και το 2017, όταν επικεφαλής της ήταν ο κ. Κώστας Κληρίδης. Απέφυγε να το πράξει, στοχοποιώντας και εκθέτοντας τον νυν Γενικό Εισαγγελέα και τον Θεσμό που υπηρετεί.

Ολοκληρώνοντας επί του θέματος, σημαντικό είναι να σημειώσουμε ότι, όπως και στις πλείστες των περιπτώσεων, τα όσα λάμβαναν χώραν αποτέλεσαν αντικείμενο εκτεταμένων δημοσιευμάτων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, με όλες τις προβλεπτές συνέπειες που αυτό ενείχε στην αξιοπιστία και στο κύρος των Θεσμών.

(Ο) Απαράδεκτη παραποίηση γεγονότων και παραπληροφόρηση.

Σταθερή θέση της πλευράς του Γενικού Ελεγκτή σε σχέση με όλες τις περιπτώσεις που καλύπτει η υπό εξέταση ενότητα, είναι ότι από τα ενώπιον του Συμβουλίου τεκμήρια επιβεβαιώνεται η άποψη του Καθ' ου η αίτηση, σύμφωνα με την οποία δεν παρατηρείται οποιασδήποτε μορφής παραπληροφόρηση. Προβάλλεται, αντιθέτως, ότι μέσα από τις ανακοινώσεις ή παρεμβάσεις του μεταφέρθηκαν προς ενημέρωση των πολιτών τα πραγματικά γεγονότα στη σωστή τους διάσταση και με αντικειμενικότητα.

Η πιο πάνω προσέγγιση δεν βρίσκει σύμφωνο το Συμβούλιο. Όπως θα εξηγήσουμε στη συνέχεια, με αναφορά στην κάθε περίπτωση της παρούσας ενότητας ξεχωριστά, παρατηρείται το φαινόμενο μιας έντεχνης παραποίησης των γεγονότων, μέσω αποσπασματικής παράθεσης και/ή προβολής του μέρους που στηρίζει τις θέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, χωρίς να μεταφέρεται προς τα έξω ολοκληρωμένο το πραγματικό ζητούμενο σε κάθε περίπτωση ή η ουσία του θέματος που αφορούσε. Με αυτό τον τρόπο δεν παρεχόταν στο κοινό σφαιρική και αντικειμενική πληροφόρηση, με αποτέλεσμα να οδηγείται, όχι μόνο σε λανθασμένα συμπεράσματα, αλλά και να

διαμορφώνει εσφαλμένη γνώμη ως προς την όλη λειτουργία των κρατικών υπηρεσιών ή την ακεραιότητα των επικεφαλής τους. Επεξηγούμε σχετικά:

(α) Η καταγγελία στον INTOSAI.

Η καταγγελία στον INTOSAI αφορούσε κατ᾽ ουσίαν σε παράπονο του Γενικού Ελεγκτή ότι δεν του επιτρεπόταν η πρόσβαση σε στοιχεία του Υπουργείου Εσωτερικών. Είναι γεγονός ότι με την επίμαχη δήλωσή του ο INTOSAI επιβεβαίωσε την ανεξαρτησία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και την εξουσία της προς απρόσκοπτη πρόσβαση στη λήψη πληροφοριών προς επιτέλεση του έργου της. Αυτό όμως δεν τελούσε υπό αμφισβήτηση ούτε και ήταν το ζητούμενο. Πλέον σημαντική αναφορά στην δήλωση του υπό αναφορά Οργανισμού ήταν η αναγνώριση ότι οι αρμόδιες αρχές σύμφωνα με τους νόμους της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι που καθορίζουν τη νομιμότητα των περιορισμών πρόσβασης στις πληροφορίες. Ήταν συγκεκριμένα η σχετική αποδοχή του INTOSAI: «*the appropriate authorities, in accordance with the Laws of the Republic of Cyprus, will determine the legality of limitations of access of information*». Αυτή η άκρως

σημαντική αναφορά δεν συμπεριλήφθηκε στην ανακοίνωση που εξέδωσε η Ελεγκτική Υπηρεσία. Αντιθέτως, παραπλανητικά, προβάλλει την παρεμβολή προσκομμάτων στην ανεξαρτησία της από την Εκτελεστική Εξουσία και παρουσιάζει τη δήλωση του INTOSAI ως πλήρη δικαίωση των θέσεών της. Εν προκειμένω, δεν είναι χωρίς σημασία να επαναλάβουμε τη συνταγματική κατοχύρωση της ανεξαρτησίας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας στη χώρα μας, αλλά και τη συνταγματική πρόβλεψη για μηχανισμό επίλυσης οιασδήποτε διαφοράς προκύπτει μεταξύ οργάνων του Κράτους στα πλαίσια σύγκρουσης ή αμφισβήτησης εξουσίας. Αναφερόμαστε βεβαίως στο ***Άρθρο 139 του Συντάγματος***, επί του οποίου θα επανέλθουμε.

Σχετική με την παρέμβαση και τη δήλωση INTOSAI ήταν η μαρτυρία του κ. Ndjemba. Ανέφερε ότι μετά την καταγγελία, για να εμβαθύνει στην κατανόηση της υπόθεσης και των συναφών παραγόντων η ομάδα του Μηχανισμού Ταχείας Υποστήριξης για την Ανεξαρτησία των Ανωτάτων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (SIRAM), συμβουλεύθηκε ενδιαφερόμενα μέρη στην Κύπρο, μεταξύ των οποίων η Βουλή των Αντιπροσώπων, θέση της οποίας ήταν, όπως τη συνόψισε ο ίδιος, πως το θέμα θα μπορούσε να διευθετηθεί με

προσφυγή στο Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο. Εξήγησε ο κ. Ndjemba, σε ακολουθία της προαναφερθείσας δήλωσης του INTOSAI, ότι:

> «Ο ρόλος του IDI σε μια διαδικασία συνηγορίας (advocacy process) δεν είναι ούτε να καθορίσει την ακρίβεια των νομικών ερμηνειών, ούτε να ορίσει νομικές διαφορές μεταξύ της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και των αντισυμβαλλομένων της. Οι απόψεις που εκφράστηκαν από δύο ενδιαφερόμενα μέρη (παραπάνω), ότι η νομική διαφορά πρέπει να επιλυθεί μέσω του Ανωτάτου Δικαστηρίου, δείχνουν ότι δεν υπάρχει σαφής νομική ερμηνεία για τις εξουσίες της Ελεγκτικής Υπηρεσίας να διεξάγει τον έλεγχο, καθώς για τη νομιμότητα των περιορισμών στην πρόσβαση, στις πληροφορίες που αντιμετωπίζει η Ελεγκτική Υπηρεσία.»

Τα πιο πάνω οδήγησαν στην έκδοση δήλωσης ανησυχίας. Όπως, όμως, ο μάρτυρας επανέλαβε, η υπό αναφορά δήλωση δεν αποτελεί καμιά άποψη ή κρίση για την νομιμότητα της άρνησης έγκαιρης πρόσβασης στις πληροφορίες βάσει των νόμων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

(β) Επιστολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Παρόμοιας μορφής συμπεριφορά παρατηρείται και σε σχέση με την επιστολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μετά από σχετική

ενημέρωσή της από τον Γενικό Ελεγκτή ως προς το ζήτημα της απευθείας ανάθεσης δύο συμβάσεων από το Υπουργείο Οικονομικών. Ο τρόπος που η Ελεγκτική Υπηρεσία μετέφερε τη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς το κοινό προσομοιάζει με αυτόν της προηγούμενης ενότητας. Παρά τη διαπίστωση της Επιτροπής ότι, εν προκειμένω, δεν αποδείχθηκε οποιαδήποτε παράβαση εκ μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας, ούτε και θεώρησε σκόπιμο να ξεκινήσει οποιαδήποτε διαδικασία περαιτέρω διερεύνησης για το θέμα, αλλά ούτε και έκρινε ως μεμπτή την σχετική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα προς το Υπουργείο Οικονομικών, παραπλανητικά μεταφέρεται στην ανακοίνωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας ως εσφαλμένη «*… η εκ των υστέρων και/ή εκ των προτέρων γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα*» και ως παράνομη η έγκριση του Υπουργού Οικονομικών για απευθείας ανάθεση των δύο συμβάσεων.

(γ) Καταβολή πολλαπλών συντάξεων.

Το τρίτο μέρος αυτής της ενότητας αφορά το ζήτημα της καταβολής πολλαπλών συντάξεων και της εμπλοκής του Βοηθού Γενικού

Εισαγγελέα, θέμα για το οποίο έχουν ήδη αποτυπωθεί οι θέσεις του Συμβουλίου στο προηγούμενο, σχετικό, κεφάλαιο.

(δ) Τίτλοι αξιωματούχων.

Έχουμε ήδη αναφερθεί στη διαφορά που προέκυψε σε σχέση με τους τίτλους αξιωματούχων. Μετά την απόφαση του τότε Ανωτάτου Δικαστηρίου στην ***Αίτηση Αρ. 1/22 (ανωτέρω)***, ο Γενικός Ελεγκτής, με ανακοινώσεις και αναρτήσεις, επεξηγώντας την εν λόγω απόφαση, επικεντρώθηκε στο μέρος που αφορούσε τις εξουσίες του Γενικού Ελεγκτή, όπως αυτές κατοχυρώνονται από το Σύνταγμα. Προεκτείνοντας διατύπωσε τη θέση ότι η επιβεβαίωση από το Ανώτατο αυτών των εξουσιών δεν συνάδει με το υπόβαθρο της γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα, ως προς τον ορθό τίτλο των εν λόγω αξιωματούχων. Βεβαίως η αναφορά του Ανωτάτου Δικαστηρίου στις συνταγματικά κατοχυρωμένες εξουσίες του Γενικού Ελεγκτή δεν ήταν το ζητούμενο στην αίτηση που καταχώρησε, αντικείμενο της οποίας ήταν η αναζήτηση δήλωσης και/ή απόφασης ότι η εγκύκλιος του Υπουργείου Οικονομικών ως προς τον καθορισμό του τίτλου των αξιωματούχων ήταν εξ υπαρχής άκυρη. Ως προς το ερώτημα αυτό,

κρίθηκε ότι η ορθή διατύπωση των τίτλων δεν οδηγούσε σε διαφωνία, σύγκρουση ή αμφισβήτηση εξουσίας ή αρμοδιότητας κατά τα διαλαμβανόμενα στο ***Άρθρο 139***. Υπό το πρίσμα αυτό, δεν πληρούνταν και οι προϋποθέσεις επίκλησής του. Κατά συνέπεια, η προσφυγή οδηγήθηκε σε απόρριψη. Έχουμε την άποψη ότι το καταληκτικό αυτό μέρος θα έπρεπε να είχε αποτελέσει την προμετωπίδα της όποιας ανακοίνωσης, αφού συνιστούσε και το αντικείμενο της ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου διαδικασίας και όχι, όπως αφέθηκε να εννοηθεί, να παρουσιάζεται το αποτέλεσμα της απόφασης ως καθαρή επιτυχία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

(ε) Το ζήτημα του Επιτρόπου Εθελοντισμού.

Προσεκτική ανάλυση όλων των δεδομένων, επιβεβαιώνει ότι παραπληροφόρηση παρατηρείται επίσης και σε σχέση με τον τέως Επίτροπο Εθελοντισμού. Η απάντηση του Γενικού Ελεγκτή σε ερώτημα δημοσιογράφου και η τοποθέτησή του σε σχέση με επιστολή που του απέστειλε ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα, αλλά και το ύφος και οι λέξεις που χρησιμοποιούνται, μεταφέρουν ξεκάθαρα την εντύπωση πιέσεων εκ μέρους του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα και

αθέμιτης παρέμβασής του. Πλην όμως, όπως ξεκάθαρα προβάλλει μέσα από τη σχετική αλληλογραφία, ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα, καθηκόντως, σημείωνε την ανάγκη συμμόρφωσης με τις πρόνοιες της Ποινικής Δικονομίας, προς αποφυγή επηρεασμού των δικαιωμάτων ύποπτου προσώπου και ανάλογης, δυσμενούς, επίδρασης στην πορεία της διερεύνησης πιθανών ποινικών αδικημάτων εις βάρος του. Προσθέτουμε, παρενθετικά, ότι προκαλεί εντύπωση το γεγονός, όπως αυτό παρέμεινε αδιαμφισβήτητο ενώπιον του Συμβουλίου, ότι, σε ανοικτή τηλεφωνική ακρόαση και στην παρουσία άλλου προσώπου, ο Γενικός Ελεγκτής υπέβαλλε ερωτήματα στον, τότε ύποπτο, Επίτροπο Εθελοντισμού, παραβλέποντας ότι αρμόδιο όργανο προς διερεύνηση ήταν η Αστυνομία και όχι ο ίδιος, με όλους τους παρεπόμενους κινδύνους ως προς διαδικασία, ποινικής μορφής, που, ενδεχομένως, όπως και έγινε, θα ακολουθούσε.

(στ) Πειθαρχική δίωξη λειτουργού της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Παραπλανητική επίσης ήταν η πληροφόρηση του Γενικού Ελεγκτή σε σχέση με πειθαρχική δίωξη λειτουργού της Ελεγκτικής Υπηρεσίας

και σχετική δικαστική απόφαση που εκδόθηκε. Σύμφωνα με την απόφαση, σε πειθαρχική έρευνα που έλαβε χώραν, ο Γενικός Ελεγκτής – κατά παράβαση βασικών αρχών φυσικής δικαιοσύνης - ενήργησε και ως καταγγέλλων και ως ερευνών λειτουργός και ως κατήγορος και, εν τέλει, ως κριτής. Ως αποτέλεσμα το Δικαστήριο κατέληξε στην ακύρωση της απόφασης της πειθαρχικής καταδίκης. Ο Γενικός Ελεγκτής, κληθείς από εφημερίδα να σχολιάσει την απόφαση, αποφεύγοντας να τοποθετηθεί επί της ουσίας, ήτοι των λόγων ακύρωσης και εκφράζοντας, λεκτικά και μόνο, τον σεβασμό του προς τη δικαστική κρίση, προχώρησε να την κατακρίνει δημόσια, τονίζοντας ότι, ουσιαστικά, «*… σημαίνει κατάργηση της έννοιας του ιεραρχικού ελέγχου και είναι συνταγή για μια κακή δημόσια υπηρεσία.*». Τοιουτοτρόπως, παραγνωρίζοντας πλήρως τη δική του συμπεριφορά, η οποία οδήγησε σε παραβίαση βασικών αρχών της φυσικής δικαιοσύνης, όπως και το εκδώσαν την απόφαση Δικαστήριο είχε επισημάνει.

Ανακεφαλαιώνοντας, δεν θα απασχολούσε το Συμβούλιο μια μεμονωμένη περίπτωση μεταφοράς πληροφοριών στο κοινό κατά τρόπο λανθασμένο ή αποσπασματικό. Αυτό θα μπορούσε να τύχει

και θα ήταν λογικά αναμενόμενο να λάβει χώραν σε μια υπηρεσία η οποία ενημερώνει συνεχώς το κοινό για το έργο της. Τούτο, δεν θα απέκλειε, λόγω μιας εσφαλμένης λεκτικής διατύπωσης ή παρείσφρησης κάποιων λέξεων, να δημιουργηθούν λανθασμένες εντυπώσεις και να εξαχθούν λάθος συμπεράσματα ως προς κάποιο ζήτημα.

Δεν βρισκόμαστε όμως ενώπιον μιας τέτοιας κατάστασης πραγμάτων. Πέραν των πιο πάνω περιπτώσεων, διαπιστώσαμε σε σωρεία παρεμβάσεων του Γενικού Ελεγκτή διά δημοσίων δηλώσεων, ανακοινώσεων και, γενικότερα, χρήσης των μέσων μαζικής ενημέρωσης, μια συνεχή τάση παραποίησης με διάφορους τρόπους των γεγονότων, προς τον σκοπό μεταφοράς στους πολίτες μιας εντελώς διαφορετικής εικόνας από αυτή που στην πραγματικότητα υφίσταται. Προς την κατεύθυνση αυτή, το ύφος, η χρήση συγκεκριμένων λέξεων, η προβολή μέρους των γεγονότων και η αποσιώπηση άλλων, ήταν συνήθης πρακτική.

Να θυμίσουμε, χάριν παραδείγματος, τα όσα αναφέραμε σε σχέση με το θέμα των πολλαπλών συντάξεων και την παρασιώπηση των

ταυτόσημων γνωματεύσεων του 2014 και 2017 του τέως Γενικού Εισαγγελέα, την έντεχνη, αδόκιμη και αβάσιμη, χρησιμοποίηση, στοχεύοντας στους επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας, των λέξεων «*εκ των προτέρων ή εκ των υστέρων κάλυψη*», «*εκφοβισμός*» «*σύγκρουση συμφέροντος*», «*κατάχρηση εξουσίας*», «*υπονόμευση του κράτους δικαίου*», «*πολιτική συσκότισης*». Ακόμη, την χρησιμοποίηση του παραδείγματος του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα ως προς το ζήτημα της σύνταξής του χωρίς στέρεη νομική βάση και επαρκείς επεξηγήσεις, τον τρόπο χειρισμού του ζητήματος του Πρύτανη και της θυγατέρας του και την αποσπασματική παράθεση των όσων κάλυπταν την περίπτωσή τους και την επιλεκτική ενημέρωση του κοινού ως προς την καταβολή των δικηγορικών εξόδων της υπόθεσης των τίτλων αξιωματούχων από τον ίδιο, παραλείποντας, ως αναγκαία συνέχεια, να ενημερώσει για την, τελικά, δωρεάν παροχή των υπηρεσιών αυτών.

Είναι μέσα σ' αυτά τα πλαίσια που το ζήτημα της συμπεριφοράς αυτής λαμβάνει ιδιαίτερες διαστάσεις και είναι υπό το φως αυτών των δεδομένων που θα αποτιμηθεί από το Συμβούλιο.

Η ΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Το Συμβούλιο στην υπόθεση ***Ερωτοκρίτου (ανωτέρω)*** - η οποία αφορούσε στην αίτηση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για απόλυση του κ. Ερωτοκρίτου, Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας - αφού επεσήμανε τον ιδιότυπο χαρακτήρα αιτήσεων μομφής (impeachment), τόνισε τις εξουσίες του Συμβουλίου, όπως κατά συνταγματική επιταγή καθορίζονται και αναζήτησε την έννοια της «ανάρμοστης συμπεριφοράς» για σκοπούς της ενώπιόν του υπόθεσης, δεδομένου ότι ο εννοιολογικός καθορισμός είναι απαραίτητος προς κατάληξη. Επιβεβαίωσε ότι, σε κάθε περίπτωση, κριτής της υπό συζήτηση μεμπτής συμπεριφοράς ή της δημιουργίας εύλογων αμφιβολιών σε τρίτους, παραμένει το Συμβούλιο. Το κριτήριο είναι αντικειμενικό και δεδομένου ότι δεν πρόκειται για ποινικό αδίκημα δεν κρίθηκε ως απαραίτητο να αποδεικνύεται και η υποκειμενική υπόσταση (mens rea) οποιουδήποτε αδικήματος. Με επισήμανση ότι η κατηγοριοποίηση και ένταξη συμπεριφοράς στην έννοια του «ανάρμοστου» γίνεται με ιδιαίτερη πάντοτε περίσκεψη και με ανάλογη φειδώ, κρίθηκε, δεδομένης της υποχρεωτικής απόλυσης και στην απουσία διαβάθμισης των κυρώσεων που ενδεχομένως να

μπορούσαν να επιβληθούν, ότι η σχετική συνταγματική πρόνοια είναι ορθό να ερμηνεύεται υπό το φως της αρχής της αναλογικότητας. Τοιουτοτρόπως, ακόμη και σε περίπτωση διαπίστωσης συμπεριφοράς τέτοιας που να θεωρείται ως κατώτερη των περιστάσεων, να μην οδηγεί, κατ᾽ ανάγκη, στην ένταξή της στον ορισμό της συνταγματικής διάστασης του όρου «ανάρμοστη συμπεριφορά», που έχει ως μόνη συνέπεια την αποπομπή από το αξίωμα του Καθ᾽ ου η αίτηση.

Παραθέτουμε εκτεταμένο απόσπασμα της υπό αναφορά απόφασης, από τις σελίδες 495-502, ως προς την ερμηνεία της έννοιας της «ανάρμοστης συμπεριφοράς», όπως αυτή απαντάται στο συνταγματικό πλαίσιο:

«Δεν καθορίζεται στο Σύνταγμα, αλλά ούτε και υπάρχει οποιοσδήποτε άλλος Νόμος, ο οποίος να διευκρινίζει καθ' οιονδήποτε τρόπο τι συνιστά ανάρμοστη συμπεριφορά για σκοπούς απόλυσης των Δικαστών του Ανωτάτου Δικαστηρίου, του Γενικού και του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέως. Να σημειωθεί δε ότι το Σύνταγμα έχει ενδύσει με παρόμοια ασπίδα και άλλους αξιωματούχους της πολιτείας τους οποίους κατατάσσει στο αυτό επίπεδο συνταγματικής προστασίας. Συγκεκριμένα το Άρθρο 115.3 προνοεί ότι ο Γενικός Ελεγκτής και ο Βοηθός Γενικού Ελεγκτού «είναι μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι της Δημοκρατίας και δεν αποχωρούσι της υπηρεσίας ούτε απολύονται εκ της θέσεως αυτών, ειμή υφ᾽ ους όρους και καθ᾽ ον τρόπον οι δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου.». Παρόμοια πρόνοια καλύπτει τα μέλη της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας διά

του Άρθρου 124.5 του Συντάγματος. Αντίθετα ο Γενικός Λογιστής και ο Βοηθός Γενικού Λογιστού διά της πρόνοιας του Άρθρου 126.4 υπόκεινται στον πειθαρχικό έλεγχο της Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας περιλαμβανομένης και της απόλυσης αυτών.

Η αναζήτηση συνεπώς της έννοιας της «ανάρμοστης συμπεριφοράς» για σκοπούς της υπό κρίση υπόθεσης έχει ιδιαίτερη σημασία εφόσον αυτός ο εννοιολογικός καθορισμός είναι απαραίτητος για σκοπούς κατάληξης. Έχει δε ευρύτερες συνέπειες ρυθμίζοντας ανάλογα τη συμπεριφορά αριθμού άλλων ανώτατων ανεξάρτητων αξιωματούχων.

Η έρευνά μας ως προς την εμβέλεια της «ανάρμοστης συμπεριφοράς» αποκαλύπτει, ως προς τη γενικότητά της, ότι ανέκαθεν στα δημοκρατικά πολιτεύματα υπήρχε η ανάγκη για έλεγχο των παρασπονδούντων αξιωματούχων, απευθύνοντας σε αυτούς «μομφή».

Η μομφή, όπως κατά το καλύτερο δυνατόν αποδίδεται η λέξη «impeachment» στην Ελληνική, συνίσταται σε διαδικασία που ο εκάστοτε νομοθέτης ορίζει, και στην περίπτωση του Κύπριου Συνταγματικού νομοθέτη ο υπέρτατος Νόμος του κράτους, το Σύνταγμα, η οποία και επιτρέπει να διατυπωθούν «κατηγορίες» εναντίον κρατικών αξιωματούχων για μεμπτή συμπεριφορά, ασύμβατη με το αξίωμά τους.

……………………………………………………………………………
……………………………………………………………………………

Παρά τις διαφορές των αντίστοιχων πολιτευμάτων (προεδρικό σύστημα, ημιπροεδρικό ή κοινοβουλευτικό πολίτευμα), η διαδικασία της μομφής συνδέεται άμεσα με την πολιτική κουλτούρα και τον πολιτικό πολιτισμό του κάθε κράτους. Στην περίπτωση της Κύπρου, ο Συνταγματικός νομοθέτης παρακολούθησε εύστοχα τη διαδικασία της μομφής όπως αναπτύχθηκε στον Αγγλοσαξονικό κόσμο, εισάγοντας σχετική πρόνοια και εναποθέτοντας, σε αντίθεση με το σύνηθες σε άλλα πολιτεύματα όπου η εξουσία ανήκει στο Κοινοβούλιο, την αποκλειστική αρμοδιότητα στο Ανώτατο

Δικαστήριο ως ασκούν την αρμοδιότητα του Συμβουλίου (Άρθρο 153.8(1)(2) και (3)).

Έχει αναφερθεί ότι η παρούσα υπόθεση είναι πρωτοφανής τουλάχιστον από απόψεως στόχευσης ενός ανώτατου πολιτειακού αξιωματούχου με σκοπό την απόλυσή του. Δεν είναι όμως και η πρώτη στην οποία αναζητήθηκε η ερμηνεία του όρου «ανάρμοστη συμπεριφορά».

Στην Πειθαρχική υπόθεση εναντίον του Δικαστή Κώστα Καμένου, ημερ. 19.9.2006, (η απόφαση δεν έχει δημοσιευθεί), το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο κλήθηκε να εξετάσει εναντίον του δικαστή δύο κατηγορίες ανάρμοστης συμπεριφοράς δυνάμει των Άρθρων 153.7(4) και 157.3 του Συντάγματος. Η πρώτη διάταξη προνοεί για την απόλυση του Έλληνα ή Τούρκου Δικαστή του Ανωτάτου Δικαστηρίου λόγω ανάρμοστης συμπεριφοράς, η δε δεύτερη προνοεί με αναφορά στα κατώτερα δικαστήρια ότι δεν αποφασίζεται η αποχώρηση ή απόλυση δικαστή εκτός με τους ίδιους όρους και τον ίδιο τρόπο που το Σύνταγμα προβλέπει για τους δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Στη βάση των Συνταγματικών αυτών προνοιών και βεβαίως των διατάξεων του περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλαι Διατάξεις) Νόμου αρ. 33/1964, το Ανώτατο Δικαστήριο εξέδωσε τον περί Ενάσκησης της Πειθαρχικής Εξουσίας του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου Διαδικαστικό Κανονισμό του 2000 (αρ. 3), ο Κανονισμός 3 του οποίου διαλαμβάνει για την εκ μέρους δικαστή επίδειξη ανάρμοστης συμπεριφοράς με τις ανάλογες συνέπειες. Το Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο είχε προσδιορίσει τα εξής στις σελ. 50-51 της απόφασης του, σε σχέση με την έννοια της ανάρμοστης συμπεριφοράς, τα οποία ισχύουν με την ίδια δύναμη και για την κρινόμενη υπόθεση:

«Τι συνιστά ανάρμοστη συμπεριφορά δεν καθορίζεται στο Σύνταγμα. Και τούτο, κατά τη γνώμη μας, είναι λογικό γιατί δεν είναι δυνατό να οριοθετηθούν τα στοιχεία που τη συνθέτουν. Τέτοια προσπάθεια θα αποδεικνυόταν αναποτελεσματική μια και δεν μπορεί να καλυφθούν όλες οι πράξεις, παραλείψεις ή γενικά ο τρόπος συμπεριφοράς έτσι που να κατατάσσονται και εμπίπτουν στον όρο 'ανάρμοστη συμπεριφορά'.

Είμαστε της γνώμης πως μέσα στην ίδια την ετυμολογική ρίζα της λέξης 'ανάρμοστη' εμπεριέχεται και η συνήθης έννοια της. Η λέξη 'ανάρμοστος' είναι σύνθετη, αποτελείται από το στερητικό 'αν' και τη λέξη 'αρμοστός' που παράγεται από το ρήμα 'αρμόζω', που σημαίνει συνταιριάζω.* 'Ανάρμοστος' είναι αυτός που δεν ταιριάζει. Ανάρμοστη επομένως συμπεριφορά, στην περίπτωση που μας απασχολεί, είναι η συμπεριφορά που δεν ταιριάζει-αρμόζει, απάδει δηλαδή της ιδιότητας του δικαστή. Είναι, κατά συνέπεια, στη βάση των ιδιαίτερων περιστατικών της κάθε περίπτωσης που αποφασίζεται κατά πόσο η συμπεριφορά, αντικείμενο της υπόθεσης, συνιστά ανάρμοστη συμπεριφορά. Έχουμε επίσης τη γνώμη πως ανάρμοστη συμπεριφορά μπορεί να επιδειχθεί κατά την εκτέλεση και σε αναφορά προς τα καθήκοντα του δικαστή αλλά και εκτός αυτών. Δεν συμφωνούμε με την επί του προκειμένου διαφορετική θέση που υποστήριξε ο κ. Ευσταθίου, ο οποίος εισηγήθηκε πως η ανάρμοστη συμπεριφορά, όπως προβλέπεται στο Σύνταγμα μας, περιορίζεται στην εξωδικαστική λειτουργία του δικαστή όταν π.χ. συλλαμβάνεται να οδηγεί με αυξημένη ποσότητα οινοπνεύματος, ή συχνάζει σε κακόφημα κέντρα ή γενικά εκθέτει με τη συμπεριφορά του στην κοινωνία τη δικαστική ιδιότητα.»

Πέραν των πιο πάνω, η έρευνα μας, αλλά και των ευπαιδεύτων συνηγόρων, έφερε στην επιφάνεια αριθμό υποθέσεων από την Αγγλική και Κοινοπολιτειακή νομολογία. Καταγράφουμε ως ιδιαίτερης βοήθειας και σημασίας τις πιο κάτω αποφάσεις. Ως πρώτη σημειώνουμε την απόφαση του Ανακτοσυμβουλίου στην υπόθεση ***Lawrence v. The Attorney General (Grenada) [2007] UKPC 18 (26 March 2007).*** Στην υπόθεση εκείνη έγινε ευρεία αναφορά από τους ευπαιδεύτους δικηγόρους και των δύο πλευρών. Τα γεγονότα την υπόθεσης, σε συντομία, ήταν ότι η εφεσείουσα, η οποία ήταν Γενική Ελέκτρια στη Grenada, έγραψε στον Υπουργό Οικονομικών της χώρας, ο οποίος ήταν και Πρωθυπουργός, επιστολή, χρησιμοποιώντας προσβλητική και καταχρηστική γλώσσα και ύφος, εναντίον του. Έστειλε αντίγραφο της επιστολής στον Πρόεδρο και τον Γραμματέα της Βουλής των Αντιπροσώπων. Ο Υπουργός, τόσο ενοχλήθηκε, που καταχώρισε διαδικασία για παύση της, από την Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας. Το πρωτόδικο δικαστήριο ικανοποιήθηκε ότι η εφεσείουσα λανθασμένα και μη

ορθά προέβαλε αδικαιολόγητες και αστήρικτες κατηγορίες ότι ο Υπουργός Οικονομικών εσφαλμένα είχε παρέμβει τροποποιώντας ή αλλάζοντας κάποιες εκθέσεις του Ελεγκτικού Γραφείου πριν αυτές τεθούν ενώπιον του Κοινοβουλίου. Ικανοποιήθηκε το πρωτόδικο δικαστήριο ότι τέτοια συμπεριφορά δεν ήταν αρμόζουσα για οποιονδήποτε κατείχε τη θέση του Γενικού Ελεγκτή της χώρας. Το δικαστήριο συνέστησε στο Γενικό Κυβερνήτη της χώρας να απολύσει την εφεσείουσα για ανάρμοστη συμπεριφορά. Η εφεσείουσα αποτάθηκε στις Ανώτερες Δικαστικές Αρχές της χώρας της, φθάνοντας μέχρι το Εφετείο, στην προσπάθεια της να ανατρέψει την απόφαση του πρωτόδικου δικαστηρίου. Τελικά η υπόθεση έφθασε μέχρι το Αγγλικό Ανακτοσυμβούλιο. Το Ανακτοσυμβούλιο συμφώνησε με την πρωτόδικη ερμηνεία του Δικαστή Gray αναφορικά με την έννοια του όρου «misbehaviour»*. Υιοθέτησε, συγκεκριμένα, μέρος της πρωτόδικης απόφασης σύμφωνα με το οποίο ανάρμοστη συμπεριφορά (misbehaviour) από τον κάτοχο ενός αξιώματος δεν εξυπακούει εγκληματική συμπεριφορά και δεν προϋποθέτει ότι η συμπεριφορά διαπράττεται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του αξιώματος. Η ανάρμοστη συμπεριφορά, εν σχέσει με την κατοχή ενός αξιώματος, καθορίζεται με αναφορά στις συνέπειες τέτοιας συμπεριφοράς επί της ικανότητος του αξιωματούχου να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματος του. Η ικανότητα να συνεχίσει να ασκεί το αξίωμα του έχει δύο πτυχές. Η πρώτη αφορά στο άμεσο αποτέλεσμα (της συμπεριφοράς του αξιωματούχου) επί της ικανότητος του να επιτελεί τα καθήκοντα του. Διαζευκτικά ή επιπρόσθετα, η συμπεριφορά του αξιωματούχου μπορεί να επηρεάσει την αντίληψη τρίτων, εν σχέσει προς το αξίωμα, κατά τρόπον που οποιαδήποτε σκοπούμενη εκτέλεση των καθηκόντων του αξιωματούχου να εκλαμβάνεται, ευρέως, ως διεφθαρμένη, απρεπής ή εχθρική προς τα συμφέροντα των προσώπων ή του οργανισμού των οποίων, οι λειτουργίες του αξιώματος, προορίζονται να εξυπηρετούν. Σε οποιαδήποτε από τις δύο προαναφερόμενες περιπτώσεις ο κίνδυνος είναι ότι, το ίδιο το αξίωμα, θα περιπέσει σε ανυποληψία ως αποτέλεσμα της συμπεριφοράς του κατόχου του. Εάν αυτή ενδέχεται να είναι η περίπτωση, τότε η συμπεριφορά του αξιωματούχου χαρακτηρίζεται ως ανάρμοστη (για τους σκοπούς της σχετικής νομοθεσίας).

Στη συνέχεια, στην υπόθεση ***Chief Justice of Gibraltar referral under section 4 of the Judicial Committee Act (1833) [2009] UKPC 43,*** ενώπιον του Ανακτοσυμβουλίου, εξετάστηκε ζήτημα ανάρμοστης συμπεριφοράς εκ μέρους του Αρχιδικαστή του Γιβραλτάρ. Παρά το ότι η απόφαση επικεντρώθηκε κυρίως στη συμπεριφορά που αρμόζει σε ένα Δικαστή, εντούτοις έγινε και γενική αναφορά σε ζητήματα ευρύτερης ανάρμοστης συμπεριφοράς. Το Ανακτοσυμβούλιο αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, στις υποθέσεις ***Therrien v. Minister of Justice [2001] 2 SCR 3, Lawrence*** - πιο πάνω - και ***Clark v. Vanstone [2004] FCA 1105.*** Τονίστηκε συναφώς ότι ο όρος «ανάρμοστη συμπεριφορά» ερμηνεύεται στα πλαίσια του συγκεκριμένου νομοθετικού κειμένου στο οποίο απαντάται. Αν η συμπεριφορά είναι τέτοια που ενδέχεται να περιαγάγει το αξίωμα σε ανυποληψία, τότε μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανάρμοστη συμπεριφορά. Αλλά ακόμα και αν η συμπεριφορά μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανάρμοστη υπό την προαναφερόμενη έννοια, παραμένει το ερώτημα κατά πόσον η βαρύτητά της είναι τέτοια ώστε να δικαιολογείται η εισήγηση όπως ο αξιωματούχος απολυθεί από τη θέση του. Για το τελευταίο ερώτημα εφαρμόζεται το κριτήριο που τέθηκε στην υπόθεση ***Therrien*** (ανωτέρω). Το κριτήριο της ***Therrien***, το οποίο αφορά σε απόλυση Δικαστή, είναι το κατά πόσον η συμπεριφορά για την οποία είναι υπόλογος ο Δικαστής είναι τόσο καταφανώς αντίθετη προς την αντικειμενικότητα, την εντιμότητα και την ανεξαρτησία της Δικαστικής Εξουσίας, ώστε η εμπιστοσύνη των ατόμων που εμφανίζονται ενώπιον του Δικαστή ή η εμπιστοσύνη του κοινού προς το όλο σύστημα απονομής της Δικαιοσύνης, να υποβαθμίζεται. Σε τέτοια περίπτωση θεωρείται ότι ο Δικαστής δεν είναι ικανός να εκτελεί τα καθήκοντα του αξιώματος του.

Ως προς την ικανότητα ενός αξιωματούχου να ασκεί τα καθήκοντα του, χρήσιμη αναφορά μπορεί να γίνει και στην υπόθεση ***Stewart v. Secretary of State for Scotland [1996] SC 271.*** Στην υπόθεση εκείνη αποφασίστηκε ότι ο όρος ανικανότητα (inability) να εκτελεί ένας αξιωματούχος τα καθήκοντα του έχει τη συνήθη της έννοια, στα πλαίσια του ερωτήματος του κατά πόσον ο αξιωματούχος είναι ή όχι κατάλληλος για το αξίωμα.

Σημειώνουμε τέλος την απόφαση του Ανακτοσυμβουλίου στην ***The Governor of the Cayman Islands-Madam Justice Levers (Judge of the Grand Court of the Cayman Islands) [2010] UK PC 24.*** Η υπόθεση αφορούσε την κατ' ισχυρισμόν κλιμακούμενη μεμπτή συμπεριφορά της Δικαστού Levers, με την πρακτική που υιοθέτησε της έκδοσης ενταλμάτων σύλληψης ενόρκων που παρέλειπαν να εμφανιστούν στο Δικαστήριο, ασχέτως των περιστάσεων, του τρόπου συμπεριφοράς της έναντι γυναικών-διαδίκων σε υποθέσεις οικογενειακού Δικαστηρίου, σχόλια εναντίον γυναικών σε υποθέσεις διαζυγίου, υποτιμητικά σχόλια καταγραμμένα επί των πρακτικών εναντίον άλλων Δικαστών, συμπεριλαμβανομένου και του ιδίου του Αρχιδικαστή, και γενικότερα τον όλο τρόπο συμπεριφοράς που φανέρωνε «serious misbehaviour». Ο Lord Phillips, εκδίδοντας την απόφαση εκ μέρους του Ανακτοσυμβουλίου, ανέλυσε την έννοια του «misbehaviour justifying removal», με ευθεία αναφορά στην αναμενόμενη από ένα Δικαστή συμπεριφορά, στις αρχές που έθεσαν τα Bangalore Principles of Judicial Conduct, ένα σημαντικό κείμενο που εγκρίθηκε από πλείστους όσους Προέδρους Δικαστηρίων και Δικαστές Ανωτάτων Δικαστηρίων του κόσμου το Νοέμβριο του 2002 στη Χάγη και αποτέλεσε τελικά το «Resolution 2006/23 του United Nations Economic and Security Council», με την προτροπή όπως λαμβάνεται υπόψη από τα Κράτη-Μέλη όταν αυτά αναπτύσσουν ή αναθεωρούν κανόνες επαγγελματικής και ηθικής δεοντολογίας των Δικαστών.»

Υπό το φως των πιο πάνω, το Συμβούλιο κατέληξε, στη σελίδα 504:

«Καθοδηγούμενοι από τις προαναφερόμενες αυθεντίες ερμηνεύουμε τον όρο «ανάρμοστος συμπεριφορά», στο Άρθρο 153.7(4) του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως συμπεριφορά τόσο κακή, τόσο μεμπτή δηλαδή, ώστε να καθιστά το πρόσωπο που είναι υπόλογο γι' αυτήν, ανίκανο να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματος του ή να δημιουργεί, ευλόγως, αμφιβολίες σε τρίτους, αντικειμενικά κρίνοντες, ως προς την

καταλληλότητα του να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματος του κατά τρόπο έντιμο, ορθό και εξυπηρετούντα το δημόσιο συμφέρον, το οποίον το αξίωμα προορίζεται να εξυπηρετεί. Σε κάθε περίπτωση κριτής της εν λόγω μεμπτής συμπεριφοράς ή της δημιουργίας ευλόγων αμφιβολιών σε τρίτους παραμένει το Συμβούλιο.»

Αντιδιαστέλλεται, έτσι, η έννοια της «ανικανότητας» σε αυτό το πλαίσιο από τη συνήθη έννοια του όρου, όπως αυτός απαντάται στο ***Άρθρο 153.7(3) του Συντάγματος***, το οποίο αναφέρεται σε πνευματική ή σωματική ανικανότητα ή αναπηρία που καθιστά ανίκανο τον αξιωματούχο να ασκεί τα καθήκοντα του. Αντιδιαστέλλεται, επίσης, από την «ανικανότητα» υπό την στενή έννοια της επαγγελματικής ανεπάρκειας.

ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ / ΚΑΤΑΛΗΞΗ

Στην απόφαση ***Ερωτοκρίτου (ανωτέρω)***, ερμηνεύεται η έννοια της «ανάρμοστης συμπεριφοράς», όπως αυτή απαντάται στο συνταγματικό πλαίσιο. Όπως ορθά εντοπίζεται, είναι στη βάση των ιδιαίτερων περιστατικών της κάθε περίπτωσης που αποφασίζεται κατά πόσον η συμπεριφορά ενός αξιωματούχου δεν συνάδει και είναι

ασύμβατη με το αξίωμά του. Το Συμβούλιο με ιδιαίτερη περίσκεψη και ανάλογη φειδώ, οφείλει να εξετάσει τα ιδιαίτερα περιστατικά της υπό κρίση περίπτωσης, προκειμένου να κρίνει εάν βρίσκεται ενώπιον συμπεριφοράς όχι μόνο κατώτερης των περιστάσεων της θέσης που υπηρετεί ο Γενικός Ελεγκτής, αλλά, όπως καθορίστηκε στην πιο πάνω απόφαση:

> «… ως συμπεριφορά τόσο κακή, τόσο μεμπτή δηλαδή, ώστε να καθιστά το πρόσωπο που είναι υπόλογο γι' αυτήν, ανίκανο να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματος του ή να δημιουργεί, ευλόγως, αμφιβολίες σε τρίτους, αντικειμενικά κρίνοντες, ως προς την καταλληλότητα του να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματος του κατά τρόπο έντιμο, ορθό και εξυπηρετούντα το δημόσιο συμφέρον, το οποίον το αξίωμα προορίζεται να εξυπηρετεί.»

Είναι το κατάλληλο στάδιο να παρεμβάλουμε ότι η πλευρά του Καθ' ου η αίτηση υπέβαλε πως θα έπρεπε να είχε προσκομιστεί μαρτυρία κατά πόσο «στα μάτια τρίτων» ο Καθ' ου η αίτηση ήταν ακατάλληλος να ασκεί τα καθήκοντα του Γενικού Ελεγκτή. Ο κ. Τριανταφυλλίδης ανέφερε χαρακτηριστικά ότι «οι τρίτοι, οι πολίτες, η κοινωνία» θα κρίνουν «… κατά πόσο τον θεωρούν το συγκεκριμένο αξιωματούχο κατάλληλο να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντα της θέσης.». Κάλεσε το Δικαστήριο να λάβει υπόψη τις δημοσκοπήσεις που παρουσίασε,

οι οποίες, ως ανέφερε χαρακτηριστικά, *«… αποτυπώνουν τη γνώμη των πολιτών της κοινωνίας και των τρίτων προσώπων σε σχέση με την αξιοπιστία και ευυποληψία που χαίρει αυτός ο Θεσμός τον οποίο ο Καθ' ου η αίτηση υπηρετεί»*. Προς υποστήριξη της εισήγησής του επικαλέσθηκε την απόφαση ***Chief Justice of Gibraltar (ανωτέρω)*** και συγκεκριμένα την αναφορά της παραγράφου 215.

Δεν μας βρίσκει σύμφωνους η πιο πάνω προσέγγιση.

Στην παράγραφο 215, αναφέρεται ότι η Επιτροπή, που συστάθηκε για να διερευνήσει τις καταγγελίες που στρέφονταν εναντίον του Αρχιδικαστή του Γιβραλτάρ, είχε ενώπιον της υπερεπάρκεια μαρτυρίας ως προς την αντίληψη των άλλων για τις συνέπειες της συμπεριφοράς του. Η μαρτυρία προερχόταν από τους δικηγόρους που είχαν υποβάλει την καταγγελία. Επρόκειτο, στην ουσία, για τη μαρτυρία που στοιχειοθετούσε την καταγγελία εναντίον του Αρχιδικαστή. Στην απόφαση πουθενά δεν αναφέρεται ότι κριτής της συμπεριφοράς του αξιωματούχου, κατά πόσο αυτός είχε περιπέσει σε ανυποληψία, ήταν η πολιτεία, η κοινωνία και ή οι δημοσκοπήσεις. Αντιθέτως, στην παράγραφο 16 της απόφασης, ρητά αναφέρεται ότι,

κριτής της συμπεριφοράς του αξιωματούχου είναι το ίδιο το Δικαστήριο. Διαβάζουμε:

> «The present proceedings are not, however, concerned with disciplining the Chief Justice for misconduct but with deciding whether he is fit to perform his office and the Committee has decided, as did the Tribunal, that issues of fact that bear on that question should be determined according to the civil standard of proof. That said, this is not a case where our advice is going to turn on the standard of proof applied to fact finding. Most of the primary facts are a matter of record and not disputed. The challenge made by Mr Beloff is to the inferences drawn by the Tribunal from the primary facts and to the Tribunal' s conclusion that the Chief Justice's conduct amounted to impropriety and that it justified his removal on the ground of his inability to perform the functions of his office. The latter is not a question of fact subject to a standard of proof but a matter for judicial assessment.».

Στην υπόθεση ***Lawrence (ανωτέρω),*** στην οποία είχαν τεθεί τα τέσσερα ερωτήματα, το δεύτερο ερώτημα, κατά πόσο η συμπεριφορά της Γενικής Ελέγκτριας μπορούσε να επηρεάσει την αντίληψη τρίτων, ως προς την ικανότητά της να εκτελεί τα καθήκοντα της θέσης της, απαντήθηκε από το Δικαστήριο, με βάση τη δική του κρίση και όχι την κρίση τρίτων προσώπων, ως ήταν η εισήγηση του ευπαίδευτου

συνηγόρου. Σχετική είναι η παράγραφος 29 της απόφασης, την οποία παραθέτουμε αμέσως πιο κάτω:

«As to the second question, it seems highly likely that the Appellant' s letter would have affected the perceptions of the Minister and, probably, also of the Clerk of Parliament and Speaker of the House of Representatives, as to her ability to discharge the functions of her office. Her duties must surely require a dispassionate and objective mind to be brought to bear. The content and tone of her letter of 11 August 1999 would, in their Lordships' opinion, be apt to raise doubts in the minds of those who read the letter as to whether she possessed that quality.».

Την ίδια προσέγγιση υιοθέτησε και το Συμβούλιο στην απόφασή του στην υπόθεση ***Ερωτοκρίτου (ανωτέρω),*** επισημαίνοντας:

«Σε κάθε περίπτωση κριτής της εν λόγω μεμπτής συμπεριφοράς ή της δημιουργίας ευλόγων αμφιβολιών σε τρίτους παραμένει το Συμβούλιο.»

Υπενθυμίζουμε ότι στην εν λόγω υπόθεση δεν είχε προσκομισθεί μαρτυρία τρίτων προσώπων και/ή δημοσκοπήσεις, σε σχέση με το δεύτερο ερώτημα της ***Lawrence (ανωτέρω)***, ήτοι κατά πόσο το αξίωμα του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα είχε περιπέσει σε

ανυποληψία λόγω της συμπεριφοράς του τελευταίου. Το θέμα αυτό κρίθηκε από το ίδιο το Συμβούλιο. Παραθέτουμε αυτούσιο το σχετικό απόσπασμα:

> «Η προαναφερόμενη συμπεριφορά του Καθ' ου η αίτηση ήταν πολύ κατώτερη του αναμενόμενου επιπέδου συμπεριφοράς από τέτοιον αξιωματούχο. Είναι συμπεριφορά που, αντικειμενικά κρινόμενη, τον καθιστά ανίκανο για επιτέλεση των υψηλών καθηκόντων του και, στα μάτια τρίτων, είναι εύλογη η αντίληψη ότι τέτοια συμπεριφορά τον καθιστά ακατάλληλο να συνεχίσει να επιτελεί τα υψηλά του καθήκοντα με επάρκεια και προς το δημόσιο συμφέρον, το οποίο το αξίωμα του προορίζεται να υπηρετεί.».

Κατά προέκταση, η δημοφιλία δεν αποτελεί κριτήριο και μέτρο συμπεριφοράς κρατικού αξιωματούχου. Ούτε και επαφίεται στους πολίτες, υποκειμενικά, χωρίς γνώση του αποδεικτικού υλικού και συνυπολογισμό όλων των παραγόντων που επιδρούν, να αποφανθούν κατά πόσον συγκεκριμένος αξιωματούχος είναι ακατάλληλος, λόγω ανάρμοστης συμπεριφοράς, να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματός του, υποκαθιστώντας κατ΄ αυτό τον τρόπο το Συμβούλιο. Το εκ του Συντάγματος αποκλειστικά αρμόδιο όργανο να αξιολογήσει, αντικειμενικά και βάσει όλων των σχετικών κριτηρίων, την συμπεριφορά του υπό αναφορά αξιωματούχου. ΄Αλλωστε, δεδομένη

είναι, ούτως ή άλλως, η διαπίστωσή μας περί συστηματικής παραπληροφόρησης του κοινού.

Η υπό συζήτηση εισήγηση της πλευράς του Καθ΄ ου η αίτηση ενέχει όμως και ευρύτερες διαστάσεις. Καλείται, ουσιαστικά, το Συμβούλιο, αποποιούμενο τη συνταγματική του ευθύνη, να μην εκτελέσει το χρέος του και αντί τούτου να ακολουθήσει την όποια απόφαση της λαϊκής θέλησης. Αντί άλλων σχολίων, παραπέμπουμε στην διαχρονικής αξίας αναφορά του Δικαστή Πική στην απόφασή του στην υπόθεση ***Pres. of Republic v. House of R/tatives (1985) 3 CLR 1429, 1464-1465***:

> «Μια άλλη εξίσου απαράδεκτη εισήγηση, η οποία έγινε από τους δικηγόρους της Βουλής των Αντιπροσώπων, είναι ότι δεν πρέπει να γνωματεύσουμε για το επίδικο θέμα κατά τρόπο που θα ήταν αντίθετος προς τη λαϊκή θέληση. Συγκεκριμένα, ο κ. Παπαπέτρου, αγορεύοντας εκ μέρους των δικηγόρων της Βουλής, ανέφερε:
>
> > Επαναλαμβάνοντας τα όσα ανάπτυξα στην αρχή αυτής της αγόρευσης, θα ήθελα, εκ μέρους των δικηγόρων της Βουλής των Αντιπροσώπων, να εκφράσω την πεποίθηση μας ότι η γνωμάτευση του Δικαστηρίου σας πάνω στο θέμα, δε θα βρίσκεται σε διάσταση με τη λαϊκή θέληση.»
>
> Η εισήγηση υπονοεί ότι δεν πρέπει να εφαρμόσουμε το δίκαιο σύμφωνα με τους νόμους της Πολιτείας αλλά σύμφωνα με την εκτίμηση μας της κοινής γνώμης. Την ίδια υποχρέωση για

απονομή της δικαιοσύνης σύμφωνα με τους νόμους της Πολιτείας, μας επιβάλλει και η διαβεβαίωση που οι Δικαστές δίδουν κατά την ανάληψη των καθηκόντων τους. Ειδικότερα, η δικαστική διαβεβαίωση μας δεσμεύει να εφαρμόζουμε το Σύνταγμα και μόνο τους νόμους που συνάδουν με αυτό. Όπως και ο δικαστικός όρκος, η δικαστική διαβεβαίωση διαλαμβάνεται στον Περί Δικαστηρίων Νόμο που θεσπίστηκε από τη Βουλή, και αποτελεί την αυθεντική έκφραση της λαϊκής θέλησης για την απονομή της δικαιοσύνης.

Η αποστολή της Δικαιοσύνης είναι η εφαρμογή του δικαίου όπως καθορίζεται στο Σύνταγμα και στους νόμους που συνάδουν με αυτό, διασφαλίζοντας έτσι την άσκηση των πολιτειακών εξουσιών σύμφωνα με το νόμο. Είναι μέσα απ' αυτή τη διαδικασία που εξασφαλίζεται το κράτος δικαίου. Το κράτος δικαίου είναι η πυξίδα της δημοκρατικής διακυβερνήσεως. Αν η απονομή της δικαιοσύνης εξαρτάτο από τις εκάστοτε εκτιμήσεις των Δικαστών για την κοινή γνώμη, η Δικαστική Εξουσία θα μετατρέπετο σε νομοθετικό σώμα, με αποτέλεσμα την καταστρατήγηση της συνταγματικής τάξεως που εναποθέτει τη Νομοθετική Εξουσία στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας και τις προϋποθέσεις που θέτει, η Βουλή των Αντιπροσώπων είναι ο φορέας της Νομοθετικής Εξουσίας. Όχι μόνο η συνταγματική τάξη, αλλά και κάθε βεβαιότητα για το δίκαιο θα κατεστρέφετο αν αποδεχόμαστε την εισήγηση των δικηγόρων της Βουλής. Και τότε θα επακολουθούσε χάος.»

Με δεδομένα τα πιο πάνω, υπενθυμίζουμε τη διευκρίνηση του Συμβουλίου στην απόφαση ***Ερωτοκρίτου (ανωτέρω)***, σελ. 506, «... *ότι ο όρος «ανάρμοστος συμπεριφορά» στο σχετικό συνταγματικό κείμενο, δεν περιορίζεται στην εκτέλεση των καθηκόντων ενός αξιωματούχου, αλλά είναι ευρύτερος και περιλαμβάνει την συμπεριφορά του, γενικότερα. Αν ο Συνταγματικός Νομοθέτης ήθελε*

να περιορίσει την ανάρμοστη συμπεριφορά, στην εκτέλεση των καθηκόντων του Αξιωματούχου, θα το έλεγε ρητά.».

Το γεγονός δε ότι, σύμφωνα με το ***΄Αρθρο 115.3 του Συντάγματος***, ο Γενικός Ελεγκτής και ο Βοηθός Γενικού Ελεγκτού δεν «*… απολύονται εκ της θέσεως αυτών, ειμή υφ΄ ους όρους και καθ΄ ον τρόπον οι δικασταί του Ανωτάτου Δικαστηρίου*», επιδρά ανάλογα και στην ερμηνεία του όρου «ανάρμοστη συμπεριφορά», ως απαντάται στο ***΄Αρθρο 153.7(4)***. Ως, ταυτόσημα, λέχθηκε στην απόφαση ***Ερωτοκρίτου,*** σελ. 506, ερμηνεύεται στο ίδιο πλαίσιο όπως αφορά και στους Δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου «*… λαμβανομένης, βέβαια, υπόψιν της διαφορετικής φύσης των καθηκόντων τους.*».

΄Εχουμε ήδη καταγράψει την αξιολόγηση του Συμβουλίου για κάθε επιμέρους ενότητα, με αναφορά και ανάλυση του ενώπιόν μας μαρτυρικού υλικού.

Καταλήγουμε στα εξής συμπεράσματα:

Οι ενότητες, (Α) Αναφορές εναντίον Γενικού Εισαγγελέα και Υπουργείου Άμυνας, (Β) Αναφορές εναντίον Γενικού Εισαγγελέα και Υπουργείου Οικονομικών, (Γ) Αναφορές εναντίον Γενικού Εισαγγελέα και Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα σε σχέση με το θέμα των πολιτογραφήσεων, (Ε) Προηγούμενη στάση ως προς τις γνωματεύσεις του πρώην Γενικού Εισαγγελέα, (Μ) Νομική γνωμάτευση Γενικού Ελεγκτή προς Τμήμα Κτηματολογίου και (Ξ) Πολλαπλές συντάξεις, έχουν ως κοινό υπόβαθρο το κύρος και την αντιμετώπιση των γνωματεύσεων του Γενικού Εισαγγελέα από τον Γενικό Ελεγκτή.

Ο Γενικός Εισαγγελέας είναι, εκ του Συντάγματος, ***Άρθρο 113.1***, ο νομικός σύμβουλος του Κράτους και γνωματεύει για όλη τη δημόσια υπηρεσία σε σχέση με νομικά θέματα. Το βάρος και η υπόσταση των γνωματεύσεών του αυτών αποτυπώνεται και στο ***Άρθρο 60(2)(δ), του περί Δημοσίας Υπηρεσίας Νόμου, Ν. 1/90***, όπου, στην επιφύλαξη που ακολουθεί, επιβάλλεται η υποχρέωση εκτέλεσης διαταγής προς συμμόρφωση των δημοσίων υπαλλήλων σε σχετική γνωμοδότηση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας. Επιπρόσθετα, ο Γενικός Εισαγγελέας περιβάλλεται με τη συνταγματική εξουσία «... *κατά την κρίσιν αυτού προς το δημόσιο*

συμφέρον να κινή, διεξάγη, επιλαμβάνηται και συνεχίζει ή διακόπτει οιανδήποτε διαδικασίαν ή διατάσση δίωξιν καθ΄ οιουδήποτε προσώπου εν τη Δημοκρατία δι΄ οιουδήποτε αδίκημα.». Κατά προέκταση, οι μεν γνωματεύσεις του έχουν ιδιαίτερο κύρος και με ανάλογη σοβαρότητα θα πρέπει να αντιμετωπίζονται και να λαμβάνονται υπόψη, το δε ανέλεγκτο της κρίσης του, ως το ***'Αρθρο 113.2*** διαλαμβάνει, αναγνωρίστηκε και επιβεβαιώθηκε κατ΄ επανάληψη από τη νομολογία μας.

Δεν τελεί, όπως ήδη λέχθηκε, υπό αμφισβήτηση η ελευθερία έκφρασης διαφορετικής γνώμης, ιδίως από ανεξάρτητο αξιωματούχο, ως ο Καθ΄ ου η αίτηση και δη στις περιπτώσεις όπου ασκείται έλεγχος από την Ελεγκτική Υπηρεσία στα πλαίσια της αρμοδιότητάς της και προκύπτει, ως αναγκαία, ερμηνεία νομοθετικής διάταξης.

Το ενώπιόν μας όμως διάβημα για απόλυση του Γενικού Ελεγκτή δεν έχει τη διάσταση κολασμού της έκφρασης διαφορετικής γνώμης. Επικεντρώνεται όχι μόνο στην απαξιωτική κρίση των γνωματεύσεων και αποφάσεων του Γενικού Εισαγγελέα από τον Γενικό Ελεγκτή, αλλά, και ιδίως, στα ανεπίτρεπτα σχόλια, υπαινιγμούς και απόδοση

αλλότριων κινήτρων κατά την ενάσκηση των συνταγματικών εξουσιών του Γενικού Εισαγγελέα. Όλα αυτά ενώ ο Γενικός Ελεγκτής είχε, ως όφειλε άλλωστε, πλήρη αντίληψη του κύρους των γνωματεύσεων του Γενικού Εισαγγελέα και του ευρύτερου συνταγματικού του ρόλου. Όπως μάλιστα αναφέρεται στην κοινή δήλωσή τους, που εκδόθηκε μετά τη μεταξύ τους συνάντηση της 3.11.2020 «*ο Γενικός Ελεγκτής σέβεται τον Γενικό Εισαγγελέα και τις γνωματεύσεις του και αναγνωρίζει ότι η Κυβέρνηση δεσμεύεται από τις γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα.*».

Ο Γενικός Ελεγκτής καταλόγιζε, κατ΄ εξακολούθηση, ως ήδη θέσαμε, στον κατά το Σύνταγμα καθ΄ ύλην αρμόδιο να γνωματεύει και να αποφασίζει, παρακώλυση του δικού του έργου, συγκάλυψη παράνομων ενεργειών και παραβίαση του νόμου. Ξεπερνώντας κάθε όριο, χαρακτήρισε την συνταγματική ενάσκηση των εξουσιών του Γενικού Εισαγγελέα ως απειλή για το κράτος δικαίου. Ιδιαίτερα σοβαρό ατόπημα και απρεπής χαρακτηρισμός, λαμβανομένων, ιδίως, υπόψη, ότι προέρχεται από ανεξάρτητο αξιωματούχο της Δημοκρατίας και στρέφεται εναντίον του Γενικού Εισαγγελέα, προασπιστή της νομιμότητας και του δημοσίου συμφέροντος.

Το κεφάλαιο της παραβίασης του τεκμηρίου αθωότητας, ενότητες (Η), (Θ) και (Ι), άπτεται του σεβασμού προς θεμελιώδες δικαίωμα, προστατευόμενο από το Σύνταγμα. Σεβασμός που δεν τελεί υπό την αίρεση οιασδήποτε προϋπόθεσης ή δικαιολογίας.

Ο Γενικός Ελεγκτής, επιχειρώντας να δικαιολογήσει τις σχετικές με το υπό συζήτηση κεφάλαιο ενέργειές του, τις απέδωσε σε αντίδραση για εναντίον του απειλές προς δίωξή του από τον Γενικό Εισαγγελέα. Τούτο δεν συνιστά δικαιολογία, για τους πολύ σαφείς λόγους που επεξηγήσαμε κατά την αξιολόγηση της μαρτυρίας σε σχέση με την υπό κρίση ενότητα και με αναφορά σε σχετικό απόσπασμα της υπόθεσης ***Ερωτοκρίτου (ανωτέρω)***.

Υπενθυμίζοντας ότι η ενώπιόν μας Αίτηση δεν αφορά τις όποιες ενέργειες και κίνητρα του Αιτητή, αλλά τη συμπεριφορά του Καθ΄ ου η αίτηση, υπογραμμίζουμε ότι ο Γενικός Ελεγκτής θα έπρεπε και όφειλε, όπως, κατ΄ αναλογίαν, τονίστηκε «*εμφαντικά*» στην ***Ερωτοκρίτου,*** σελ. 516-517, «*... αναλογιζόμενος την υψηλότατη θεσμική του θέση ... να αρθεί στο ύψος των περιστάσεων, να ισοζυγίσει*

όλα τα δεδομένα και να συμπεριφερθεί με ευθυκρισία, ευθυδικία, συναίσθηση της υψηλής του αποστολής και του ειδικού βάρους της θέσης του … να επιδείξει αυτοσυγκράτηση και όχι αμετροεπή συμπεριφορά … προκαλώντας έτσι διάβρωση της εμπιστοσύνης του κοινού προς αμφότερους τους θεσμούς ….».

Αντί τούτων, ο Γενικός Ελεγκτής όχι απλώς «πέρασε τη γραμμή» (crossed the line), αλλά με εμμονή παραβίαζε το τεκμήριο αθωότητας άλλου κρατικού αξιωματούχου και απαξίωνε το αθωωτικό πόρισμα της Αρμόδιας Αρχής κατά της Διαφθοράς, παραπέμποντας σε λαϊκά δικαστήρια. Τοιουτοτρόπως ενεργώντας, απέτυχε να αντιληφθεί ότι οι μεταξύ των Θεσμών διαφορές δεν επιλύονται με φραστικές, δημόσιες, αντιπαραθέσεις, αλλά ούτε και η απόδοση οποιασδήποτε τυχόν μεμπτής συμπεριφοράς εναντίον άλλου αξιωματούχου αποτελεί αντικείμενο δημοσίων συζητήσεων. Ακολουθούνται οι εκ του Συντάγματος επιβαλλόμενες διαδικασίες. Έτσι λειτουργούν οι Θεσμοί και έτσι θωρακίζεται το κράτος δικαίου. Αυτή την οδό όφειλε να ακολουθήσει ο Γενικός Ελεγκτής, εάν έκρινε ότι υπάρχουν επαρκή στοιχεία προς απόδοση ευθυνών σε άλλο κρατικό αξιωματούχο, είτε αυτό αφορούσε τον Γενικό Εισαγγελέα για

αντιθεσμικές, έκνομες ενέργειές του ή τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα για διαφθορά ή συμπεριφορά πέραν του συνταγματικού πλαισίου. ΄Αλλως, διαβρώνονται οι Θεσμοί, απαξιώνονται στα μάτια των πολιτών και «επακολουθεί χάος».

Στο στάδιο της αξιολόγησης του μαρτυρικού υλικού, το Συμβούλιο είχε την ευκαιρία να αποδώσει την ορθή σημασία στα όσα καλύπτουν τις ενότητες, (Κ) «Ομάδα στήριξης Γενικού Ελεγκτή» και (Λ) Μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αποτυπώνοντας, ταυτόχρονα και τη διάσταση της συμπεριφοράς του Καθ΄ ου η αίτηση από το ορθό και αναμενόμενο από κρατικό αξιωματούχο μέτρο. Τόσο ως προς τη στάση του έναντι των αισχρών και καθόλα απαράδεκτων αναρτήσεων που λάμβαναν χώραν στην ιστοσελίδα της ομάδας στήριξής του, όσο και ως προς την αλόγιστη χρήση του μέσου κοινωνικής δικτύωσης «Χ», πρώην «Twitter».

Η αποτίμηση και αυτής της συμπεριφοράς, στα πλαίσια της ενώπιόν μας Αίτησης και υπό το πρίσμα του όρου «ανάρμοστη συμπεριφορά», θα απασχολήσει αμέσως μετά, όπως και τα όσα, αλληλένδετα, αφορούν τα κεφάλαια (Δ) Αναφορές εναντίον

Πανεπιστημίου Κύπρου, (Ζ) Τίτλους Αξιωματούχων και (Θ) Παραποίηση γεγονότων και παραπληροφόρηση.

Το Σύνταγμά μας, ως το στιβαρό θεμέλιο καθορισμού και προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, διασφαλίζει το απαραβίαστο του τεκμηρίου αθωότητας και, ως το θεμελιώδες όργανο διακυβέρνησης, κατανέμει τις αρμοδιότητες των κρατικών Θεσμών.

Στοιχειώδης συνταγματικός πολιτισμός επιβάλλει τον σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και στις καθοριζόμενες εξουσίες και αρμοδιότητες του κάθε Φορέα. Σεβασμό από κάθε πολίτη αλλά, και ιδίως, από τους κρατικούς αξιωματούχους, λόγω της υψηλής αποστολής τους και του ειδικού βάρους της θέσης που υπηρετούν. Η, επιβαλλόμενη, βαθιά συναίσθηση της συνταγματικής αυτής υποχρέωσης, απαιτεί και ανάλογη συμπεριφορά.

Με λύπη μας καταγράφουμε ότι στην ενώπιον του Συμβουλίου περίπτωση, η συμπεριφορά του Γενικού Ελεγκτή δεν ανταποκρίνεται, ούτε κατ΄ ελάχιστον στο αυστηρό, απολύτως όμως αναγκαίο, αυτό επίπεδο. Πέραν της, αυτόδηλα, ανεπίτρεπτης συμπεριφοράς του ως

προς το αθωωτικό πόρισμα σε σχέση με τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα, ο τρόπος, το ύφος, οι χαρακτηρισμοί, τα υπονοούμενα, αλλά και η απόδοση, ευθέως, ευτελών και αλλότριων κινήτρων στους επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας, κατά την επιτέλεση των συνταγματικών τους εξουσιών, συνιστούν όχι μόνο υπέρτατη προσβολή, εκ της θέσεώς τους, για τον θεσμό του Γενικού και του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, αλλά, πλέον σημαντικό, υπόσκαψη του κύρους και της συνταγματικής τους υπόστασης και αποστολής. Συνεχούς, λυπούμαστε να παρατηρήσουμε, αποδόμησής τους, παρασύροντας και εμπλέκοντας, σε αυτή την απαράδεκτη και επικίνδυνη για το κράτος δικαίου συμπεριφορά, πολίτες και μέσα κοινωνικής δικτύωσης, στην αρένα των οποίων σύρθηκαν ανηλεώς τα πιο πάνω πρόσωπα. Στα πλαίσια αυτά δεν ήταν χωρίς σημασία, αντιθέτως διαδραμάτιζαν το δικό τους ρόλο, οι αμετροεπείς δηλώσεις και ανακοινώσεις, πολλές φορές, ως έχουμε ήδη επισημάνει, παραπλανητικού χαρακτήρα.

Σε κάθε περίπτωση σύγκρουσης ή αμφισβήτησης των εξουσιών του, ο Καθ΄ ου η αίτηση, αντί επιλογής και ενεργοποίησης, ως θεσμικά αρμόζει και συνταγματικά επιβάλλεται, των προνοιών του ***΄Αρθρου***

139, ως και ο INTOSAI αναγνωρίζει – με αναφορά στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο της Κυπριακής Δημοκρατίας - ακολουθούσε τον λάθος δρόμο της αποδόμησης των γνωματεύσεων του Γενικού Εισαγγελέα και της απόδοσης σε αυτές αλλότριων κινήτρων ή προσπάθειας υπόσκαψης της ανεξαρτησίας της υπηρεσίας του. Ακριβώς, όμως, μέσα από τη συνταγματική οδό επίλυσης των υπό συζήτηση διαφορών θα επιβεβαιωνόταν η ανεξαρτησία και τα όρια αρμοδιότητας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και όχι διά μέσου ανοίκειων ανακοινώσεων, δηλώσεων και αντιπαραθέσεων με άλλους Θεσμούς. Αντιμαχίες που είχαν ως αναπόδραστο αποτέλεσμα να εκτίθενται οι κρατικοί Θεσμοί, με όλες τις προβλεπτές συνέπειες που η απαξίωση και διαπόμπευσή τους ενέχει για την αξιόπιστη λειτουργία τους, προς το κοινό καλό.

Περαιτέρω, ο Γενικός Ελεγκτής δεν είχε την ευθυκρισία να ισοζυγίσει και να ενεργήσει με σύνεση, ακόμα και στις περιπτώσεις όπου οι γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα προειδοποιούσαν για πιθανές συνέπειες, ως αποτέλεσμα της συμπεριφοράς του, σε διαδικασίες που βρίσκονταν σε εξέλιξη. Είτε αυτές αφορούσαν ποινικές, όπως για παράδειγμα του τότε Επιτρόπου Εθελοντισμού,

είτε της Επιτροπής Νικολάτου, για τους λόγους που ήδη επεξηγήσαμε. Αντί τούτου, άφηνε υπονοούμενα για κατά παραγγελία γνωματεύσεις και ύποπτο διορισμό της Επιτροπής από το Υπουργικό Συμβούλιο προκειμένου «*να προλάβει*» το δικό του έργο.

Επιπρόσθετα, οι επανειλημμένες διαμάχες του, δημόσια, με ελεγχόμενα από την υπηρεσία του πρόσωπα, αλλά και με άλλους πολίτες, μέσω μιας αλόγιστης και επικίνδυνης, για την αντικειμενικότητα που πρέπει να χαρακτηρίζει, χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, φανερώνει έλλειψη μέτρου και ευθυκρισίας. Ὀφειλε, ως φορέας με ιδιαίτερες εκ του Συντάγματος εξουσίες, να περιορίζεται στον επιβαλλόμενο έλεγχο και στην έκδοση σχετικών εκθέσεων με βάση τις έρευνες της υπηρεσίας του, αποφεύγοντας αντεγκλήσεις οι οποίες θα οδηγούσαν σε αμφισβήτηση του έργου του και θα υποδήλωναν ύπαρξη προκατάληψης.

Ούτε η εμπάθεια συνάδει με το μέτρο συμπεριφοράς κρατικού αξιωματούχου επιφορτισμένου με τον έλεγχο άλλων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η περίπτωση του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα και όσα κάλυπταν τη συμπεριφορά του Γενικού Ελεγκτή έναντί του.

Υπενθυμίζουμε την εμμονή του να τον παρουσιάζει ως ένοχο, ακόμα και μετά την αθώωσή του, αλλά και τη χρησιμοποίησή του ως παράδειγμα, εντελώς αδόκιμο, όχι όμως τυχαίο, στο θέμα των συντάξεων, όπως το έχουμε ήδη αναπτύξει. Άλλο ένα παράδειγμα, η συμπεριφορά του έναντι του Πρύτανη, με την εμπλοκή στη μεταξύ τους διαφορά της θυγατέρας του, τις κατ΄ επανάληψη δημόσιες δηλώσεις του Καθ΄ ου η αίτηση, αλλά και την επαναφορά του θέματος, με δηλώσεις του σε πρωινή τηλεοπτική εκπομπή και παρά την προηγούμενη σαφή θέση του προς τον Γενικό Εισαγγελέα ότι «… *εφόσον όμως εσείς κρίνετε ότι δεν τίθεται ζήτημα διάπραξης οποιουδήποτε αδικήματος … το θέμα για μας έχει κλείσει και ο δικός μας ρόλος έχει ολοκληρωθεί.*».

Με βάση τα πιο πάνω, για τους λόγους που σε έκταση έχουμε αναλύσει στα διάφορα στάδια της απόφασής μας και σε αναφορά με την κάθε ξεχωριστή ενότητα, διαπιστώνουμε ότι έχει καταδειχθεί πως η συμπεριφορά του Καθ΄ ου η αίτηση – όπως αυτή εκδηλώθηκε με παραπλανητικές και απρεπείς δημόσιες δηλώσεις και ανακοινώσεις, με δημόσιες, αβάσιμες, καταγγελίες και υπονοούμενα, παραβίαση του τεκμηρίου αθωότητας αλλά και έλλειψη σεβασμού προς τις

συνταγματικές αρμοδιότητες και εξουσίες του Γενικού και Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα – είναι μεμπτή και κατώτερη των περιστάσεων και του επιπέδου του αξιώματος που υπηρετεί.

Το τελικό ερώτημα είναι κατά πόσον αυτή η συμπεριφορά εντάσσεται στο νοηματικό εύρος του όρου «ανάρμοστος συμπεριφορά» του ***'Αρθρου 153.7(4) του Συντάγματος*** της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως έχει ήδη ερμηνευθεί στην απόφαση ***Ερωτοκρίτου (ανωτέρω)***.

Στην πορεία αναζήτησης απάντησης επί του πιο πάνω ερωτήματος έχουμε πάντα κατά νουν «*... ότι η κατηγοριοποίηση και ένταξη συμπεριφοράς στην έννοια του «ανάρμοστου», γίνεται με ιδιαίτερη πάντοτε περίσκεψη και με ανάλογη φειδώ.*» και ότι «*... η βαρύτητα της συμπεριφοράς πρέπει να είναι τέτοια ώστε να θεμελιώνει και το ανάρμοστό της.*» ***Ερωτοκρίτου (ανωτέρω)***, σελ. 504 και 505.

Η καταφρόνηση πολιτειακών Θεσμών συνιστά ανάρμοστη συμπεριφορά. Ο Γενικός και ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα είναι κορυφαίοι Θεσμοί του πολιτειακού μας στερεώματος, με κεντρικό

ρόλο στην προάσπιση της νομιμότητας και στη διαφύλαξη του κράτους δικαίου. Οι αρμοδιότητες που το Σύνταγμα αποδίδει στον Θεσμό του Γενικού Εισαγγελέα είναι απολύτως αναγκαίο να τυγχάνουν σεβασμού, ιδιαιτέρως από άλλους κρατικούς αξιωματούχους. Αυτό απαιτεί το δημόσιο συμφέρον.

Επιβεβλημένο είναι να τονίσουμε ότι κάθε μας αναφορά στον Γενικό Εισαγγελέα και στον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα ουδόλως αφορά στα πρόσωπα που έτυχε τώρα να κατέχουν τα αξιώματα. Τα πρόσωπα έρχονται και παρέρχονται. Οι θεσμοί όμως, το κράτος δικαίου και ο νομικός πολιτισμός, είναι αξίες διαχρονικές.

Με την όλη συμπεριφορά του ο Καθ΄ ου η αίτηση επέδειξε, κατ΄ επανάληψη, περιφρόνηση ως προς την αντίκριση των συνταγματικών εξουσιών του Γενικού Εισαγγελέα. Προκλητικά αγνοούσε τις γνωματεύσεις του, γνωματεύοντας μάλιστα ο ίδιος - όπως στις περιπτώσεις των πολλαπλών συντάξεων και του Τμήματος Κτηματολογίου - κατά παρέκκλιση της αρμοδιότητάς του. Ακόμη και στις περιπτώσεις όπου ο εκ του Συντάγματος αρμόδιος για ποινικές

διώξεις του υπεδείκνυε τους εν δυνάμει κινδύνους από παρεμβάσεις του σε διαδικασίες που βρίσκονταν σε εξέλιξη, αντιδρούσε με απρέπεια, αδυνατώντας να αντιληφθεί τις επικίνδυνες προεκτάσεις μιας τέτοιας συμπεριφοράς ως προς τα δικαιώματα τρίτων προσώπων ή τυχόν επιπτώσεις σε διαδικασίες που εκκρεμούσαν.

῾Ετι χειρότερον, αβάσιμα, απέδιδε ύποπτα κίνητρα στον Γενικό Εισαγγελέα και δημόσια τον κατηγορούσε για «*εκ των προτέρων και εκ των υστέρων κάλυψη*» άλλων, για παράνομη συμπεριφορά και τον χαρακτήριζε κίνδυνο για το κράτος δικαίου. Παραβλέποντας και αδυνατώντας να αντιληφθεί ότι ο Γενικός Εισαγγελέας ενεργούσε στα πλαίσια των εξουσιών του, τις οποίες και όφειλε να σέβεται.

Ενώ, λεκτικά και μόνο, αναγνώριζε και ενώ είχε πλήρη αντίληψη του θεσμικού κύρους των γνωματεύσεων της Νομικής Υπηρεσίας, μετά το διορισμό στη θέση του νυν Γενικού Εισαγγελέα, τις απαξίωνε, προσωποποιώντας, απαράδεκτα, τον Θεσμό και στοχοποιώντας τον Γενικό Εισαγγελέα. ῾Οπως, χαρακτηριστικό παράδειγμα, η αποσιώπηση στις δημόσιες δηλώσεις και ανακοινώσεις του για τις

ταυτόσημες γνωματεύσεις του τέως Γενικού Εισαγγελέα κ. Κώστα Κληρίδη ως προς το θέμα των συντάξεων.

Αυτή η ασύμβατη με τα θέσμια συμπεριφορά, συναρτάται άμεσα με τις ενότητες της «Ομάδας στήριξης», της αλόγιστης χρήσης των κοινωνικών δικτύων και της παραπληροφόρησης. Οι ως άνω ενέργειες του Καθ΄ ου η αίτηση, της απαξίωσης δηλαδή του θεσμικού ρόλου του Γενικού Εισαγγελέα, διαμόρφωναν κλίμα αντίδρασης στο κοινό και έδιναν τροφή στους πολίτες για ανάρμοστες αναρτήσεις και σχόλια, τα οποία δεν είχαν στέρεη βάση, στην απουσία του απαραίτητου, προς διαμόρφωση σφαιρικής και αντικειμενικής αντίληψης, υλικού.

Το πλήρες φάσμα των ενώπιόν μας δεδομένων δείχνει με σαφήνεια ότι ο Καθ΄ ου η αίτηση μεθοδευμένα ενεργούσε, αποδομώντας τους επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας και επιφυλάσσοντας για τον εαυτό του τον ρόλο του μοναδικού, αδέκαστου, προασπιστή των συμφερόντων των πολιτών. Παρασυρόμενος από τις Σειρήνες της δημοφιλίας και των δημοσκοπήσεων, σύγχυσε τα όρια του θεσμικού του ρόλου και εξέθεσε τη θεσμοθετημένη λειτουργία των επικεφαλής

της Νομικής Υπηρεσίας, παραβλέποντας ότι η όποια προσωπική αντίληψη και τυχόν διαφορά του με τα εν λόγω πρόσωπα, δεν αφορούσε τους Θεσμούς του Κράτους, απρόσωπους εκ της φύσεώς τους και την αποστολή τους.

Ενεργώντας τοιουτοτρόπως, αποστέρησε από τον εαυτό του της στοιχειώδους κρίσης και ευθυκρισίας να αντιληφθεί ότι οι πράξεις του οδηγούσαν σε απαξίωση, όχι μόνο των προσώπων, αλλά, κυρίως, των Θεσμών που εκπροσωπούν. Ιδίως σε μια εποχή που η ενδυνάμωση και στήριξή τους προβάλλει ως άκρως επιβεβλημένη προς διαφύλαξη του κοινωνικού ιστού και θωράκιση του κράτους δικαίου.

΄Ενας αξιωματούχος που ενεργεί ως ανωτέρω, χωρίς αντίληψη των ορίων της αρμοδιότητάς του, χωρίς σεβασμό στους πολιτειακούς Θεσμούς, με έλλειψη ευθυκρισίας, είναι ανίκανος να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντά του.

Δεν είναι όμως μόνο τα πιο πάνω που συνιστούν, κλασσική θα χαρακτηρίζαμε, περίπτωση ανάρμοστης, κατά το Σύνταγμα, συμπεριφοράς.

Η παραβίαση του τεκμηρίου αθωότητας του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα από τον Καθ' ου η αίτηση και δη υπό τις συνθήκες που έλαβε χώραν, συνιστά επίσης ανάρμοστη συμπεριφορά, τέτοιας βαρύτητας που να δικαιολογεί την απόλυσή του στη βάση των σχετικών συνταγματικών προνοιών.

Ενας κρατικός αξιωματούχος, και δη εξωτερικός δίαυλος αναφοράς / διαβιβαστής κατά το Νόμο, ανώνυμης καταγγελίας στην Αρμοδία Αρχή κατά της Διαφθοράς, εν προκειμένω ο Γενικός Ελεγκτής, δεν νοείται - παραβιάζοντας τις σχετικές νομοθετικές ασφαλιστικές δικλείδες - να συνηγορεί στην αποκάλυψη των στοιχείων του αναφερόμενου / καταγγελλόμενου. Πολύ δε περισσότερο να εμμένει στην ενοχή του, μετά την έκδοση αθωωτικού πορίσματος από το κατά νόμο αρμόδιο 'Οργανο. Η έλλειψη σεβασμού προς θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα και η απαξίωση θεσμοθετημένου προς κρίση Οργάνου, φανερώνουν απουσία στοιχειώδους περί δικαίου

αντίληψης και παραγνώριση των νόμιμων διαδικασιών. Επιμαρτυρούν δε εμπάθεια και αδυναμία εκ μέρους του αξιωματούχου κατανόησης της υψηλής αποστολής του. Επιπλέον, η παραπομπή – και μάλιστα μετά από αθωωτικό πόρισμα – σε λαϊκά δικαστήρια, δείχνει πρόσωπο με επικίνδυνες αντιλήψεις ως προς τις βασικές αρχές που διέπουν το κράτος δικαίου και τον τρόπο λειτουργίας των Θεσμών.

Επιπρόσθετα, σφαιρική αντίκριση της όλης συμπεριφοράς του Καθ΄ ου η αίτηση, όπως αποτυπώνεται μέσα από την αξιολόγηση του Συμβουλίου των επιμέρους ενοτήτων της Αίτησης, φανερώνει μια συνεχή τάση ασύμμετρης αντίδρασης σε σειρά περιπτώσεων, μια εσφαλμένη αντίληψη του ρόλου και της έκτασης των αρμοδιοτήτων του, αλλά και διάσταση μεταξύ λόγου και έργων. Ως προς το τελευταίο, αυτό επιμαρτυρεί το θέμα της παραβίασης της διαδικασίας σε σχέση με το ζήτημα των εξόδων των δικηγόρων του Καθ΄ ου η αίτηση στην υπόθεση των τίτλων των αξιωματούχων, όπου αιτητής δεν ήταν ο ίδιος προσωπικά, αλλά ο Θεσμός του Γενικού Ελεγκτή και το ζήτημα της διαφορετικής αντίκρισης της δωρεάν παροχής νομικής

εκπροσώπησης στη δική του περίπτωση, με τη δωρεάν εκτύπωση της έκθεσης της Επιτρόπου Διοικήσεως από τον σύζυγό της.

Όλα τα πιο πάνω φανερώνουν ότι απουσιάζει ο απαιτούμενος για την ορθή επιτέλεση των εκ του Συντάγματος καθηκόντων του αυτοέλεγχος και αυτοπεριορισμός και παρατηρείται ουσιώδης έλλειψη κρίσης και συνέπειας.

Επίσης, με κίνδυνο αμφισβήτησης της οφειλόμενης αντικειμενικότητας του Θεσμού που εκπροσωπεί, με αχρείαστες αντιπαραθέσεις, διαπληκτίζεται, όπως επεξηγήσαμε ήδη, με άλλους Θεσμούς και ελεγχόμενα πρόσωπα, με ύφος υποτιμητικό, χρησιμοποιώντας, δημόσια, απρεπή και προσβλητική για το επίπεδο του υψηλού αξιώματός του γλώσσα.

Όμως, το μέτρο, η αμεροληψία, η αντικειμενικότητα, η συνέπεια, ο αυτοέλεγχος και αυτοπεριορισμός, είναι βασικά συστατικά στοιχεία της ικανότητας άσκησης των καθηκόντων κρατικού αξιωματούχου του επιπέδου και των αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή. Περαιτέρω, η εμπάθεια και έλλειψη σωστής κρίσης διαβρώνει, καταλυτικά, την

ικανότητα επιτέλεσης του καθοριστικού του έργου, κατά τρόπον τέτοιο που να ανταποκρίνεται στις υψηλές απαιτήσεις του αξιώματος του Γενικού Ελεγκτή.

Όπως εντοπίζεται και στην ***Ερωτοκρίτου (ανωτέρω)***, σελ. 519, «… *Ανώτατοι Αξιωματούχοι του Κράτους, όπως οι Δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ο Γενικός Εισαγγελέας και ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα, αφιερωμένοι στην υπηρεσία ενός ευρύτερου συμφέροντος, του δημοσίου, οφείλουν να επιδεικνύουν άμεμπτη συμπεριφορά τόσο κατά την επιτέλεση των καθηκόντων του αξιώματος τους, όσο και γενικότερα.*».

Η ιδιότητα ανεξάρτητου αξιωματούχου της Δημοκρατίας είναι ένα συνεχές κάλεσμα ευθύνης και καθημερινή υπόμνηση χρέους. Οι αξιωματούχοι ενός κράτους δεν εκτελούν μόνο τα αυστηρώς καθοριζόμενα καθήκοντα της θέσης. Καλούνται, ως φυσική συνέπεια του αξιώματος που υπηρετούν και μέσα από αυστηρού επιπέδου συμπεριφορά, να αποτελούν πρότυπα και να διαμορφώνουν αξίες. Ολοι, στεκόμενοι ευλαβικά απέναντι στο Σύνταγμα, υπηρετούμε από τη θέση μας για το κοινό καλό. Αυτός θα πρέπει να είναι ο

αποκλειστικός γνώμονάς μας κατά την επιτέλεση των καθηκόντων μας. Δεν υπάρχει ούτε και είναι νοητή άλλη επιλογή. Είναι η μονόδρομη κατεύθυνση, η πυξίδα μας, το μέτρο συμπεριφοράς μας.

Η ικανότητα επιτέλεσης των εκ του Συντάγματος καθηκόντων κάθε κρατικού αξιωματούχου προϋποθέτει υψηλό αίσθημα ευθύνης, ανάλογο με τις εξουσίες του φορέα και είναι άρρηκτα συνυφασμένη με τη διαφύλαξη της αντικειμενικότητας και της ορθής και δίκαιης κρίσης. Η υιοθέτηση και διασφάλιση υψηλού επιπέδου συμπεριφοράς, αυτοσυγκράτησης και αυτοελέγχου, προβάλλει ως επιτακτικότερη όταν ο αξιωματούχος περιβάλλεται με το συνταγματικό προνόμιο της μονιμότητας στη θέση, το συνταγματικό εχέγγυο απόλυσής του υπό συγκεκριμένες, αυστηρές, προϋποθέσεις και, ιδίως, την συνταγματική πρόβλεψη ως προς το εύρος και ανεξαρτησία λήψης αποφάσεων της αρμοδιότητάς του, χωρίς την παρεμβολή ή έλεγχο οποιουδήποτε τρίτου. Όπως συμβαίνει δηλαδή και στην περίπτωση του Καθ΄ ου η αίτηση, Γενικού Ελεγκτή.

Με βάση τα πιο πάνω και το σύνολο των ενώπιον του Συμβουλίου δεδομένων και με κριτήριο τις νομικές αρχές που ήδη παραθέσαμε,

είναι η τελική μας κρίση ότι ο Καθ᾽ ου η αίτηση, παραβιάζοντας τα έσχατα όρια, επέδειξε συμπεριφορά πολύ κατώτερη του αναμενόμενου επιπέδου του αξιώματός του. Συμπεριφορά που αντικειμενικά κρινόμενη τον καθιστά ανίκανο για επιτέλεση των υψηλών καθηκόντων του και η οποία, ευλόγως, δημιουργεί αμφιβολίες σε τρίτους, αντικειμενικά κρίνοντες, ως προς την καταλληλότητά του να ασκεί τα καθήκοντά του με επάρκεια και προς το δημόσιο συμφέρον, το οποίο το αξίωμα του προορίζεται να υπηρετεί. Όπως και στην ***Ερωτοκρίτου (ανωτέρω)*** σημειώνεται: «*Τέτοια συμπεριφορά εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους να περιαγάγει το αξίωμα και τους Θεσμούς, γενικότερα, σε ανυποληψία …*».

Καταληκτικά, κρίνουμε τον Καθ᾽ ου η αίτηση υπόλογο ανάρμοστης συμπεριφοράς σύμφωνα με το Σύνταγμα και επομένως ως υποκείμενο σε άμεση απόλυση από τα καθήκοντα του.

Λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη φύση της ενώπιόν μας διαδικασίας και το αποτέλεσμά της, δεν εκδίδεται οποιαδήποτε διαταγή ως προς το ζήτημα των εξόδων.

Η παρούσα απόφαση να κοινοποιηθεί αμέσως στην αυτού Εξοχότητα, τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, για τις δέουσες ενέργειες συμφώνως προς την απόφαση και κατ' ακολουθίαν του *εδαφίου (4) της όγδοης παραγράφου του Άρθρου 153 του Συντάγματος*.

Α.Ρ. ΛΙΑΤΣΟΣ, Π.

Τ.Θ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Μ.

Τ. ΨΑΡΑ-ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ, Μ.

Δ. ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ, Μ.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ, Μ.

Τ. ΚΑΡΑΚΑΝΝΑ, Μ.

Η. ΓΕΩΡΓΙΟΥ, Μ.

Μ. ΚΑΛΛΙΓΕΡΟΥ, Μ.

ΣΦ.